

KUPIŠKIO RAJONO CENTRINĖS LIGONINĖS
PAMINKLŲ APSAUGOS IR KRAŠTOTYROS DRAUGIJOS PIRMINĖ
ORGANIZACIJA

LSR nusipelnęs gydytojas

**Politas
Dranckevičius**

SUDARĖ POLIKLINIKOS VYR. MED. SESUO
Marija Tamošiūnienė

Kupiškis 1981m.

Šis skyrius

KRAŠTOTYROS DARBO RECENZIJA

- 1. Autorius *Štrevija Černyševičė - mokytoja*
- 2. Pirminė organizacija *Rajono centrinis ligoninė*
- 3. Rajonas, miestas *Šepietis*
- 4. Darbo pavadinimas *LSR medžiagos gydymas Šepietis Pašventies*
- 5. Paruošimo laikas *1971*
- 6. Apimtis *152 p.*
- 7. Rušis *monografija*
(psalmai, dalyai)
teatriniai, straipsniai, literatūra, mairaliai, laiški, monografija

- 8. Apipavidalinimas *įvairūs vaizdai*
(matematika, fizika, chemija, albumai)
- 9. Darbo teigiamybės *taip be reikšmingų vertingumų ir išv.*
(temų at. albumai, subvieto laipsnis, originalumas, mokslinis aparatas, iliustracijos, priedai)
- 10. Trūkumai *trūkūs ir šiek tiek geresni patalpa, p. 21-22, 23-24, 25-26, 27-28, 29-30, 31-32, 33-34, 35-36, 37-38, 39-40, 41-42, 43-44, 45-46, 47-48, 49-50, 51-52, 53-54, 55-56, 57-58, 59-60, 61-62, 63-64, 65-66, 67-68, 69-70, 71-72, 73-74, 75-76, 77-78, 79-80, 81-82, 83-84, 85-86, 87-88, 89-90, 91-92, 93-94, 95-96, 97-98, 99-100, 101-102, 103-104, 105-106, 107-108, 109-110, 111-112, 113-114, 115-116, 117-118, 119-120, 121-122, 123-124, 125-126, 127-128, 129-130, 131-132, 133-134, 135-136, 137-138, 139-140, 141-142, 143-144, 145-146, 147-148, 149-150, 151-152, 153-154, 155-156, 157-158, 159-160, 161-162, 163-164, 165-166, 167-168, 169-170, 171-172, 173-174, 175-176, 177-178, 179-180, 181-182, 183-184, 185-186, 187-188, 189-190, 191-192, 193-194, 195-196, 197-198, 199-200, 201-202, 203-204, 205-206, 207-208, 209-210, 211-212, 213-214, 215-216, 217-218, 219-220, 221-222, 223-224, 225-226, 227-228, 229-230, 231-232, 233-234, 235-236, 237-238, 239-240, 241-242, 243-244, 245-246, 247-248, 249-250, 251-252, 253-254, 255-256, 257-258, 259-260, 261-262, 263-264, 265-266, 267-268, 269-270, 271-272, 273-274, 275-276, 277-278, 279-280, 281-282, 283-284, 285-286, 287-288, 289-290, 291-292, 293-294, 295-296, 297-298, 299-300, 301-302, 303-304, 305-306, 307-308, 309-310, 311-312, 313-314, 315-316, 317-318, 319-320, 321-322, 323-324, 325-326, 327-328, 329-330, 331-332, 333-334, 335-336, 337-338, 339-340, 341-342, 343-344, 345-346, 347-348, 349-350, 351-352, 353-354, 355-356, 357-358, 359-360, 361-362, 363-364, 365-366, 367-368, 369-370, 371-372, 373-374, 375-376, 377-378, 379-380, 381-382, 383-384, 385-386, 387-388, 389-390, 391-392, 393-394, 395-396, 397-398, 399-400, 401-402, 403-404, 405-406, 407-408, 409-410, 411-412, 413-414, 415-416, 417-418, 419-420, 421-422, 423-424, 425-426, 427-428, 429-430, 431-432, 433-434, 435-436, 437-438, 439-440, 441-442, 443-444, 445-446, 447-448, 449-450, 451-452, 453-454, 455-456, 457-458, 459-460, 461-462, 463-464, 465-466, 467-468, 469-470, 471-472, 473-474, 475-476, 477-478, 479-480, 481-482, 483-484, 485-486, 487-488, 489-490, 491-492, 493-494, 495-496, 497-498, 499-500, 501-502, 503-504, 505-506, 507-508, 509-510, 511-512, 513-514, 515-516, 517-518, 519-520, 521-522, 523-524, 525-526, 527-528, 529-530, 531-532, 533-534, 535-536, 537-538, 539-540, 541-542, 543-544, 545-546, 547-548, 549-550, 551-552, 553-554, 555-556, 557-558, 559-560, 561-562, 563-564, 565-566, 567-568, 569-570, 571-572, 573-574, 575-576, 577-578, 579-580, 581-582, 583-584, 585-586, 587-588, 589-590, 591-592, 593-594, 595-596, 597-598, 599-600, 601-602, 603-604, 605-606, 607-608, 609-610, 611-612, 613-614, 615-616, 617-618, 619-620, 621-622, 623-624, 625-626, 627-628, 629-630, 631-632, 633-634, 635-636, 637-638, 639-640, 641-642, 643-644, 645-646, 647-648, 649-650, 651-652, 653-654, 655-656, 657-658, 659-660, 661-662, 663-664, 665-666, 667-668, 669-670, 671-672, 673-674, 675-676, 677-678, 679-680, 681-682, 683-684, 685-686, 687-688, 689-690, 691-692, 693-694, 695-696, 697-698, 699-700, 701-702, 703-704, 705-706, 707-708, 709-710, 711-712, 713-714, 715-716, 717-718, 719-720, 721-722, 723-724, 725-726, 727-728, 729-730, 731-732, 733-734, 735-736, 737-738, 739-740, 741-742, 743-744, 745-746, 747-748, 749-750, 751-752, 753-754, 755-756, 757-758, 759-760, 761-762, 763-764, 765-766, 767-768, 769-770, 771-772, 773-774, 775-776, 777-778, 779-780, 781-782, 783-784, 785-786, 787-788, 789-790, 791-792, 793-794, 795-796, 797-798, 799-800, 801-802, 803-804, 805-806, 807-808, 809-810, 811-812, 813-814, 815-816, 817-818, 819-820, 821-822, 823-824, 825-826, 827-828, 829-830, 831-832, 833-834, 835-836, 837-838, 839-840, 841-842, 843-844, 845-846, 847-848, 849-850, 851-852, 853-854, 855-856, 857-858, 859-860, 861-862, 863-864, 865-866, 867-868, 869-870, 871-872, 873-874, 875-876, 877-878, 879-880, 881-882, 883-884, 885-886, 887-888, 889-890, 891-892, 893-894, 895-896, 897-898, 899-900, 901-902, 903-904, 905-906, 907-908, 909-910, 911-912, 913-914, 915-916, 917-918, 919-920, 921-922, 923-924, 925-926, 927-928, 929-930, 931-932, 933-934, 935-936, 937-938, 939-940, 941-942, 943-944, 945-946, 947-948, 949-950, 951-952, 953-954, 955-956, 957-958, 959-960, 961-962, 963-964, 965-966, 967-968, 969-970, 971-972, 973-974, 975-976, 977-978, 979-980, 981-982, 983-984, 985-986, 987-988, 989-990, 991-992, 993-994, 995-996, 997-998, 999-1000, 1001-1002, 1003-1004, 1005-1006, 1007-1008, 1009-1010, 1011-1012, 1013-1014, 1015-1016, 1017-1018, 1019-1020, 1021-1022, 1023-1024, 1025-1026, 1027-1028, 1029-1030, 1031-1032, 1033-1034, 1035-1036, 1037-1038, 1039-1040, 1041-1042, 1043-1044, 1045-1046, 1047-1048, 1049-1050, 1051-1052, 1053-1054, 1055-1056, 1057-1058, 1059-1060, 1061-1062, 1063-1064, 1065-1066, 1067-1068, 1069-1070, 1071-1072, 1073-1074, 1075-1076, 1077-1078, 1079-1080, 1081-1082, 1083-1084, 1085-1086, 1087-1088, 1089-1090, 1091-1092, 1093-1094, 1095-1096, 1097-1098, 1099-1100, 1101-1102, 1103-1104, 1105-1106, 1107-1108, 1109-1110, 1111-1112, 1113-1114, 1115-1116, 1117-1118, 1119-1120, 1121-1122, 1123-1124, 1125-1126, 1127-1128, 1129-1130, 1131-1132, 1133-1134, 1135-1136, 1137-1138, 1139-1140, 1141-1142, 1143-1144, 1145-1146, 1147-1148, 1149-1150, 1151-1152, 1153-1154, 1155-1156, 1157-1158, 1159-1160, 1161-1162, 1163-1164, 1165-1166, 1167-1168, 1169-1170, 1171-1172, 1173-1174, 1175-1176, 1177-1178, 1179-1180, 1181-1182, 1183-1184, 1185-1186, 1187-1188, 1189-1190, 1191-1192, 1193-1194, 1195-1196, 1197-1198, 1199-1200, 1201-1202, 1203-1204, 1205-1206, 1207-1208, 1209-1210, 1211-1212, 1213-1214, 1215-1216, 1217-1218, 1219-1220, 1221-1222, 1223-1224, 1225-1226, 1227-1228, 1229-1230, 1231-1232, 1233-1234, 1235-1236, 1237-1238, 1239-1240, 1241-1242, 1243-1244, 1245-1246, 1247-1248, 1249-1250, 1251-1252, 1253-1254, 1255-1256, 1257-1258, 1259-1260, 1261-1262, 1263-1264, 1265-1266, 1267-1268, 1269-1270, 1271-1272, 1273-1274, 1275-1276, 1277-1278, 1279-1280, 1281-1282, 1283-1284, 1285-1286, 1287-1288, 1289-1290, 1291-1292, 1293-1294, 1295-1296, 1297-1298, 1299-1300, 1301-1302, 1303-1304, 1305-1306, 1307-1308, 1309-1310, 1311-1312, 1313-1314, 1315-1316, 1317-1318, 1319-1320, 1321-1322, 1323-1324, 1325-1326, 1327-1328, 1329-1330, 1331-1332, 1333-1334, 1335-1336, 1337-1338, 1339-1340, 1341-1342, 1343-1344, 1345-1346, 1347-1348, 1349-1350, 1351-1352, 1353-1354, 1355-1356, 1357-1358, 1359-1360, 1361-1362, 1363-1364, 1365-1366, 1367-1368, 1369-1370, 1371-1372, 1373-1374, 1375-1376, 1377-1378, 1379-1380, 1381-1382, 1383-1384, 1385-1386, 1387-1388, 1389-1390, 1391-1392, 1393-1394, 1395-1396, 1397-1398, 1399-1400, 1401-1402, 1403-1404, 1405-1406, 1407-1408, 1409-1410, 1411-1412, 1413-1414, 1415-1416, 1417-1418, 1419-1420, 1421-1422, 1423-1424, 1425-1426, 1427-1428, 1429-1430, 1431-1432, 1433-1434, 1435-1436, 1437-1438, 1439-1440, 1441-1442, 1443-1444, 1445-1446, 1447-1448, 1449-1450, 1451-1452, 1453-1454, 1455-1456, 1457-1458, 1459-1460, 1461-1462, 1463-1464, 1465-1466, 1467-1468, 1469-1470, 1471-1472, 1473-1474, 1475-1476, 1477-1478, 1479-1480, 1481-1482, 1483-1484, 1485-1486, 1487-1488, 1489-1490, 1491-1492, 1493-1494, 1495-1496, 1497-1498, 1499-1500, 1501-1502, 1503-1504, 1505-1506, 1507-1508, 1509-1510, 1511-1512, 1513-1514, 1515-1516, 1517-1518, 1519-1520, 1521-1522, 1523-1524, 1525-1526, 1527-1528, 1529-1530, 1531-1532, 1533-1534, 1535-1536, 1537-1538, 1539-1540, 1541-1542, 1543-1544, 1545-1546, 1547-1548, 1549-1550, 1551-1552, 1553-1554, 1555-1556, 1557-1558, 1559-1560, 1561-1562, 1563-1564, 1565-1566, 1567-1568, 1569-1570, 1571-1572, 1573-1574, 1575-1576, 1577-1578, 1579-1580, 1581-1582, 1583-1584, 1585-1586, 1587-1588, 1589-1590, 1591-1592, 1593-1594, 1595-1596, 1597-1598, 1599-1600, 1601-1602, 1603-1604, 1605-1606, 1607-1608, 1609-1610, 1611-1612, 1613-1614, 1615-1616, 1617-1618, 1619-1620, 1621-1622, 1623-1624, 1625-1626, 1627-1628, 1629-1630, 1631-1632, 1633-1634, 1635-1636, 1637-1638, 1639-1640, 1641-1642, 1643-1644, 1645-1646, 1647-1648, 1649-1650, 1651-1652, 1653-1654, 1655-1656, 1657-1658, 1659-1660, 1661-1662, 1663-1664, 1665-1666, 1667-1668, 1669-1670, 1671-1672, 1673-1674, 1675-1676, 1677-1678, 1679-1680, 1681-1682, 1683-1684, 1685-1686, 1687-1688, 1689-1690, 1691-1692, 1693-1694, 1695-1696, 1697-1698, 1699-1700, 1701-1702, 1703-1704, 1705-1706, 1707-1708, 1709-1710, 1711-1712, 1713-1714, 1715-1716, 1717-1718, 1719-1720, 1721-1722, 1723-1724, 1725-1726, 1727-1728, 1729-1730, 1731-1732, 1733-1734, 1735-1736, 1737-1738, 1739-1740, 1741-1742, 1743-1744, 1745-1746, 1747-1748, 1749-1750, 1751-1752, 1753-1754, 1755-1756, 1757-1758, 1759-1760, 1761-1762, 1763-1764, 1765-1766, 1767-1768, 1769-1770, 1771-1772, 1773-1774, 1775-1776, 1777-1778, 1779-1780, 1781-1782, 1783-1784, 1785-1786, 1787-1788, 1789-1790, 1791-1792, 1793-1794, 1795-1796, 1797-1798, 1799-1800, 1801-1802, 1803-1804, 1805-1806, 1807-1808, 1809-1810, 1811-1812, 1813-1814, 1815-1816, 1817-1818, 1819-1820, 1821-1822, 1823-1824, 1825-1826, 1827-1828, 1829-1830, 1831-1832, 1833-1834, 1835-1836, 1837-1838, 1839-1840, 1841-1842, 1843-1844, 1845-1846, 1847-1848, 1849-1850, 1851-1852, 1853-1854, 1855-1856, 1857-1858, 1859-1860, 1861-1862, 1863-1864, 1865-1866, 1867-1868, 1869-1870, 1871-1872, 1873-1874, 1875-1876, 1877-1878, 1879-1880, 1881-1882, 1883-1884, 1885-1886, 1887-1888, 1889-1890, 1891-1892, 1893-1894, 1895-1896, 1897-1898, 1899-1900, 1901-1902, 1903-1904, 1905-1906, 1907-1908, 1909-1910, 1911-1912, 1913-1914, 1915-1916, 1917-1918, 1919-1920, 1921-1922, 1923-1924, 1925-1926, 1927-1928, 1929-1930, 1931-1932, 1933-1934, 1935-1936, 1937-1938, 1939-1940, 1941-1942, 1943-1944, 1945-1946, 1947-1948, 1949-1950, 1951-1952, 1953-1954, 1955-1956, 1957-1958, 1959-1960, 1961-1962, 1963-1964, 1965-1966, 1967-1968, 1969-1970, 1971-1972, 1973-1974, 1975-1976, 1977-1978, 1979-1980, 1981-1982, 1983-1984, 1985-1986, 1987-1988, 1989-1990, 1991-1992, 1993-1994, 1995-1996, 1997-1998, 1999-2000, 2001-2002, 2003-2004, 2005-2006, 2007-2008, 2009-2010, 2011-2012, 2013-2014, 2015-2016, 2017-2018, 2019-2020, 2021-2022, 2023-2024, 2025-2026, 2027-2028, 2029-2030, 2031-2032, 2033-2034, 2035-2036, 2037-2038, 2039-2040, 2041-2042, 2043-2044, 2045-2046, 2047-2048, 2049-2050, 2051-2052, 2053-2054, 2055-2056, 2057-2058, 2059-2060, 2061-2062, 2063-2064, 2065-2066, 2067-2068, 2069-2070, 2071-2072, 2073-2074, 2075-2076, 2077-2078, 2079-2080, 2081-2082, 2083-2084, 2085-2086, 2087-2088, 2089-2090, 2091-2092, 2093-2094, 2095-2096, 2097-2098, 2099-2100, 2101-2102, 2103-2104, 2105-2106, 2107-2108, 2109-2110, 2111-2112, 2113-2114, 2115-2116, 2117-2118, 2119-2120, 2121-2122, 2123-2124, 2125-2126, 2127-2128, 2129-2130, 2131-2132, 2133-2134, 2135-2136, 2137-2138, 2139-2140, 2141-2142, 2143-2144, 2145-2146, 2147-2148, 2149-2150, 2151-2152, 2153-2154, 2155-2156, 2157-2158, 2159-2160, 2161-2162, 2163-2164, 2165-2166, 2167-2168, 2169-2170, 2171-2172, 2173-2174, 2175-2176, 2177-2178, 2179-2180, 2181-2182, 2183-2184, 2185-2186, 2187-2188, 2189-2190, 2191-2192, 2193-2194, 2195-2196, 2197-2198, 2199-2200, 2201-2202, 2203-2204, 2205-2206, 2207-2208, 2209-2210, 2211-2212, 2213-2214, 2215-2216, 2217-2218, 2219-2220, 2221-2222, 2223-2224, 2225-2226, 2227-2228, 2229-2230, 2231-2232, 2233-2234, 2235-2236, 2237-2238, 2239-2240, 2241-2242, 2243-2244, 2245-2246, 2247-2248, 2249-2250, 2251-2252, 2253-2254, 2255-2256, 2257-2258, 2259-2260, 2261-2262, 2263-2264, 2265-2266, 2267-2268, 2269-2270, 2271-2272, 2273-2274, 2275-2276, 2277-2278, 2279-2280, 2281-2282, 2283-2284, 2285-2286, 2287-2288, 2289-2290, 2291-2292, 2293-2294, 2295-2296, 2297-2298, 2299-2300, 2301-2302, 2303-2304, 2305-2306, 2307-2308, 2309-2310, 2311-2312, 2313-2314, 2315-2316, 2317-2318, 2319-2320, 2321-2322, 2323-2324, 2325-2326, 2327-2328, 2329-2330, 2331-2332, 2333-2334, 2335-2336, 2337-2338, 2339-2340, 2341-2342, 2343-2344, 2345-2346, 2347-2348, 2349-2350, 2351-2352*

T U R I N Y S

1. Įvadas	4 psl.
2. Gyd. Ipolito Frankevičiaus biografija	10 "
a) vaikystė	10 "
b) studijos Maskvoje	10 "
c) karo gydytojas	11 "
d) ligoninės organizatorius ir administratorius	12 "
e) paskutiniai gyvenimo metai	17 "
3. Ipolitas Frankevičius sanitarinės kultūros puoselėtojas Kupiškio mieste ir apylinkėse. Jo visuomeninė veikla	24 "
4. Iš gyd. Ipolito Frankevičiaus atsiminimų	37 "
5. Svarbesnės Ipolito Frankevičiaus datos	42 "
6. Buvę bendradarbiai apie gyd. I. Frankevičių	44 "
a) gyd. Marčiukaičio Stasio atsiminimai	45 "
b) gyd. Krasausko Vaelevo atsiminimai	52 "
c) med. sesers Nanienės Aldonos atsiminimai	57 "
d) laborantės Sasnauskienės Antaninos atsiminimai	60 "
7. Kupiškėnai, buvę pacientai bei kaimynai, apie gyd. I. Frankevičių	62 "
a) Jonuškienės Tatjanos atsiminimai	64 "
b) Zumbriekienės Onos	" 67 "
c) Grigo Petro	" 70 "
d) Jurėnienės Elenos	" 73 "
e) Henfiko Paulausko	" 76 "
8. Spauda apie gyd. I. Frankevičių	83 "
9. Pabaiga	117 "
10. Priedai	118 "
11. Metrika	157 "
12. Literatūra	158 "

"Šia daugumą žmonių aš sutikau ateinant į šį pasaulį, daugeli
gydžiau... todėl man šia mieliausias kraštas"

Ipolitas Francokevičius

1 pav. | Daugiau kaip pusę šimtmečio gyveno Kupiškėje respubli-
kos nusipelnęs gydytojas Ipolitas Francokevičius. Daug jis matė,
daug patyrė.

/Foto Juozo Karanijos, 1965m./

Negatyvas pas autorį

1. Į V A D A S

Buržuazijos valdoma Lietuva niekuomet nebuvo turtinga kadraais ir ypač gydytojais, kurie buvo susikonzcentravę stambiose miestuose. Tokiose valstijose miesteliuose kaip Kupiškis, apie medicininę pagalbą tegalėjo svajoti tik turtingieji, kurie turėjo lėšų nuvykti pas gydytojus į didelius miestus. Valstijoms savivaldai ir kitiems ponams nerūpėjo liaudies sveikatingumas, nejaudino jų valstiešių ir darbininkų skurdas. "Savi marškiniai arčiau kono", - sakydavo visokie viršaišiai ir stotėsi sau mūrinius.

O kas laukė sunkiai susirgusio žmogaus? - beaus vargas ir net mirtis (Šiur. laikraštysje "Stalino kelis" 1961m. sausio 18d.)

Atkūrus tarybų valdžią Lietuvoje, Lietuvos vyriausybė didelį dėmesį skyrė medicinos kadrų paskirstymui, tačiau dar 1940 metais apie 60% visų Lietuvos gydytojų vertėsi privačia praktika ir gyveno Vilniuje, Kaune (Šiur. žurnale "Sveikatos apsauga" 1970 metų Nr.1 psl.40).

Tarybinė vyriausybė dėjo daug pastangų, kad pagerinti mediciną aptarnaviną. Buvo kviečiami į steigiamas ligonines buržuazijos valdymo metais dirbę gydytojai. Buvęs Lietuvos KP CK pirmasis sekretorius A. Šniežkus, kalbėdamas Lietuvos KP V-se suvažiavime nurodė, kad reikia sukurti tokias darbo sąlygas darbuotojams specialistams, kad dori, sąžiningai darbą atliekantieji, norė jie prašytų ir tarnauti buržuazijai, galėtų netrukdomai dirbti (A. Šniežkus, ataskaitinis pranešimas MKP(b) V-se suvažiavime apie MKP(b) CK darbą, d. 1941, 40)

Atsiliepdami į partijos kvietimą, daug kvalifikuotų gydytojų aktyviai įsijungė į kovą už naują medicinos mokslą ir sveikatos apsaugos istorijos kūrimą. Filni pasiryšimo kūrybiškai dirbti mūsų tėvynės ir visos žmonijos gerovei.

Vienas iš tokių gydytojų aktyviai įsijungęs į kovą už darbo žmonių sveikatingumą, sanitarijos pradų kūrimą mūsų mieste ir apylinkėse, ilgą laiką dirbęs vienas, gydęs net kelias kupiškėnų kartas daugiau nei penkiasdešimt metų, buvo LRSR nusipelnęs gydytojas Ipolitas Franckevičius.

Daugelis mūsų medicinos priemonė jį silutėli seneli, visada žvalų, geros nuotaikos, su šerakėnine lazdele rankoje, visad raudantį malonų šodį ar šypenį, jaunam kolegai ir turintį kišenėje ledinukų medicinos serolei.

Jis pirmais po I-jo pasaulinio karo Kupiškėje pradėjo tą darbą ir kilnų mediko darbą, jis pirmais pasakė miršiai: Ne.

Iki jo prieš I-ji pasaulinį karą Kupiškėje dirbo šie gydytojai: Hermanas Blosser (vokietis), Graboveckis, Justinas Andriūnas, Kuodis, Uspenskis, Levitas, Galkutė. Pajudėpės dvare buvo ligoninė ir ambulatorija.

Buržuazijos valdymo metais populiarius gydytojai Kupiškėje buvo Kantaravičius ir Ankušavičius, Kariušėnė ir mokyklės gydytoje pareigose dirbo Kriščiūnas Vladas. Be šių gydytojų Kupiškėje buvo ir du gydytojai šydai, tai Kuriokis ir Kupricas. Šie visi gydytojai dirbo kartu su Ipolitu Franckevičium ir vertėsi privačia praktika.

1944 metais išlaivinus Kupiškį ir atkūrus Tarybų valdžią, mieste buvo likęs tik vienas gydytojas Ipolitas Franckevičius.

Apie Ipolitą Franckevičių rašoma Mažojoje lietuviškoje tarybinėje enciklopedijoje pol. 507.

Franckevičius Ipolitas (gimęs 1887 m. rugsėjo mėn. 14 d. Selece, Rokiškio rajone) gydytojas terapeutas, Lietuvos TLR nusipelnęs gydytojas (nusipelnusio gydytojo garbės vardas suteiktas 1958 m. šiuo, priedai pbl.) 1913 metais baigė Maskvos universitetą, 1914-18 metais - kariušėnė gydytojas. Nuo 1918 m. gydytojas Kupiškėje iki gyvenimo pabaigos 1973 m. (aut. pastaba).

Maskvos Valstybinio Universiteto medicinos fakulteto 1913 metų laidos gydytojai, 1958 metų gegužės mėn. 15 d. buvo susirinkę Maskvoje atšvęsti Universiteto baigimo 45-rių metų sukaktį, kur dalyvavo, kaip tos laidos absolventas ir gyd. Ipolitas Franckevičius.

42-ųjų susirinkusiųjų tarpe buvo žinomi profesoriai: Pletneva N. A., Tolokonnikov B. V., Jegorov B. A., Salisšov V. B., Lapin S. I., Petrov V. I., Sokolov S. N., Pogoleon L. I. ir taipogi daug periferijos darbuotojų - respublikos nusipelnusių gydytojų (šiuo, nustatymas pava. Nr. 2, 3, 4, 5).

Gydytojas Ipolitas Franckevičius papasakojo susitikime apie savo darbą, "upiškio darbuotojus medikus, kaip jie sudarė sąlygas jam išvažiuoti į susitikimą. Kupiškio centrinės ligoninės gydytojų kolektyvui buvo atsiųstas laiškas su padėka nuo susirinkusiųjų (galiote hiuro, kurio nariai buvo Medicinos mokslų daktaras Zilberg J. P., Medicinos mokslų kandidatas Ivanov P. S., Medicinos mokslų kandidatas Pokiššov B. A. (šiuo, priede pol.).

Labai daug kartų apie gyd. I. Franckevičių buvo rašyta rajoni-

nėja spaudoje, laikraštyje "Kalba Vilnius", "Gimtajame žodyje", žurnale "Švyturys" ir kitose leidiniuose (žior. skyrelyje "Spauda apie I. Francokevičių" psl. 83)

Jo nulipdyti darbai (žior. nuotraukose pav. 19, 20, 21, 22) yra Kupiškio Kraštotyros muziejuje. Šios kraštotyros pirminė organizacija perdavė muziejui jo asmenis bylą, atsiminimų rankraštį, lietuvių ir rusų kalba, nekrologą apie jį, keletą jo asmeninių knygų, nuotraukų, jo albumą su bendrakursiais, bei karo laikų kolegų nuotraukomis. Jo pasodinti medžiai tebeauga prie buvusio jo namo ir ant Kupiškio pilikalnio.

Jo šviesus atminimas ilgai išliks jį pažinojusių širdyse.

2 pav. Nuotraukoje iš jo albumo matome (iš kairės į dešinę) Korolkovą S.I., Nikolekį A.I. (nagara) ir I. Francokevičių susitikimo Maskvoje metu 1958 m.

3 pav. Nuotrauka iš jo albumo. Bendras salės vaizdas susitikimo Maskvoje metu, 1958m.

/ Perfotografuota M. Kareckienės 1981 m. /
Negatyvas pas autorių.

Bendrakursių susitikimuose vykusiuose Maskvoje 1953 ir 1963 metais gyd. I. Franckevičius nedalyvavo. Tačiau studijų draugai jo nepamiršo ir atsiuntė jam šių susitikimų nuotraukas (pav. 4,5,6 ir 7)

Gyd. Ipolitas Franckevičius labai brangino draugų atminimą. Jų nuotraukas rūpestingai sunumeruodavo, klijuodavo į albumus. Kartais nuo karto mėgė pavartyti ypač sunkią jam minutę. Tada, rodos pasidalindavo su draugais jų patirtimi, tartum jie padraugindavo jį priimti vieną ar kitą sprendimą sunkesnės ligos atveju.

4 pav. Susitikimo dalyviai Maskvoje 1953m. Nuotrauka gauta iš gyd. I. Franckevičiaus albumo.

/Originalą perfotografavo M. Kareckienė 1981 m./
 Negatyvas yra pas autorių.

Дома гребки
 Мемориал 1953 г.

Мемориал Гасан, Кавказский
 музей-парк М. Т. Ч.
 в 1913 году.

Список участников

- участники:
- 1) Б. З. (Александр, врач-офтальмолог Н. А. Александров)
 - 2) Купцов И. А. Купцов
 - 3) Мемориал М. Т. Ч. (Мемориал) 2) Мемориал-парк Гасан К. В. (Мемориал)
 - 4) Мемориал М. Т. Ч. (Мемориал) 3) Мемориал Гасан (Мемориал-парк)
 - 5) Мемориал Кавказский (Мемориал)
 - 6) Мемориал М. Т. Ч. (Мемориал)
 - 7) Мемориал М. Т. Ч. (Мемориал)
 - 8) Мемориал М. Т. Ч. (Мемориал)
 - 9) Мемориал М. Т. Ч. (Мемориал)

5 pav. Nuotraukos 4 pav. antros pusės kopija. Joje gyd. I. Franckevičiaus ranka įrašyti paaiškinimai, nurodytos dalyvių pavardės.

6 pav. Susitikimo dalyviai Maskvoje 1963 m.

Beusere 1963o 28

Esle karpas:

prof. Eporeubov, A. V.,

Ward / an Komisjonus A. V.

Андреев Елена Аркад. (part. 1963) / Андреев A. V.

Андреев-Торшеч Т. H. (part. Андреев) /
prof. Conrad Cepo. Kev.

prof. Смирнов Т. H. (1/2 roach)

судн: Прохорова Борис В., сив немс Елена Торшеч

сир Ударишени Т. EP, Вейс К. H. (1/2 roach)

7 pav. Nuotraukos 6 pav. antrosios pusės kopija su gyd. I. Ppanckevičiaus paaiškinimais

/Kopiją darė M. Kareckienė 1981 m.

Negatyvas yra autorių/

2. IPOLITO FRANCKEVIČIAUS BIOGRAFIJA.

V A I K Y S T Ė

Gimė 1887 metų rugpiūčio 14 d. Ukmergės apskrityje (pagal tuometinį paskirstymą) Salų kaime, amatininko šeimoje. Tėvas Franckevičius Teodoras vertėsi odų apdirbimu. Motina gerai mokėjo šeiminkauti.

Būdamas vaikas ilgai prasėdėdavo tėvo dirbtuvėlėje prie lango. Gal būt todėl paaugusi taip traukė į laukus, mišką, kur taip erdvi, saulėta, kur grynas oras niekuo neprimenaš slogaus, troškaus odų kvapo prisigėrusio oro tėvo dirbtuvėlėje.

Jo tėvas taip pat labai mėgo gamtą. Eidavo jie gimtųjų Salų gatvėmis, pasukdavo Dviragio pakrantėmis, apaugusiomis ukamingais klevais, vėšliomis liepomis, melancholiškais beržais.

Kai tėvas nusipirko Kupiškį (dabar Gerkio g-vė Nr.20) žemės, pirmiausia pasodino obelį. Vėliau, jau paaugęs, Ipolitas pats sodino, skiepijo.

STUDIJOS MASKVOJE.

Baigęs šiaulių gimnaziją 1907 metais įstojo į Maskvos imperatoriškąjį universitetą, kur studijavo mediciną. Mokslas sekėsi labai gerai ir 1913 metais baigė medicinos fakultetą su pagyrimu. Baigęs, atvyko į Lietuvą ir, Biržų apskrityje Pabiržės bažnytkaimyje, pradėjo pirmus savarankiško darbo žingnius.

8 pav. I. Francokevičius pradėdant savarankiškai dirbti 1913m.
Nuotrauka gauta iš med. sesers Aldonos Nanienės. Perfotogra-
fuota M. Kareckienės 1981 metais. Negatyvas pas autorių.

KARO GYDYTOJAS

Jauno gydytojo pirmuosius savarankiškus darbo žingsnius nutraukė prasidėjęs pirmasis pasaulinis karas. Jis 1914 metais buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę karo gydytojo pareigoms.

"Sprogimai, juodi karo dūmai, glitus po lietaus apkasų molis ir iš žaizdos sprovenantis šiltas kareivio kraujas. Kareivis nori gyventi. Tą paties nori ir jaunas gydytojas, kuris sproginėjant sviediniams apkase perrišinėja sužeistose žaizdas..." (St. Auga laikraštyje "Kommunizmo keliu" 1967 m. birželio 17 d. Nr. 73)

Veikiančioje armijoje ir karinėse ligoninėse užimdamas įvai-
rias gydytojo pareigas išstarnavo iki 1918 metų.

LIGONINĖS ORGANIZATORIUS IR ADMINISTRATORIUS.

1918 metais demobilizuotas iš Raudonosios Armijos gretų ir atsargą kaip ligonis, Ipolitas Franckevičius pasveikęs, pradėjo dirbti Kupiškėje, dėstydamas vidurinėje mokykloje higieną ir būdamas progimnazijos gydytoju.

1919 metais žmonės išvarginti karo sunkumų, esant blogam maistui, nešvarai, utėlėtumui, masiškai ėmė sirgti šiltine. Tais pat metais Ipolitas Franckevičius įsteigia Kupiškio mieste infekcinę ligoninę kovai su dėmėtąja šiltine. Jis gydytojas tik vienas, o ligonių daug, trūksta medikamentų, medicininio inventoriaus.

Tik vienas tada šinojo gydytojas I. Franckevičius - reikia padėti žmonėms. Čia bedirbėdamas užsikrečia pats ir suserga. Jaunas organizmas, noras padėti žmonėms, nugalėti. Pasveiksta. Vėl kovos pats. 1921 metais įsteigia ir vadovauja ligoninėms kovai su šiltinės epidemija Rokiškyje ir Obeliuose. Po to vėl grįžta į Kupiškį ir vadovauja tuberkulioziniam skyriui, kartu dirbdamas ir ligoninės kaseje.

Dirbdamas tuberkulioziniame skyriuje vedė aktyvią kovą su plintančia tuberkulioze gyventojų tarpe. Kartu eina ožios ir venerinių ligų dispensarije vedėjo pareigas iki 1940 metų, kada buvo atkurta Tarybų valdžia Lietuvoje.

1930

9 pav. Politas Franckevičius 1930 m. nusifotografavo lankant ligonį namuose.

Nuotrauka gauta iš med. sesers Veros Pajuodienės. Perfotografuota M. Kareckienės 1981 m. Negatyvas pas autorių.

Apie ligoninės įkūrimą pats gydytojas I. Franckevičius taip pasakoja:

"Nepamiršo Tarybų valdžia ir ligoninės įsteigimo. Jau tų pačių metų rudenį atvažiavo iš Panevėžio apskrities Sveikatos apsaugos įgaliotiniai ir tuoj ėmėsi žygių įkurti ligoninę. Buvo sukviesti visi vietiniai gyventojai. Daug kalbėjome, daug ginčijomės, bet neveltui. Ligoninė turėjo būti. Ir, štai, lygiai po mėnesio įžengėme į jaukias, švarias patalpas (dabar tose patalpose rajono liaudies deputatų tarybos vykdomasis komitetas). Nors tuo metu ligoninei daug ko trūko, ji teturėjo 25 lovas, bet pradžiai mums užteko. Negalėjome atsidžiaugti" (žūr. laikraštyje "Kommunizmo kelis" 1961 m. sausio 18 d. "Ligoninė-tarybų valdžios dovana". Žūr. skyriuje spauda apie I. Franckevičių pel. 83).

Hitleriniams grobikams klaidingai užpuolus jauną tarybą ša-
lį, taikus atkuriamasis darbas buvo nutrauktas. Vokiškieji okupan-
tai įsiveržė ir į Kupiškį, užėmė ligoninės patalpas. Ligoninė per-
sikraustė į dabartines karšivinių patalpas.

Išvadavus Tarybinei Armijai Lietuvą iš vokiškųjų okupantų I.
Franckevičius buvo paskirtas Kupiškio ligoninės vyr. gydytoju. Li-
goninės turtas buvo išgrobstytas, sąlygų darbui jokių. Tačiau jo
sumanuso, energijos dėka, dalis turto buvo surasta, dalis su gyven-
tojų ir pačių darbuotojų pagalba įsigyta ir ligoninė pradėjo aug-
ti. Atvyko jaunų specialistų. Iš broliškų respublikų buvo gauta
įvairių medicininių reikmenų. Su dideliu dėmesiu ir šiluma I.
Franckevičius sutiko atvykusius gydytojus, su jaunais specialis-
tais dalijosi savo darbo patirtimi globojo juos (10 ir 11 pav.)

10 pav. Nutrauktoje I. Franckevičius kalbasi su jaunuosiu gydy-
tojomis (iš kairės į dešinę Antanavičiūtė ir Matutytė D
/ foto gyd. Sergejaus Matulevičiaus

Regatyvas pas autorių /

Dažnai tekdavo darbuotojams sutikti I. Franckevičių būryje jaunų
gydytojų. Jaunus specialistus traukė prie jo ne vien jo turtingas
šilumos ir gyvenimo patirtimi vidaus pasaulis, bet matomai ir tas
kad buvo tėviškai kantrus, jautrus, gerai juos suprato, kiekvienam
sugebėjo išvelgti besikalbančius gerio daigolius, kurias juos puo-
selėje taip pat atyčšiai kaip jaunus sodinukus savo sode.

Pablogėjus sveikatai pasipraše atleidžiamas iš vyr. gydytojo pareigų, likdamas dirbti akušeriu ginekologu už pusės etato atlyginimą.

21 pav. Buostraukoje (iš kairės į dešinę) gyd. V. Krasauskas ir gyd. I. Francokevičius prie savo namo.

/ Perfotografuota Marytės Kareckienės 1961 m.
Nogatyvas pas autorį /.

Beisiorintė to, I. Francokevičius darbe praleidžia beveik visą dieną. Atlaidęs savo ligonius pasilikdavo kabinete kartu su jaunu kolega, stebėdavo kaip dirba. Chirurginiame kabinete tebestovi (dėmus medicininis jo dėvamas stalias, prie kurio dirbo ir mągo pasėdėti pats Ipolitas Francokevičius. Šiar. pav. 11a.

Barbui pasibaigus,lyg tarp kitko pasakydavo: - Vertėtų dar pabandyti tuos,ar tuos vaistus,jei ligoniui nebūs geriau.

17 a pav. Suotraukoje stolas kurį padovanojo I.Franckevičius ir prie kurio jis dirbo.

/ Foto S.Matulevičiaus 1981 m.

Negatyvas pas autoriu/

Ir jaunas gydytojui buvo aišku,kad gyd I.Franckevičius tuo atveju būtų skyręs kaip tik tuos vaistus ir kad tai daug geriau.

Jis apsilankydavo ir kituose kabinetuose.Xpaž dažnai užsukdavo pas stomatologus.Yra davęs ne vieną patarimą,mokė,kaip geriau daryti plombas,padovanojo instrumentų. Šiuo metu stomatologiniame kabinete yra išlikęs "elevatorius" pramintas "Ožkos koja" dažnai naudojamas ypač sunkiais atvejais,traukiant dantis.

Stomatologai ji labai brangina,nes tokių instrumentų daugiau neturi.Po karo,kai I.Franckevičius visoje apylinkėje buvo vienas gydytojas,jam teko dirbti ir kaip stomatologui,todėl jis ir turėjo stomatologinių įrankių.Atvykus dirbti stomatologams jis juos -instrumentus padovanojo ligoninės stomatologiniam kabinetui.

PASKUTINIEJI GYD. IPOLITO FRANCKEVIČIAUS
GYVENIMO METAI.

1968 metų pavasarį Ipolitas Franckevičius išsina į užtarnap-
tą poilsį - pensiją (žiūr. 12 pav.)

12 pav. Nuotraukoje I. Franckevičius centre su juosta 1968 m. iš-
leidžiant į pensiją. (Iš kairės į dešinę) stomatologė L. Eringienė,
vaiko konsultacijos ilgametė darbuotoja sanitarė Petronėlė Babušy-
tė, gyd. chirurgas, buvęs vyr. gydytojas Petras Eringis, ftiziatrė gyd.
R. Svilainytė, gyd. dermatologė, dabar jau mirusi, B. Kubilienė, gyd.
terapeutė, buvusi vyr. gydytoja, Genovaitė Kurtinytė, dabar dirbanti
Vilniuje, I. Franckevičius, akuš. ginekologas, buvusi skyriaus vedėja
Vedeckienė, buvęs LKP Kupiškio RK sekretorius Vl. Žižys, gyd. pe-
diatras I. Buidėvaitė, dabar dirbanti Kaune, gyd. terapeutas A. Kvase-
lienė, dirbanti Šiauliuose, raudonojo kryžiaus draugijos rajoninio
k-to pirmininko pavaduotoja med. felė A. Matulevičienė

12/957 - 06/156

14 pav. I. Franckevičiaus išleistuvių į pensiją metu kalba gyd.
S. Maršičkaitis, kairę I. Franckevičius, dešinę med. sesuo P. Stasiūnaitė, chirurgas V. Barauckas, dabar dirbantis Vilniuje.

/foto M. Karockienės 1961 m.
Negatyvas pas autorių/

15 pav. Pokalbis labai įdomus... (15 knirės į dešinę) buvęs LKP
Kupiškio RR sekretorius V. Šišys, gyd. G. Kurtonytė, I. Franckevičius,
m. sesuo P. Stasiūnaitė, gyd. S. Maršičkaitis, gyd. V. Barauckas, gyd.
P. Bringis, a. f. A. Gabrėnionė.

15 pav. Išleistuvų į pensiją metu su grupe bendradarbių.
Pirmoje eilėje (iš kairės į dešinę) stomatologė Meiduvienė, med.
ses. I. Gudelienė, chirurginio kab. med. sesuo A. Manienė nuo 1957 metų
dirbusi kartu su I. Franckevičiumi prieiminimai pel. 57, I. Francke-
vičius, gyd. protezistė A. Varpiočienė, gyd. buvęs vyr. gydytojas V.
Krauskas dirbantis Vilniuje, infekcinio skyriaus vedėjas A. Dran-
seika.

Antroje eilėje (iš kairės į dešinę) med. ses. J. Šilnienė, med. ses.
Genovaitė Majauskienė, med. sesuobuvusi ligoninės vyr. sesuo Adelė
Morčūnienė, vaiko konsultacijos sanitarė Petronėlė Babušytė, fi-
siot. kab. m. s. Danutė Šukalytė, med. sesuo Lina Lukšienė, med. sesuo
Pranutė Stasiūnaitė, gyd. Genovaitė Kurtinytė, chirurgas Jonas Šer-
pytis, dabar dirbantis Vilniuje, rentgeno laborantė Stasė Šulnienė,
dantų technikas A. Šimonis.

/ Foto M. Kareckienės 1968 m.
Negatyvas pas autorių /

Ipolitac Franckevičius mogo dalyvanti visuose vykusiuse renginiuose, ar tai šventės mediko dienos pažymėti, ar bendradarbių išleisvutės bei sutiktuvės (pav. 16)

14 pav. Gyd. Kazio Siaurio išleisvutės

Buotrukoje (iš kairės į dešinę) gyd. P. Pringis, gyd. O. Vilutytė, gyd. K. Siaurys, gyd. L. Merslikina, gyd. B. Kubilienė, gyd. I. Franckevičius.

Antroje eilėje gyd. A. Antanavičiūtė, gyd. I. Suidovaitė, gyd. L. Pringienė, gyd. A. Kvacelienė, gyd. E. Švedienė, gyd. Korkinas.

Trečioje eilėje dezinfektorius L. Inčiūra, gyd. A. Dranseika, gyd. D. Jurkštaitė, gyd. J. Šerpytis.

Ridama į įvairius pobūvius, kurie vykdavo prie užkandžiais ir g rimais podengtų atstų, I. Franckevičius atnešdavo savo mažytį stikliuką ir per vakarą išgerdavo ne daugiau šrifų, po to stiklė apveredavo. Kompanijoje buvo labai įdomus vakarų įvairių humoris tinių pasakojimų, mielių. Aplink jį visada būdavo smagu, linkoma.

0.8.0.8

17 pav. Nuotraukoje 1956 m. Ipolitas Franckevičius, jo žmona Franckevičienė, jos seserys ir gimnaitės globojami vaikai. Nuotrauka gauta iš gyd. M. Marčiukaičio. /Perfotografuota V. Karockienės 1981m. Negatyvas pas autorių/.

Jis sveikata pastebimai silpnėja. Atsiliepė sunkūs karo metai, fronte žaizdos, tamsias nerasius gyvenimas okupuotame Kupiškėje, kada kiekvieną minutę rizikuodamas savo gyvybe gelbėjo kupiškėnus nuo išvežimo į Vokietiją, nuo suėmimo. Tačiau gyd. Ipolitas Franckevičius stengiasi nepasiduoti. Pasigydoja jis vėl žvaus, kupinas energijos ir esant reikalui pavaduoja vieną ar kitą kolegą. Ilgasetis patyrimas ir šinios leidžia jam dirbti ne blogiau už jaunas specialistus.

Jauni kolegos dažni gydytojo svečiai. Susirinkę pas jį laisvomis nuo darbo dienomis, klausinėja jį, mokosi iš turtingos jo gyvenimo patirties, seilės pasirinktai profesijai, pasakoja apie darbą ligoninėje, nagrinėja sunkesnius ligos atvejus, klausinėja kaip elgtis vienu ar kitu atveju. Gydytojas Ipolitas Franckevičius, rodos, visai atjaunėja. Jena pyvai ir vaizdžiai seilėse pasakoti, prisimena sunkų vieną kitą ligos atvejį, pasitaikiusi jam, viską ką papasakoja jaunieji kolegos taip realiai seivaisduoja, rodos jis pats, o ne jo kolega, tik ką buvo palinkę prie operacinio stalo, operuojant sunkų ligonį.

Uet laikas kaip laikrodžio, negailastingai skaičiavo dienas, mėnesius. Seniai jau jo pirmoji gyvenimo draugė iliesi tapuse,

suuagę ir seniai išsiskiratę po svetimus tolimus kraštus vaikai. Ipolitas Franckevičius turėjo du sūnus ir dukrą. Surado jie savas guklas ir vis rečiau aplanko tėvą.

19 pav. gyd. I. Franckevičius savo artimųjų tarpe: (iš kairės I. Gėlinų) moteris I. Brokuvos, dukra, I. Franckevičius, jo žmona ir sesers dukra I. Veršuvos. Nuotrauka gauta iš A. Julevičienės.

/Perfotografuota A. Karockienės 1981a.

Negatyvas pas autorius/.

Netkaršiais savo tėvą aplankydavo ir sūnus Ipolitas Franckevičius, Ipolito, gyvenantis Lenkijoje m. Brokuvos mieste. Paskutinį kartą jis buvo apsilankęs 1966 metų pabaigoje. Gyd. Franckevičiaus sūnus Ipolitas tada buvo atsivešęs ir magnetofono juostą su Pietų Amerikos puokščių garų įrašais. Gydytojui Ipolitui Franckevičiui tada kilo mintis, kad Kupiškio vidurinė mokykla geografijoje ar gamtos mokytojai galėtų persirašyti šią juostą ir įrašyti savo kabinetams naują mokymo priemonę. Šiuo tikslu jis 1966 metų lapkričio mėn. pabaigoje pasikvietė į svečius mokytus Vaitieką Stasį ir Sazonuskę Vladą, kurie mėgino persirašyti šią juostą.

1966 m. gruodžio mėn. gyd. Ipolito Franckevičiaus sūnus išvyko atgal į Lenkiją. Jis atsiuntė mokyklai keletą techninio pobūdžio knygelių ir ovalinių su naujaisiais 1967 metais.

Daugiau savo sūnus gyd. Ipolitas Franckevičius nebematė.

Taip metai eina, o sujais mažėja ir jėgos. Liga komplikuoja-
si. Senam organizmui buvo sunku kovoti su ja. Nežiūrint dedamų
pastangų, eidamas aštuoniašėšimt septintuosius metus, 1973 me-
tų gruodžio 18 dieną mirė. Palaidotas Kupiškio kapinėse.

12 pav. Nuotraukoje gyd. I. Franckevičius paskutiniame gyvenimo
metais. Nuotrauka gauta iš M. Vulevičienės.
/ Perfotografuota M. Vireckienės 1981 m.
Negatyvas pas autorį.

3. I. FRANCKEVIČIUS SANITARINĖS KULTŪROS PUSŠEISTOJAS. JO VISUOMENINĖ VEIKLA.

Mūsų Kupiškio apylinkėje nėra kiemo, kuris nebūtų aplankytas I. Franckevičiaus. Nėgdavo jis, atlikęs visus darbus namuose, pavaikščioti po apylinkes, aplankyti ligonius, tuo pat metu ir patarimą duoti, kaip geriau sutvarkyti sodybą, jos aplinką ir būtinai patars medelių pasodinti.

"Apytamsėse trobose gydytojas patarėdavo didesnius langus išsikirsti, kai saulutės ir šviežio oro daugiau, rečiau sirgaitė, - mėkėdavo jis. Visur gydytojas pasidairydavo. O atsisveikindamas ir tapšnoja per petį:

- Kiemą tai galėtum apsigrėbetyti, ir takelius smėliu pabarotyti. Sulini aplinkui moliu apipluktum, kad paviršiaus vandenys nepatektų" (V. Labanaitės laikraštyje "Kalba Vilniuje" 1971 III. 5).

Maža to, jis negalėjo ramiai žiūrėti ir į pačias Kupiškio miesto gatveles, kuriose nesimatė jokios žalos. Gatvės buvo negrįstos, namotais stogais nameliai, plikos be krūmų, be medelių. Valstiečių vežimai, ypač turgų dienomis keldavo ištisus dulkių debesis. Jis ne kartą kreipėsi į miesto savivaldybę, ragindamas išgrįsti gatves, nes dulks - tai šaltinis plisti džiovai, - kalbėdavo jis. Ir ištikrųjų, sergančių džiova buvo daug.

Po ilgų kalbų ir ginčų, o kartais ir apgaulės pavyko Franckevičiui paveikti miesto galvas, ir gatvės buvo išgrįstos akmenimis. Tačiau gydytojo kalbos apie miestelio apželdinimą vis buvo bevaisės.

- Niekas pinigų į vėją nemėto. Nėra pinigų medeliams. O jei ir būtų - per niek darbas: girti išlačys...

Tokios buvo daugelio turtingųjų pažiūros į miesto apželdinimą.

Beliko dirbti savo jėgomis. 1924 metais įsikūrė "Lietuvos pagražinimo draugijos" Kupiškio skyrius. Įpolitas Franckevičius vienas aktyviausių draugijos narių, kuri stengėsi apšvarinti ir sutvarkyti miestelį, pasodinti šaligatviuose medelių. Taip atsirado pirmosios liepos, kurių žali vainikai dar ir dabar mums teikia karštyje šumą ir degumą.

Metai po metų gantos bičiuliai atkakliai dirbo savo darbą:

Kasimirovų namų.

Už 2 dienas darbo įrengiant
medelių Vykinto gatvės ir pilonkalnį
priguli Sadravicių (su padėjėju) de-
vionine est. (19 l. t.)

15 baln / 1938 m. med. b. Traucenų

28 pav.

Devioninė ir l. t. su darbu įrengiant
medelių gatvę est. Sadravicių.

8
1980

29 pav. / Šie pavyzdžiai perfotografuoti S. Matulevičiaus 1981 m.
negatyvas pas autorių.

Kai gatvėse prigijo pirmieji želdiniai, entuziastų akys
nukrypo į užmiestį, į tolimus ir garbingus senelių laikus prisic-
nanti piliakalnį. Jis stokojo niurus ir plikas tarai apsuomuo-
jose didžiulis akmuo. Apeodino jį liepomis, beržais, kur-ne-kur
kašiojo alyvos stiebelį. Ir po keliolikos metų miesto gyvento-
jai jau turėjo žalią ir mielą poilsio vietą (Z. Mikšys "Salieji
medžių vainikai" laikraštyje "Komunizmo kelias" 1980, II. 23 Nr 113/

Pasitelkęs progimnazijos mokytojus, gydytojas pasodino kle-
vus, liepaites, uosiuks. Reukėsi tada kupiškėnai "Kam mums tie me-
deliai? Kam langus užgožtų, baržų syvus šulpti".

Naktimis pikta ranka sunaikindavo dienos trišę. Ko nenu-
laužė - tą sūriau laistė. Tik talkininkų kaskart vie daugėjo. At-
sirado gerų žmonių, kurie šmė medelius globoti.

Pas gydytoją I. Franckevičių atėidavo žmonės ne tik bėdų
prispausti. Rinkdavosi pasiklausti radijo, tuo metu buvusio didėlo
retenybe. Šia ir sveikatos valandėles išklausydavo, o ko nesupra-
davo ar neišgirdo, šia pat I. Franckevičius papasakodavo (V. Labū-
naitis "Kalba Vilnius" 1971. m. 5).

Franckevičius turėjo ir skulptoriaus gabumų. Mokėjo iš molio
ir gipso nulipdyti pažįstamus ar gyvenime sutiktus charaktėrin-
gesniais bruožais žmones, pav. nr. 24, 25, 26, 27, 28

25 pav. Nuotraukoje I. Franckevičiaus atliktų skulptūrų grupė.
/foto S. Matulevičius 1981 m.
Negatyvas pas autorių/.

Gaila, kad maža tėra išlikusių jo darbų. Šiuo metu Kupiškio kraštotyros muziejuje yra keturi lipdiniai iš spalvoto plastelino.

26 pav. Auštraukoje L. Franckevičiaus lipdinyje iš plastelino
"landens nešėja" (Kupiškio muziejaus eksponatas)
/ Foto S. Matulevičiaus 1981 m.
Regatyvas pas autorių/.

I. Franckevičius turėjo savo dirbtuvėlę metalo dirbiniams apdirbti, kaldavo papuošalus bei kitus apdailos darbus. Ailial iš metalo jo padarytą dalį matome šienpišvio rankoje nuotrauka pav. Nr. 26

26 pav. Fiovėjas (Muziejaus eksponatas)
/foto S. Matulevičiaus 1981 m.
Negatyvas pas autorių/.

Mokėjo dirbti įvairius medžio darbus. Jo padarytą miniatiūrinį grėblį matome grėbėjo rankose pav. Nr.27

28 pav. Grėbėjas. (Muziejaus eksponatas)
/ Foto S. Matulevičiaus 21981m.
Negatyvas pas autorius/

Pats remontuodavo kroenis ir tas darbas jam sekėsi gerai.

29 pav. Valstietis su javų pėda. (Muziejaus eksponatas)
/ Foto S. Matulevičiaus 1981 m.
Negatyvas pas autorį/

Mokėjo gražiai karpyti iš popieriaus ir mągdavo trumpomis poilsio valandėlėmis, kad atsipalaiduoti nuo įtempto darbo, pailsėti, parodyti darbo draugams "fokusą" kaip jis vadino, kai vienu ar keliais įgudusių rankų valdomų žirklių kirpimais sukurdavo eilę juokingų figūrų ar medžių bei žvėlių kompozicijas.

Pidžiausia jo aistra ir pomėgis buvo darbas savyje sodelyje, esančiame šiuo metu Gorkio g-vė Nr.20. Viešą savo laisvalaikį jis leido jamo. Sodino, skiepijo, vedė naujas veisles. Turėjo nusipirkęs visas Mičiurino raštus, knygas, "Sodininkystė", "Bitininkystė", kuriomis nuolat naudojosi, žymėjosi pastabas. Vra išvedęs naujų vaisių rūšių, dalyvavęs parodose, už ką ne kartą buvo apdovanotas. 1960 metais rajono žemės ūkio parodoje už pasiektus laimėjimus sodininkystėje buvo apdovanotas pagerimo lapu, tais pat metais II-ojo laipsnio diplomu respublikinėje vaisių parodoje už pasiektus laimėjimus vystant sodininkystę.

29 pav. Nuotraukoje I. Bronckevičius savo sodelyje tvarko agrastų krūvą. Nuotrauka gauta iš M. Mulevičienės.

/Perfotografuota M. Sareckienės 1981 m.

Negatyvas pas autorių /.

Pas jį augo įvairių rūšių vynuogės, skiepytos įvairiapalvės
alyvos, rožės. Išaugino didžiules tujas, dekoratyvinius kedugius.
Tode didžiulės klombos būdavo pilnos gėlių: gladijolių, astrų ir
kt. Kurios žydėdavo nuo ankstyvo pavasario iki vėlyvo rudens.
Pav. Nr. 30, 31

30 pav. Nuotraukoje gyd. Dausienė, I. Frankevičius, A. Matulevičienė
su savo dukra Edita ir sūnum Leonu, gyd. I. Frankevičiaus rodo
Nuotrauka gauta iš A. Matulevičienės.

/Perfotografuota M. Kareckienės 1981 metais
Negatyvas pas autorius/.

31 pav. Nuotraukoje I. Frankevičius /Bešinėje/ prie gladijolių
lysvės su gyd. Dausiene. Nuotrauka gauta iš A. Matulevičienės.

/Perfotografuota M. Kareckienės 1981 m.
Negatyvas pas autorius/.

33 pav. Nuotraukoje I. Franckevičius savo sode.
/Nuotrauka V. Katulevičiaus
negatyvas pas autorių/.

Jo asmeninio pavyzdžio įkvėptas ne vienas kupiškėnas šmė rūpintis savo aplinką, sodino medžius, augino gėles. Ir jei šiandieną mūsų mieste ir apylinkėse daug sodybų su gražia aplinka gausiai apželdintų ir apsodintų gėlėmis, ammu nesuklysiu pasakyti, kad viso to pradiniuku mūsų krašte, buvo Ipolitas Franckevičius. Jo asmeninis pavyzdys, kasdieninis švietimo darbas apylinkėje davė pradžių sanitarinei kultūrai plisti kaime bei mieste, padėjo sumažinti daugelį ligų buvo pirmasis barjeras kovai su infekcijomis, kovai su atsilikimu, tamsumu ir skurdu. Tai daug prisidėjo prie žmonių sveikatos ir darbiningumo išsaugojimo, nes tik tinkamos gyvenimo sąlygos, darbo ir poilsio režimas bei asmeninių higienos taisyklių laikymasis užkerta kelią plisti ligoms. Jis visada laikėsi taisyklės, kad lengviau apsaugoti nuo ligų negu jās gydyti.

34 pav. Nuotraukoje I. Pranckevičius prie savo vynuogyno su
ištikimu "bičiuliu" vardu Junek, apie kurį prisiminė-
musse rašo A. Sasnauskienė psl.
Nuotrauka gauta iš M. Kulevičienės.
/Perfotografuota M. Kareckienės 1981 m.
Negatyvas pas autoriu/.

35 pav. Ugd. Ipolitas Krackevičius 1946 m.
Nuotrauka išsaugota M. Kulevičienės.
/Perfotografuota M. Kareckienės 1981 m.
Negatyvas pas autorių/.

4. IŠ GYD. IPOLITO BRANKEVIČIAUS ASSIMINICIJU.

4. IŠ SVB. IPOLITO PRANCKAVIČIAUS ATSIŪVENIMŲ

Pradžioje audra - didis karas ir revoliucija. Aš kaip karo gydytojas demobilizuotas iš rusų kariuomenės grįžau į Mišnij-Bovgorodą (Gorkio m.) kur buvo evakuota mano šeima. 1918 metų rudenį per didelį vargą grįžau į Lietuvą į Kupiškį, kuris tuo laiku dar buvo okupuotas vokiečių.

Apsigyvenau nuolatiniam gyvenimui savo namuose.

Kupiškis buvo Ukmergės apskrities seniūnija, priklausanti didikui Tyzenhauzui. Vėliau Kupiškis priklausė Čartoriskiams su rezidencija Pajuodupėj (3 km. nuo Kupiškio). Ten buvo savininko rūmai su ūkiniais pastatais, be to buvo ligoninė, išlaikoma didiko lėšom. Prie ligoninės buvo gydytojas ir felčeris. Gydytojas aptarnavo ligoninę ir du kartus į savaitę atvažiuodavo Kupiškį priiminėti ligonių. Kito gydytojo nebuvo.

Vaistinė ši buvo įsteigta 1786 m. provizoriaus Kenigšteterio.

1864 m. po sukilimo didžponio Čartoriskio (pėdiniai dingę). Dvaras ir priklausomos žemės plotai išarduoti. Pajuodupė liko lietuvių ūkininkų gyvenama, o kitos vietos, kaip Bagdonys, Šekauciškės, Karbutai buvo apgyvendintos rusiais.

Gydytojas iš Pajuodupės išvežė, ligoninė kuri laiką merdėjo, liko tik felčeris Justinas (pavardės neprisimenu). Kupiškis ir jo apylinkės liko be gydytojo kol neapsigyveno daktaras Graboveckis. Pasistatė mūrinis pastatas (dabar mūsų ryšių skyrius). Ilgainiui Graboveckis pardavė namus ir išvyko iš Kupiškio. Jo namus nupirko valdžius ir perkėlė būstinę iš Pajuodupės Kupiškį. Nuo to laiko ir vadinasi ne Pajuodupės valdžius bet Kupiškis.

Be Graboveckio apsigyveno daktaras Kodis. Jis išvykus atvyko daktaras Gopenckis, atvyko dar Levitas (žydus). Paskutiniu laiku jau prieš pirmą imperialistinį karą dar apsigyveno daktarė Čalkutė. Po karo jau nei vieno gydytojo Kupišky vėl nebuvo, apart vokiečių karo gydytojo.

Tokioje padėtyje radau Kupiškį grįžęs po karo. Apsigyvenau name, kurį dar mano tėvas, 1892 metais pirkęs iš ūkininko žemę, pasistatė.

Padėtis buvo sunki. Artimiausi punktai su gydytojais buvo Kokiškyje, Anykščiuose, Panevėlyje ir Paadėlyje. Sunku buvo dar ir todėl, kad kaimai buvo išgrobotyti vokiečių, kai kurie sudeginti. Siantė gripo epidemija (ispanka) ir šiltinė. Tai buvo 1918 metais.

Fasitraukus vokiečiams iš Kupiškio, valdžią užėmė kapitalistinės sudėties vyriausybė, Kupiškis buvo paskelbtas apskrities miestu su viršininuku Baronu, bet neilgam.

Po poros mėnesių valdžią paėmė Tarybos su Vladu Kekašium priešaky. Karo komisaras buvo P. Pajarakas, o sveikatos apsaugos komisaras studentas Kraičikas.

Man pavedama drauge su Kraičiku nedelsiant imtis priemonių kovai su epidemija. Suorganizavome ligoninę-baraką sergančioms šiltinė. Padėjū ir vienintėliu gydytoju buvau aš. Su manim dirbo dvi medicinos seserys: Jackevičienė (l. artimė Jackevičiūtės motina) ir Rozenfeld.

Neilgai man teko dirbti, po kelto darbo mėnesių pats susirgau šiltine, apsikrėčiau nuo sergančių, besilankydamas kaimuose. Sirgdamas negalėjau pasinaudoti kitų pagalba: pats buvau ir ligonis ir gydytojas.

Per 1922 metus Kupiškio miestas buvo šiek tiek apšvarkytas: išgrįstos gatvės, po ilgų ginčų ir svarstymų apodintas medžiais ir pakloti šaligatviai.

Pačiau gyventojų sveikatos būklės pagerinimo reikalu valdžia valdyba nieko nedarė. Sotiniausiai liaudies sveikatos įtaigai - gimdymo namams, valdžiaus galionai nesutiko duoti lėšų. Tuomet akušerė Stefa Glemžaitė savo iniciatyva, savo namuose, savo lėšom įsteigė kuklius gimdymo namus, kuriems pati vadovavo, o aš buvau gydytoju konsultantu.

1940 metų rudenį buvo įsteigta ligoninė. Kukli tai buvo ligoninė (Plačiau žiūr. I. Brankevičiaus straipsnyje "Ligoninė - tarybų valdžios dovana" psl. 98). Trūko inventoriaus, kuro. Teko priimti ligonius su savo patalais, todėl pasitaikydavo, kad su pataline pakliūdavo ir nepageidautinų "įnamių". Kad aprūpinti ligonius maistu reikėjo laukti iš ūkininkų labdarybės. Malkų kurui nebuvo. Reikėjo apkrauti duokle (vežimne malkų) labiau paturinčius ligonius. Vietinė jauna valdžia dar buvo nepajėgi. Tik žiemos metu, kuomet Panevėžio ligoninė ir sveikatos skyrius atgijo, pradėjo šelpti ir Kupiškio ligoninę. Kritiškas laikotarpis praėjo.

Pirminė "Kregždė", 1946 m. atakridusi į pagalbą, buvo gydytojas Stasys Varsakaitis. Paskai jau atvyko ir šaudien gydytojų. 1948 metais atvyko gydytojas Vaclovas Krasmukas, kuris daug padėjo ligoninėms susiformuoti. Jo žmona taip pat medicinos darbuotoja. Pasaui ligoninė gėjo į normalias vėžes. Išsiplėtė skyriai, patalpos buvo pritaikytos ligoninėi. 1947 metais dirbo šie gydytojai pav. 35.

6 pav. Grupė gydytojų prie poliklinikos 1947 m. Iš kairės: dr. Šilas, gyv. Bronaitė-Jacovičienė, gyv. dermatologė S. Kubiliūtė, buvusi akuš. glėb. skyriaus vadėja Balšikiūtė, buvusi pediatrė Šalvonytė-Brauskienė gyvenanti Vilniuje, gyv. dr. Pranckevičius, gyv. A. Balšikonaitė-Jandienė, stomatologė Jusdelytė

Kas ilgą laiką nematė Kupiškio, sunku jį dabar atpažinti. Dabar Kupiškis užima plotą 10 kartų didesnę negu buvo seniau. Daug naujų didelių struktūrų pastatų, daug asfaltuotų gatvių.

Rašant šią trumpą apybraištą turiu omeny nuoširdinti Kupiškėnus, ypač jaunimą, koks seniau buvo Kupiškis ir kaip jis iškilęs esant tarybinei centrai.

Gyđ. Ipolitas Franckeviđius

18 atsiminimų rankrašties, išsaugoto Muleviđienės Marijos, Antano, 1981 metų kovo mėnesį atsiųsto Marijai Tamošiūnienei. Šiuo metu atsiminimų rankraštis perduotas Kupiškio kraštotyros muziejui.

5. SVARBEŠNĒS IPOLITO FRANKEVIČIAUS ĢYVENĪBO DATOS.

SVARBESNĖS IPOLITO BRANCKEVIČIAUS
GYVENIMO DATOS

- 1887 m. rugpjūčio 14 d. gimė Ukmergės apskrityje Salų kaime.
1907 m. baigė šiaulių gimnaziją.
1907-1913 m. studijos Maskvos imperatoriškajame universitete,
medicinos fakultete.
1913-1914 m. pirmaieji savarankiško darbo metai Lietuvoje Biržų
apskr. Faberšės km.
1914-1918 m. dirbo fronte ligoninėse įvairiose gydytojo pareigose
1918-1919 m. karinės dalies gydytojas prie belaisvių ir pabėgė-
lių kolegijos.
1919-1921 m. infekcinės ligoninės Kupiškėje vedėjas.
1921-1922 m. išvašiuojamoji ligoninė kovai su infekcija Rokišky
1922 m. Infekcinio karantine viršinininkas kovai su dėmėtąja
šiltine Obeliuose.
1923-1940 m. Tuberkuliozinio ir Ven. dispenserio Kupiškėje vedė-
jas.
1940-1941 m. Kupiškio ambulatorijos vedėjas.
1941-1944 m. Rajoninės ligoninės Kupiškėje vedėjas.
1946-1947 m. Balinė gydytojo praktika.
1948-1951 m. Moters ir vaiko konsultacijos vedėjas.
1951. I mėn. Terapinio skyriaus vedėjas.
1952-1954 m. Gydytojas otolaringologas poliklinikoje.
1958 m. Akušerinio ginekologinio skyriaus vedėjas.
1959 m. Gydytojas neuropatologas poliklinikoje.
1960 m. Gydytojas oftalmologas poliklinikoje.
1961-1968 m. Gydytojas chirurgas.
1968 m. Išėina į pensiją.
1969-1970 m. Dirba laikinai esant reikalui pavaduodamas kole-
gas.
1973. XII. 18 d. mirė.

7. BUVŠ BENDRADARBIAI APIE GYD. I. FRANKKEVIČIŲ.

St. p. 1
Rustreukoje gydytojas Stasys Karšinkaitis (šior. jo pė-
sėkojinaė mokėdianaė puelpyje)

MARČIUKAITIS STASYS, Motiejus, g. 1913 m.,
Prienų rajone, Balbieriškio miestelyje, vidutinio valstie-
čio šeimoje, nepartinis, aukštojo išsilavinimo, gydytojas -
ftiziatras.

P R I B I M I N I M A I
A P I E L T E R N U S I P E L N I U S I Ė G Y D Y T O J A
I P O L I T A Ą F R A N C K E V I Č I Ų

Susiklosčius aplinkybėms, 1946 m. iš Zarasų buvau perkeltas į Kupiškį valstybinio sanitarijos inspektoriaus pareigoms. Čia buvo organizuojamas naujas administracinis vienetas - Kuršėnų apskritis. Apskrities gydytoju tada dirbo laikinai atleistas iš Subačiaus gydytojas Černauskas. Jis kalbėjo, kad administracinis darbas jo netraukia ir, pirmą progą pasitaigus, grįšiu į Subačių. Visą savo laiką skyrė išimtinai ligoninių aptarnavimui. Po keleto mėnesių jis iš tikrųjų grįžo į Subačių, o apskrities gydytojo pareigos buvo pavestos man.

Plėčiantis gydymo įstaigų tinklui, darėsi labai aktualus gydytojų kadrų klausimas. Kieste tada buvome vos 3 gydytojai ir stomatologė. Apylinkėse, išskyrus Subačių, gydytojų nebuvo. Nebuvo nei vieno specialisto. Tada ir kreipiausi pas gydytoją Frankevičių. Buvau girdėjęs, kad Kupiškyje jis dirba jau daug metų ir tik paskutiniaisiais mėnesiais nedirbęs dėl ligos - nei neklystu, šiltinėms..

Gyveno jis tada Katulionio gatvėje (dabar Gorkio), gana senovinėje, jau senatėlėjusiame name, su dideliu daržu, sodu, ūkynais. Prieškambaryje pirmiausia pasitiko stambus šuo, o užstrukus pasirodė ir pats šeimininkas: liesokas, pagyvenęs, plikas, nedidelė barzdele - gyd. Ipolitas Frankevičius. Pirmiausia krito į akis jo šiltas dėmesingas žvilgsnis į pašnekovą, paprastumas, atvirumas. Greitai susitarėm, kad jis tuoj pradės dirbti moters konsultacijoje.

Kupiškyje teko dirbti įvairiose pareigose - apskrities gydytojo, saninspektoriaus, mokyklų gydytojo, tubkabineto vadovo, ligoninės vyr.gydytojo, tad ir santykiai su gyd.Frankevičiumi tarnybinio požiūriu sąlyginai kito. Tačiau niekada neįteko pastebėti, kad jo elgsena būtų bent kiek pakitusi prieklausomai nuo mano tarnybinės padėties pasikeitimų.

Labai būdingas jo bruožas buvo optimizmas. Giedra nuoskaika. Atrodė, lyg jo siela būtų praėjusi pro kažkokį filtrą, ir visi kriskeliai, kurie galėtų kam nors sugėdinti, suvokti, suerzinti ar sukelti kad ir nedideles neigiamas emocijas - liko kažkur už jo charakterio ribų.

Didelį įspūdį darė ir jo taktas. Lyginant su juo, mes buvome dar nedidelės patirties gydytojai. Nesant specialistų, neretai tekdavo susidurti su netikėtais, komplikuotais atvejais, reikalaujančiais greito sprendimo ir vykdymo. Visada tokiais atvejais nepamainomu konsultantu būdavo gyd. Frankevičius. Ir dirbdavo jis ramiai, nesijaudindamas, savo laikysena teigiamai veikdamas ir patį ligonį, ir mus. Ir niekada neteko net pajusti, kad, būdamas žymiai pranašesnis savo patirtimi, savo išmanymu, jis tai pabrėžtų, pasimėgautų savo sugebėjimais, leistų pastebėti, jog jam malonu, kad yra pranašesnis.

Buvo labai tolerantiškas. Niekada neteko išgirsti, kad būtų pirmas pradėjęs neigiamai kalbėti apie kurį nors medicinos darbuotoją ar bet kokį žmogų. O jei jau buvo neišvengiama pasisakyti, tai išsireikšdavo santūriai, kukliai, visada su kažkokiu atlaidumo gaidule, užuojauta. Bendraudamas su juo ilgą metų, galėjai susidaryti įspūdį, kad jame susiformavęs filosofinis požiūris į žmogų, kaip į labai sudėtingą būtybę, apie kurį kalbant mažiausiai naudingi greiti sprendimai bei smerkiančios išvados.

Aš pats, būdamas impulsyvaus charakterio, dėl kurio be abejo bendradarbiai patirdavo ir nepelnytą nuoskaudų, širdyje dažnai pavydėdavau drg. Frankevičiui to būdo lygumo, nepasidavimo emocijoms bei įvairiems išoriniams dirgikliams.

Paprastas ir neambicingas kasdieniniame darbe jis sugebėdavo rasti kiekvienam paguodos žodžių sunkią velėną. Kartą po triukio operacijos mirė kelerių metų berniukas. Chirurgui, la-

gindavo. Tai būdavo grynai poilsio, atsipalaidavimo vakarai. Niekad nekildavo diskusijų tarmiškais ar politiniais klausimais.

Apie autėkimą jam LTER nusipelniusio gydytojo vardu sušinojau visai atsitiktinai, jau gyvendamas Panevėžyje. Įjungęs televizorių, pamatiau ekrane tą patį labai pažįtamą veidą su giedria šypsenėle, kalbantį apdovanojimo proga. Su dėkingumu prisiminiau žmones, priėmusius jį šiam apdovanojimui.

Vėliau išgirdau, kad jam buvo reikalinga operacija, tačiau dėl sveikatos būklės teikyte tik paliatyvinę priežiūrą. Ir kad jis guli Kupiškio ligoninėje.

Kai aplankiau jį palatoje, atrodo kiek labiau susvykęs, tačiau tokios pat nepajudinamai giedrios nuotaikos. Kalbėjo ramiai, be jokio nerimo, nors kaip gydytojas nepalėjo neįsivelti, kad finišas artėja.

"Katai, kai sugūsta mechanizme kokias detales, tą nesunku pakeisti kita. Kai sugenda svarbesnė dalis, ją galima taisyti, bendyti pakeisti. Bet kai sudyla viena dalis, tai išvilties jau nėra". Kalbėjo ir šypsojosi, tarsi kalba būtų šypsas apie jį patį, o apie kokius visai pašalinius dalykus.

O po savaitės jo jau nebuvo...

Laidotuviuose dalyvavo daugybė žmonių, tarp jų ir reżytojas J. Baltušis su broliu Leonardu, taip pat rašančias. Gražius kalbės prie kabo pasakė skušerė Krapavickienė, reżytojas J. Baltušis ir kiti.

S. KARBČIUKAITIS

Panevėžys,
Botanikos 45/9-13

81.03.06

3

Nuotraukoje gydytojas Vaclovas Krasauskas (Sior. Jo pa-
eskojimą skanbiame paslapyje)

Aš, Krasauskas Vaclovas s. Marijono gimęs 1921.XI.18 d. Zarasų rajone, Antalieptės apylinkėje, Siratiškių km. Kilęs iš valstiečių, nepartinis, išsilavinimas - aukštasis, specialybė - medicinos gydytojas. Dirbu Vilniaus m. Pramonės įmonių poliklinikos vyriausiu gydytoju.

Apdovanotas "Garbės ženklo" ordinu ir V.I.Lenino šimtmečio medaliu.

Gyvenu Vilniuje, Maršalo Krylovo g-vė Nr. 14 bt. 7.

Mano prisiminimai apie gyd. H.P.Franckevičių

Hipolitas Franckevičius buvo ne tik geras gydytojas, bet ir žmoniškas žmogus. 1913 metais baigė Maskvos Universitetą ir pakliuvo į pirmojo pasaulinio karo verpetą. Dirbo pulko gydytoju carinės armijos pulkuose, vėliau chirurgu Kauno karo ligoninėje, dar vėliau Raudonosios armijos daliniuose gydytoju.

Po karo grįžo į savo tėvų namus Kupiškyje. Dalyvavo dėmėtosios šiltinės likvidavimo darbe, eidamas infekcinės ligoninės Rokiškyje vyr.gydytojo pareigas. Čia labai sunkia forma pats persirgo dėmėtąja šiltine. Po epidemijos likvidavimo vėl sugrįžo į Kupiškį, organizavo savo namuose ambulatoriją ir priiminėjo labai plačios apylinkės ligonius. Jo kuklaus priimamojo laukiamasis būdavo atdaras visą parą. Kabinete turėjo po ranka viską ko jam reikėjo: įvairaus tipo fonendoskopus ir stetoskopus, kraujo spaudimo aparatus, svars-tykles suaugusiems ir vaikams. Daugybę švirštų, sterilizatorius, specialų instrumentams stalą, medicininę kušetę, kėdes, spintą med. inventoriui ir stiklinę spintelę instrumentoriumi bei daugybę švėrių smulkių medicininių mx prietaisų.

Vėliau su akušere Stefanija Glemžaitė įkūrė, tiesa labai kuklius, gimdymo namus, kur abu du teikė pagalbą gimdyvėms.

Įkūrus Lietuvoje Tarybų valdžią gyd. Hipolitas Franckevičius daug energijos ir sumanumo įdėjo organizuojant Kupiškio apėkrities ligoninę. Užplūdus mūsų kraštą fašistinėms

ordoms, gyd. Hipolitas su med. personalo pagalba išsaugojo nemažą dalį ligoninės inventoriaus ir 1945 m. vėl organizavo ligoninės darbą, kurį laiką eidamas vyr. gydytojo pareigas. Vėliau dirbo beveik iki mirties įvairiose pareigose ligoninėje ir poliklinikoje. Kadangi buvo gilaus proto ir neeilinių sugebėjimų gyd. Hipolitas galėjo teikti med. pagalbą beveik visose specialybėse. Jis gana kvalifikuotai gydė terapinius, chirurginius, ausų-nosies-gerklės, akių ir kitomis ligomis sergančius ligonius. Gana sėkmingai darbavosi akušerijoje- ginekologijoje ir pediatrijoje.

Nors tada dar niekas nekalbėjo apie jaunų specialistų globėjų tarybas, tačiau mūsų gerbiamas Hipolitas mielai globavo jaunus specialsius padėdamas jiems pirmuose profesijos iš gyvenimo žingsniuose. Tai jam sekdavosi lengvai, nes savo paprastumu ir prieinamumu iš karto visus patraukdavo. Jam padėjo ir tas, kad mūsų Hipolitas buvo labai tolerantiškas ir niekam neprimesdavo savo įsitikinimų, o kantriai ir pagarbiai aiškindavo iliustruodamas didelio savo gyvenimo patyrimo pavyzdžiais.

Nemėgo šūkauti, visada kalbėjo ramiai, nevengdavo jūmoro. Visi mes dirbė kartu su gydytoju Hipolitu gausdavomės ramiai ir užtikrintai, nes sudėtingoje situacijoje bet koku dienos ar nakties laiku galėdavome pasikviesti jį prie ligonio lovos ir gauti kvalifikuotą patarimą ir pagalbą.

Gaudavome labai rimtų patarimų susidarius rimtoms gyvenimo situacijoms.

Jis labai mėgo su žmonėmis bendrauti. Už tai jį gerbė ne tik tai eiliniai piliečiai, bet ir tokie meno korifėjai, kaip rašytojas J. Baltušis, dailininkė Šleivyte, generolas majoras P. Petronis ir kiti. Viena iš jo bendravimo formų buvo kiekvienos savaitės antradieniai. Jo draugai žinojo, kad antradienį nuo 17 valandos mūsų senjoras sėdi salionėlyje ir vos peržengus slenktį maloniai sveikina atvykusius. Apie tai jau iš anksto duoda žinoti ne visų mėgiamas stambus vilkinis šuo "Dukatas".

Kuo įdomūs buvo tie antradieniai?

Ogi tuo, kad čia susitikdavo įvairių profesijų žmonės, diskutuodavo aktualiomis temomis. Tie kurie mėgdavo muziką ir dainas susiburždavo apie pianiną, grodavo, dainuodavo. Likusi dalis, vadinami vintiorai sėdavo prie kortų stalo.

ir "kirsdavo" mūsų žymaus poeto Maironio aprašytą vintą. Loėdavo kūrybingai su azartu, iš pinigų. Tiesa tie pinigai per visą vakarą sudarydavo plus arba minus 3 - 4 rublius. Tačiau kiekvienam buvo negarbė pralošti. Gyd. Hipolitas buvo ne tik vinto "tėvas", bet nemažiau mėgo žaisti ir šachmatais. Tiesa atskyrio neturėjo, bet žaisdavo visai neblogai.

Lygiai 20 val. visi svečiai būdavo kviečiami į valgomąjį vakarieni. Tiesa ta vakarienė primindavo neblogus pietus. Priešingai visoms medicinos taisyklėms gyd. H. Franckevičius stipriausiai mėgo pavaldyti vakarienės metu. Alkoholis šioje kompanijoje nebuvo aktualus ir buvo vartojamas tik priminti senas tradicijas. Niekada svečių tarpe nebūdavo neblaivių asmenų. Mūsų Hipolitas net į svečius eidamas įsidėdavo į švarko kišenėlę 10 gramų talpos taurelę ir tik iš jos gerdavo. Iš tokių taurelių vaišindavo ir savo svečius.

Pasistiprinę vėl visi tęsdavo pradėtus užsiėmimus, ir 22 val. skirstydavosi į namus. Sekantį pirmadienį susitikęs draugus trumpai primindavo: "Nepamiršk, rytoj antradienis".

Mylėjo gyd. Hipolitas ir gyvuliukus. Gyveno ūkiškai. Turėjo karvę, augino kiaules. Visada buvo 2 - 3 katinai ir 2 šunys.

Katinai mėgdavo sėdėti Hipolitui ant pečių ir žaisti su jo ilgais ūsais, o jam valgant su letenėle "vogdavo" nuo šakutės mėsos gabalukus. Šunys buvo jo paties dresiruoti, mokėjo ieškoti paslėptą daiktą, šokinėti per kliūtis, "prašyti", tarnauti, laikyti dantyse pypkę ir draug kitų smulkesnių numerių. Sutvarstė sulaužytą gandro sparną ir slaugė jį kol išgijo. Buvo medžiotėjas, turėjo lengvą automašiną "Pežo", kurią konfiskavo vokiečiai.

Augalų vegetacijos laikotarpyje visą laisvalaikį atiduodavo sodui, gėlėms ir bitelėms. Kiekvieną pavasarį skiepydavo obelis ir agrastus. Todėl jo sode galima buvo pamatyti obelį ant kurios augdavo kelių rūšių obuoliai, agrastų krūmą su keletu skirtingų uogų. Viename namo gale buvo įrengtas improvizuotas šiltnamis, kuriame kasmet sunokdavo keletas rūšių vynuogių. Tas reikalavo labai daug trūso. Kiekvieną pavasarį skiepydavo ir stropiai prižiūrėdavo rožių lysvę. Čiax buvo įvairiausių spalvų ir aromato rožių, kuriomis atsiseikindamas visada apdovanodavo draugus ir pažįstamus, ypač jeigu jie moterys, kurių grožį taip pat labai vertino.

Be rožių, aplink namą buvo daug lysvių su įvairiausiomis gėlėmis, kurios skleidavo aplink mažonų aromatą, ypač saulei nusileidus.

Rasdavo mūsų Hipolitas laiko ir bitutėms. Gerai prižiūrimos ir darbščios, kaip jų šeimininkas, prinešdavo jam medužio, kuriuo vaišinosi ne vienas jo svetelis.

Gyd. Hipolitas Franckevičius išaugino 3 sūnus ir 1 dukrą. Visus išleido į mokslą.

Tiesa karo sukūryje visi išsiblaškė po margą svieta. Vyriausias sūnus ir dukra gyvena Lenkijos LR, vienas sūnus - Čekoslovakijoje, o trečiasis - Kanadoje.

Lenkijoje gyvenantys vaikai su anūkais beveik kasmet aplankydavo gyd. Hipolitą ir tai jam būdavo didelė šventė.

Savo sveikata jis niekada nesiskųsdavo, tačiau mes grupė vilniečių, buvusių jo bendradarbių ir globotinių, stengėmės užbėgti negailestingai lemčiai už akių. Du kartus Vilniaus klinikinėje ligoninėje buvo stiprinta jo sveikata gana sėkmingai. Trečią kartą buvo atvežtas į Resp. "Raudonojo Kryžiaus" ligoninės reanimacinį skyrių.

Aplankęs, sutikau nebe šios žemės žvilgsnį ir išgirdau siaubingą ureminį alsavimą. Kalbėti negalėjo ir klausiamas ar pažįsta, atsakė stipriu užsimerkimu, po ko iš pravertų akių nuriedėjo skruostais stambios dvi ašaros. Po paros visiškai prarado sąmonę. 1973 m. gruodžio mėn. 18 d. alsavimas darėsi vis gilesnis ir retesnis, širdis pametė ritmą ir greitai stoji kraupi tylą.

Žmogus nukeliavo nežinomybėn..., o mes netekome nuoširdaus draugo ir patarėjo. Prie kapo duobės mes atsisveikinome kartodami didžiojo kupiškėno J. Baltušio pasakytus žodžius: "Tebūnie lengva Tau Kupiškio žemelė, kurią Tu taip mylėjai ir atidavei jos žmonėms visa ką turėjai, ką sugebėjai".

Štai tokį gydytoją Hipolitą Franckevičių išsaugojau savo atmintyje.

[Signature]
Vilnius m. Prancūzų
įmonių politinis
Vyr. gydytojas

Buotrankoje medicinos sesuo Alėona Benienė (Sicr. jos psichologinę sekandine pualopyje)

HANIESŠS ALDONOS, PETRO, gim. 1926m., dirbančios Kupiškio poliklinikoje chirurginio kab. med. sesers pareigose, gyv. Kupiškis, Lauko g-vė 17

A P S I N I N I M A I

apie LTSR nusipelnusį gydytoją Ipolitą Francokevičių.

Dirbti atvažiavau į Kupiškį 1954m. Sveikatos skyriaus vedėju dirbo gyd. V. Krassuckas dabar gyvenantis ir dirbantis Vilniuje.

Mane įdarbinė į chirurginį skyrių vyr. medicinos seseriai, kur dirbau iki gimė dukrelė. 1955 metais perėjau dirbti į poliklinikos chirurginį kabinetą medicinos seseriai kur ir dabar tobe-dirbu. Atėjus į polikliniką ir prasidėjo bendras darbas su gydytoju Ipolitu Francokevičiumi, kadangi jis dirbo chirurgu, LOR gydytoju, kuris nenutrūko iki pat jo mirties.

Gydytojas visada buvo žvalus, energingas, geros nuotaikos, nors, žinojau kartais būdavo labai išvargęs, bet to nepareodydav. ligoniams. Sakydavo žmogus ateina pas gydytoją, jam patiki savo sveikatą, gyvybę ir reikia visą dėmesį jį išklaudyti ir blogas nuotaikas palikti namuose, priešingu atveju žmogus ir vaistų neims naudoti galvodamas, jei gydytojas nevaldys nervų tai jis gali ir apsirikti kaip visi žmonės. Tą jis reikalavo ir iš savo kolegų gydytojų ir vidurinio bei jaunesnio personalo. Pas jį ateidavo pasikonsultuoti darbe draugai pagyvenę gydytojai, ir ką tik baigę jauni specialistai. Jis visiems buvo nuširdus vyresnis draugas, bičiulis, jauniems lyg tėvas kuntrus, rūpestingas. Mokėjo labai bendrauti su žmonėmis.

Visi žmonės ateinantys pas jį, kaip gydytoją, jam buvo tik ligoniai, nežiūrint jų užimamų pareigų, nei amžiaus. Vienodai buvo atidus mažam vaikui ir senai močiutei. Nė ra pamenu, jei labai jau koks senas tėvukas skųsdavosi įvairiomis ligomis - kurių priežastis senatvė, tai mągdavo sakyti "išdilo vežėšius ir nereikia iš jų becerėt greitai vašlavimo".

Kai gydytojas dėl ligos pas mus nebedirbo, man tekdavo eiti leisti vaistų labiau jam sunegalavus, o vėliau ir atlikti įvairias

chirurgines procedūras. Tačiau nebuvu sunku, buvau labai kontrus, gana sąvokriškai vertinau savo ligą, pajaukudavau, nežiūrinti ir skaudžių momentų.

Ju namuose buvo didelė biblioteka daugiausia mokslinė medicininė literatūra, turėjo daug savų medicininių instrumentų. Namas visada būdavo spausimas medžių ir žiedais (vairių gėlių, prie verandose buvo pririštas vilkinis šuo, kuris neleisdavo nieko svetimo. Ir tik ilgą laiką lankantis kas dieną su manimi apsiprato ir nekreipdavo dėmesio laikydamas šeiminingą nuosavybę..

Dažnai mane vaišindavo vynuogėmis, net vyną iš jų padarę turėdavo. Ir visada pakindavo gėlių esant šventėms ar kitoms progoms.

Aš visada prisiminsiu gyd. Ipolitą Franckevičių kaip gerą vyresnį bičiulį, buvusį man artimą kaip Tėvą, mokiusį mane padėjusį maną gyvenimą negauduose.

Alina

(A. Šanienė)

1960m. gruodžio 17 d.

40 p
Nuotraukoje medicinos laborantė Antanina Sasnauskienė
(šiuo jos penskajiną sekandiane puslapyje)

SASNAUSKIENĖS ANŽANINOS, LEONOS, gimusios 1919 m., dirbančios Kupiškio centr. ligoninėje laborantės pareigose, gyv. Kupiškis, Kosmonautų 7

A T S I E I N I M A I

apie LTSR nusipelnusį gyd. IPOLITĄ FRANCKEVIČIŲ.

Pažinojau gyd. I. Franckevičių nuo 1929 m. Aš jį matydavau einantį į senąją Kenigšteterio vaistinę. Jį lydėdavo labai didelis šuo, kuris mokėdavo atidaryti vaistinės duris. Kartais tekdavo matyti, kai tas šuo nešdavo gėlių krepšelį.

Vaikystėje su savo broliu ir kitais vaikais nubėgdavome prie gyd. Franckevičiaus namų pasižiūrėti asilo. Labai įdomu būdavo, kai matydavome ant asilo jodinėjančius gydytojo sūnus.

1929 - 1934 metais žiemos metu ant Varležerio patys vaikai įsirengdavo šiuožiuklą. Į ją atėdavo ir gyd. vaikai. Iš jų išsiskyrė sūnus Ipolitas, dabar gyvenantis Lenkijoje, Krokuvos miesto. Jis būdavo labai malonus, neišdidus, mandagus, su mumis kalbėdavo lietuviškai. Jis gerai mokėjo lietuviškai, nors buvo baigęs Pavenėžių lenkų gimnaziją.

Be Ipolito, gyd. Franckevičius turėjo dar du sūnus ir dukterį.

Arčiau su gyd. Franckevičius teko susipažinti 1944 m., kai išvadavus Kupiškį, pradėjau dirbti med. seserimi naujai atstatančioje ligoninėje, kurios vedėjas ir vienintelis gydytojas buvo gyd. Franckevičius. Ligoninėje veikė gimdymo ir vidaus ligų skyriai. Gyd. Franckevičius atlikdavo ir nežymias chirurgines operacijas. Pradžioje atskiro akušerinio personalo nebuvo, tai ta pati budinti seselė parrišinėdavo paliuojančius apdegusius ligonius ir jai pačiai tuojau pat tekdavo skubėti prie gimdančių moterų.

Pradžioje nebuvo tvaresnių medžiagų (vatos, marlės, lignino). Gyd. Franckevičius liepdavo pririnkti samanų, jas džiovinoti, kirsti į marlinius maišelis, sterilizuoti juos ir dėti tokius tvaresnius ant paliuojančių žaizdų. Aš su baimė dėdavau tokius tvaresnius, nes man atrodėdavo, kad su žemėtomis samanomis gali į žaizdą patekti stabiliškos užkratas. Tačiau tokių atvejų nepasitaikė. Apdegusių ligonių tais laikais būdavo daug, nes žmonės naudavo nežinomą skystą kurą lempoms. Dažnai įvykdavo sprogimas, kartais net gaisras kildavo ir nukentėdavo žmonės. Tokių ligonių

skyriuje būdavo kartais iki penkių ir daugiau.

Ligoninėje nebuvo pakankamai dezinfekuojančių medžiagų. Dažnai stigėavo muilo. Naudodavome kalio permanganato skiedinį ir auilę. Muilą gamindavo pats gyd. Franckevičius ir nešdavo ligoninėn. Švenčių proga pagamindavo pagerintą, kvėpiančią muilą ir duodavo mums asmeniškai po gabaliuką.

1944 - 1945m. ambulatorijoje nebuvo, tai gyd. I. Franckevičius po vizitacijos tuojau skubėdavo namo atleisti ligonius. Ligoniai iš kaimų būdavo atvežami arkliais vežimais. Kartais tie vežimai nebetilpdavo gydytojo kieme ir eilė nusitęsėdavo gatve nuo jo namų toli į pakalnę.

Gyd. I. Franckevičius buvęs geras akuš., ginekologas, sekmingai gydė ir kitus susirgimus.

Gyd. I. Franckevičius mėgė ir fizinį darbą. Dirbdavo sode, augindavo vynuoges, prižiūrėdavo bites. Augindavo retesnių veislių vaismedžius. Skiepijimo būdu išvesdavo naujas veisles. Jis buvo neblogas mūrininkas. Savo namuose visas krosnis yra pats pastatęs, pats jas ir remontuodavo.

Buvo labai vaišingas. Jo namuose visada būdavo svečių. Tėsaros metu jų privažiūdavo atstoganti iki keliolikos asmenų.

Gyd. Franckevičius rūkydavo tik papirusus. Cigarečių nepripažino. Jis sakydavo, kad cigaretė yra per didelė dalykas, be to kenksmingas yra sudėgę jos popierius.

Alkoholį vartojo labai saikingai. Bidamas į pobūvį visada atsinešdavo savo nedidelį stiklelį. Iš didelių stiklelių negerdavo. Per visą pobūvio laiką išgerdavo tris stiklelius. Po to savąjį stiklelį išidėdavo į priekinę švarko kišenėlę, duodamas suprasti, kad daugiau nebegers.

Su kolektyvu gyd. I. Franckevičius sugyveno gerai. Buvęs paprastas, draugiškas, todėl med. darbuotojų buvo mėgiamas.

(A. Samauskienė)

Kupiškis,
1981m. vasario 9 d.

A. Samauskienė

6. KUPIŠKĖNAI, BUVĘ PAPISTAI ARBA KAIMENAI, APIE
GYD. I. PRANKEVIČIŲ.

4/204

Maotrankoje Kupiškio m. gyventojas Tatjana Jonakienė
(jos atsiminimai sovietinės puslapyje)

JONUŠKIENĖS TATJANOS, NIKALOJAUS, gim. 1900m., pensininkė,
gyv. Kupiškis, Gedimino g-vė Nr.46^a bt.48

A T S I N I N I M A I

apie LTSR nusipelnusį gyd. Ipolitą Franckevičių.

Visuomet prisimenu tą gerą ir taurų žmogų. Mūsų šeimai teko kurį laiką gyventi priešais gyd. I. Franckevičiaus namus. Aš matydavau, kiek tas žmogus daug dirbo. Ilgą laiką jisai tik vienas gydytojas ir buvo Kupiškyje. Būdavo nueini pas jį, primamasis pilnas ligonių, bet jisai visus priima, gydo. Kieme tuo laiku jau laukia: žiemą keletas rogių, vasarą linokas ir vežėčios vežti gydytoją į kaimą pas ligonius. Baigdavo priimti ligonius namie ir važiuoja į kaimus. Jisai išvažiuoja, o likę kieme kaimiečiai pasilieka laukti kol daktaras grįš. Grįšęs, jis vėl važiuoja į sekantį kaimą. Aš pro langą žiūrėdama galvodavau ir stebėdavau: kaip jam užtenka energijos ir sveikatos. Dar prisimenu: būdavo išėina jį su lazdele pro vartelius, stovi ir laukia, gal atvažiuos Bimba, kuris tuo laiku dirbo ligoninėje vežiku, gyvena Zuntėje ir į darbą važiuodavo pro I. Franckevičiaus namus. Bet daugiausia mėgdavo eit pėsčias. Daug žmonių kreipdavosi pas I. Franckevičių, daug jis išgydė ir mano pažįtamą. Gydė ir mane. Buvo taip: ištinu man kairė ranka iki alkūnės, labai skaidėjo, naktimis nemiegojau, tokie buvo dideli skausmai. Nuėjau pas gydytoją ir pasirodžiau, klausiau, kas man yra, tai pasakė jisai man, kad jeigu aš tau pasakysiu, kas tau yra, tai tu labai išsigąsi. Jisai nuraminu ir pasakė, kad padarys man operaciją ir nereikės nuplauti rankos iki alkūnės. Pasiruošė ir atliko operaciją, pats visą laiką, kol sugijo, atlikdavo perrišimus. Ranko vietoje liko tik balta dėmelė. Sunkiai sirgo ir mano vyresnysis sūnus, tačiau dėka I. Franckevičiaus rėpestingo gydymo, pasveiko, išaugo ir baigęs aukštąjį mokslą, gyvena ir dirba Vilniuje.

Gydytojas buvo geras žmogus., jautrios širdies. Mylėjo ne tik savo profesiją, žmones, kuriuos gydė, bet ir labai mylėjo gantą laisvalaikiu dirbdavo savame sode, turėjo bičių. Prisimenu, kartą naktį kas tai išplėšė jo bičių avilį, man tada buvo jo labai gail

kai jisai stovėjo ir liūdnas žiūrėjo į biteles, kurios negyvos gulėjo ant sienos. Gaila, kad įskandino tokį gerą, jautrų ir nuoširdų žmogų, kuris tikėjo geriu, stengėsi visiems visada būti nuoširdus, jautrus, kuris net modelius glėbojo kaip žmones, puoselėjo juos.

Taip, tai buvo geros ir taurios sielos žmogus, kuris ilgai liks atmintyje.

T. Jonuškienė
(T. Jonuškienė)

1981m. kovo mėn. 3 d.

FOTO

Ylpa.
Suomenkielinen Kuvalehti -lehtiön puolesta Osa Sunbrückin
(siv. 1. ja 2. osassa on kuvattuna puolesta)

ZUMBRICKIENĖS ONOS, d. ANIŠKO, gimusios 1906m. kol. "Bydžiai"
kolonietės, šiuo metu pensininkės, gyvenančios Kupiškis, Gedimino
g-vė Nr. 46^B bt. 47

A T S I M I N I M A I

apie LTSR nusipelnusį gydytoją IPOLITĄ FRANCKEVIČIŲ

Tais sunkiais 1937 metais gyvenome su šeima Kupiškio
valstijoje Girulės vienkiemyje. Savo žemės turėjome tik 3 ha, todėl
vyras uždarbiaudavo pasisamdymas įvairiems darbams pas pasitu-
rinčius ūkininkus, tai statyti, tai mūryti. Daug dirbo prie žemės
darbų, nuscausindavo balas kasdavo griovius. Makvodavo daržinėse,
dieną sušilę, naktį ant skersvėjų, ne visada ešdžiai pavalgę, gal to-
dėl ir susirgo. Skundėsi skausmu krūtinėje, kosėdavo, pasirodė krau-
jas. Skubiai kreipėmės į tuo metu Kupiškyje gyvenusį gydytoją Ipo-
litą Franckevičių. Apžiūrėjęs gydytojas, liepė skubiai vykti į Pa-
nevėžį padaryti krūtinės nuotrauką, nes Kupiškyje neturėjo aparatų.
Vyras nuvyko į Panevėžį iš kur grįžo labai nusiminęs, nes pasakė,
kad serga plaučių šliova, kas tuo metu buvo labai sunki ir nepagy-
dama liga. Menorėjo eiti ir pas gydytoją, sakė neverta eikvoti pi-
nigų vaistams, vis vien neišgysiu. Aš verkdamas, vos įkalbėjau atvaž-
tiuoti pas gydytoją parodyti nuotrauką. Vargais negalais atvykome
į vedžiau į kabinetą, nes vienas nepaėjo, taip buvo prislėgtas stai-
gios šinies apie ligą.

Gyd. I. Franckevičius atyždžiai išžiorėjo nuotrauką, išklau-
sė, apstulseno, išrašė vaistų, o svarbiausia labai nuramino vyrą, sa-
kydamas, kad šia siek: balsaus nėra. Yra tik trys žaizdelės matos
vienoje pusėje ir laikantis režimo, geriant vaistus visai išgysi.
Būtina, mesti rūkyti, nenaudoti alaus, degtinės. Pagerinti pagal ga-
limybę maistą, sunkiai nedirbti ir pastoviai pasirodyti gydytojui.
Vyras rėdavo atgavo ir jėgas, žvalcomis su viltimi šjo į vežimą,
važiuome namo.

Kuo tos pat dienos metė rūkyti, griežtai prisilaikė nuro-
dymų. Pas gydytoją lankėmės visus metus kiekvieną mėnesį. Po metų
lankydavomės rečiau kas du tris mėnesius. Vyras pasveiko. Žinoma
aštuonis metus negalėjo sunkiai dirbti, saugojęsi pervargti, bet
pilnai atsistatė sveikata ir niekada ta liga nebepasikartėjo.
Pasveikęs, rūkyti taip ir nepradėjo.

1945 metais staiga iš nakties susirgo antroji dukta, skundėsi kojųtėse skausmu, apštarint matėsi patinusi eina raudoni ruožai nuo paduko. Vėliau užkalbėtojė, manėme kad rožė, tačiau mergaitė blaškėsi karščiudama verkė skaudamasi dideliu kojųtėse skausmu. Ir vėl į Kupiškį pas gyd. I. Franckevičių. Mergaitelį nustatė kraujo užkrėtimą, išbarė, kad tuoj pat neatvažiuosime, sakydamas, kad nėra tokios ligos, kurią galima išgydyti užkalbėjimais. Mergaitelį sulėidavo vaistų, išrašė į namus tokį tepalą ir liepė labai rūpestingai (trinti nežiūrėti, kad verks iš skausmo, tada tik padės, pradės gerėti, nors dar kojųtė tins toliau bet pradės vaistai veikti ir pasveiks. Taip ir buvo ištinę iki kelio ir šmė slugti, mažiau skaudėti ir visai pasveiko.

Seniau prie vargšo žmogaus nelaimė jei pristos, tai atsikratyti jos labai sunku. Vyrui geriau, dukra pasveiko, staiga sekandais 1946 metais vyresnioji dukra tada šjusi 17 -liktus metus ateina iš tvarto kur mėslią vežė ir sakė, kad kažkas šmės labai skaudžiai durti gerklėje, dusinti. Šmė ventė per naktį visai blogai pasidarė, šmė dar smarkiau durti, nieko nenuryja, karščiuoja. Ir vėl skubame su viltimi į Kupiškį pas I. Franckevičių. Čia nustatė difteritą, sulėidžia vaistų, dar prirašo daugybę liepia rūpestingai slaugyti, sekti, jei blogiau vėl atvešti. Rados, vienas į gerą, šmė mergina vaikščioti, kai staiga vėl atkrito, suparižavo negali paeiti, valgyti. Dabar atvežus į Kupiškį skubiai paguldė į ligoninę (kur dabar yra karštinės) ir oake, kad ilgai reikės gulėti ir jei dar labiau nenikomplicuos tai pasveiks. Ligoninėje jai darydavo karštas vonias ir duodavo daug vaistų. Po mėnesio laiko mergaitę išleido baigti gydytis namuose.

Kada tik ligų prispausti atvykdavome pas gydytoją I. Franckevičių jis visada maloniai, atyžiai išklaudydavo, nuremindavo. Nesukbant lėtai apštarėdavo patylėjęs pasiškindavo kaip prižiūrėti, kaip suduoti vaistus, kada vėl atvažiuoti. Net juokaudavo, kad neišku kas daugiau mano ligoniams padėjo ar gydytoje vaistai, ar mano slaugymas. Sakydavo, kad be slaugymo gero tai ir vaistai nebūtų padėję.

Aš ir pošiai dienai dėkinga gydytojui Ipolitui Franckevičiui už išgelbėtą dukterų gyvybę, už sugražintą sveikatą vyrui kuris po ligos išgyveno dar trisdešimt metų.

O. Zumbriakė

1981m. sausio 20 d.

(O. Zumbriakienė)

Pasakojęmą užrašė M. Tamošionienė

1981m. sausio 20d.

^{45rus}
Kuošreukoje Kapiškio miesto gyventojas Jonas Grigas
(šior. jo priešinimas sovietišiam puslapyje)

URIGO PRERO, JUOZO, gim. 1908 m. pensivinko, gyv. Kupiškis,
Škalovo g-vė Nr. 12

A T S I M I N I M A I

apie LMSR nusipelnusią gydytoją IPOLITĄ FRANCKEVIČIŲ

Keilgai trukus po I pasaulinio karo, kiek atsisenu, 1920-1921 metų žiemą vyriausias Šeimos, kurioje esu gimęs ir augęs, narys (iš tada buvusių 10 narių) kartą nepaprastomis aplinkybėmis labai nušaldė savo rankų pirštus... Po kelių savaitių vienos rankos vienas pirštas, gi kitos du pirštai iki pirmųjų sąnarių gangrenavo - tapo juodi lyg anglis... Gydytojas I. Franckevičius iki tol kiek laiko gydęs terapinėmis priemonėmis, nebūdamas chirurgu, juos sėkmingai amputavo. Ši operacija pacientui turėjo teigiamą poveikį jo tolesniame gyvenime.

Po tos operacijos pasveikęs ligonis jau vengė išgertuvių Kupiškyje, nes jos kartą kaip tik sudarė aplinkybes, kuriose teko nušalti pirštus... O ir namie ir svečiuose savo kaime bei kitur pas glimnes degtinę, alų gerdavo, kaip dabar dalis diplomuotų atšargareivių apibūdina "saikingai"... Konkrečiau išsireiškiant niekada neapsisvaigindavo iki nušaldymo...

Beveik po 60 metų laikotarpio teko pašiam betarpiškai turėti reikalą su ilgamečiu Kupiškio gydytoju I. Franckevičiumi. Aplinkybių verdimas kreipiausi į jį dėl širdies negalavimo pašalinimo pagreitinimo... Pirmiausia jį paklauciau, ar mediciniškai yra nors kiek pagrįsta liaudyje įsigalėjusi pažiūra, kad širdies veiklai pagerinti padeda konjake vartojimas. Jei nuo 1929 m. pradžio nebūčiau buvęs pilnas abstinencas, gal būčiau susigundęs "gydytis" liaudyje laikomu "vaintu" - konjaku. Tačiau kaip teko, nepasikliaudamas šioj erity liaudies "išmintimi", ryšausi sužinoti ilgamečio gydytojo požiūrį. Gydytojas I. Franckevičius, gerai atsisenu, nars prabėgo 10 metų laikotarpis, man taip paaiškino. "Keilgai ir mažais kiekiais konjake vartojimas nepagelbės, gi ilgiau ir daugiau jo vartojant, išsivystys alkoholizmas". Benerėdamas tapti alkoholiku, konjako fizinai nė nebūdčiau vartoti, o vietoj jo pagal įsigytą mediciną ir defektologinę literatūrą šmaisi praktikuoti širdžiai ir kitoms organams pagydyti net 12 daug veiksmingesnių gydymai

būdu, kurie kelių metų laikotarpyje padėjo pasiekti sustiprinti
sveikatą...

P. Grigas

(P. Grigas)

Kupiškėnas defektologas

1981. III. 1 d.

44 pav
Suotraukoje Kupiškio rajono poliklinikos darbuotoja
Elena Juršienė (šiuo metu pasiekiamą sekundinės pagalbos)

JURŠIENĖS BLEKOS, ANTANO, gimusios 1918m., dirbančios Kupiškio poliklinikos stomatologiniame kabinete sanitarė, gyv. Kupiškis, J. Janknio g-vė Nr. 13^a

A T S I M I S I M A I

apie LITER nusipelnusią gydytoją IPOLITĄ FRANCKEVIČIŲ

Mano tėvai gyveno Kupiškio rajone ir dažnai girdėdavau namuose kalbant apie gydytoją Ipolitą Franckevičių, kad vienam išgydė skrandžio negalavimus, kitam negyjančias žaizdas, trečią iš mirties negų ištraukė ir pan. Mano motinai taip pat teko gydytis pas I. Franckevičių.

Pati su juo susidūriau tik 1942 metais. Dirbdama lauke į piktžolės (vidūriau rankos pirštą, Rakštį) išėjiau pati ir dirbau toliau. Mano nelaimė, šmė skaudėti visą ranką. Išmėtė raudo-
nom dėsem, pakilo temperatūra. Buvo dideli skausmai. Mane sesuo atvežė į Kupiškį pas tuo metu buvusį kitą gydytoją, kuris apžiūrėjęs liepė atvažiuoti už savaitės, sakė, kad žaizda užpykusi susidaro-
gūlyns ir kai išsikels reikės pripiauti. Man buvo labai bloga, blaškiausi iš skausmo ir sesuo bijojo vesti į namus. Nuvežė pas gyd. Ipolitą Franckevičių. Gydytojas apžiūrėjo, aprišo ranką vais-
tais ir griežtai liepė sekti temperatūrą, jei temperatūra kils iki 38 tai skubiai važiuoti į Panevėžį, nes reikės operuoti (tariąs labai rimtą susirgimą. Man temperatūra pakilo iki pavvykome į namus net virš 39°, todėl apsigręžę išvykome Panevėžin. Šia apžiūre-
ję gydytojai ruošė mane operacijai kaip supratau pientū ranką. Atgavusi sąmonę aš griežtai atsisakiau, kad geriau mirsiu bet ne-
sutinku, kad ranką pientū. Buvau jauna ir man atrodė, kad geriau mirti negu likti invalide. Mane išvedino kaimo ožka, bet pažadė-
jo rankos nepiauti, o tik padaryti žaizdas išbėgti pūlims. Atsi-
peikėjusi po narkozės supratau, kad manęs neapgavo, ranka nebuvo
nupiauta. Ilgai gydžiausi ligoninėje, ranka labai negijo. Paklausiau ateinančių lankyti senusių patarimo ir leidausi gydyti nuo
rožės, atnešę užpylė kažkokio tai skydo. Aš ir pati supratau,
kad mano "daktarės" man pablogino, nes ranka šmė labiau skaudėti.
Sekančią dieną atliekant perrišimą gydytojai kažką pastebėjo ir
mane iškleusė, kad gydžiausi pati. Uždraudė leisti pas mane len-
kytojus.

Ranka kiek pagėrėjo. Išleido namo prisakę gydytis vietoje, nes dar buvo žaizdos ir kurias iškišavo merliukas su vaistais.

Atvykusi gydžiausi pas Ipolitą Franckevičių. Prisimenu, kai stvažiavau po operacijos apšiorėjo, išklausė kiek laiko praėjo po operacijos. Praakė, kad nebegalima kaimioti ir žaizdų tvarščių, o reikia jau stengtis užgydyti, nes pavargę sausgyslės ir ranka gali visai nebeilankstyti, reikia gelbėti nors dalį.

Praėjus dar kiek laiko rankoje žaizdos šmė gerai gyti, bet normaliai jau negalėjau lankstyti. Taip ir atsitiko kaip kalbėjo gyd. Ipolitas Franckevičius. Aš labai jam dėkinga, kad sugebėjo išsaugoti man ranką. Kas būtų buvę jei nebūčiau kreipusis pas jį o būčiau leskus savaitę. Ašku būčiau be rankos jei ne blogiau dar būtų buvę.

Vėliau kreipiausi pas jį susirgus ežneliui 1944 metais. Berniukui buvo motukai, šmė kosėti, dusti. Gydytojas davė vaistų ir sakė, kad įtaria difteritą. Kol kas forma nesunki, bet liepė gauti ausipirkti leidžiamų vaistų ir turėti, dar pasakė, kad gali neprireikti, patarė susitarti dėl vaistų gražinimo, nes vaistai brangūs (tuo metu aš mokėjau keturis kilogramus lašinių) ir jei man nereikės tai gali kitam prireikti, jų labai nėra.

Laimė berniukas šmė taisyti ir pasveiko. Vaistus aš sugrašinau, taip gydytojo Ipolito Franckevičiaus patarta aš išvengiau bereikalingų išlaidų, kas gyvenant neturtingai tokiu laiku buvo labai svarbu.

Malona šiandien rašant atsiminimus prisiminti žmogų, buvusį vienoje etidų nelaimės metu, daug padėjusį man savo gydytojo šimies ir geros širdies patarimais, sunkiais mano gyvenimo momentais.

Elėnė Jurėnienė

(Elėna Jurėnienė)

1981.1.14.

Kuortanekeje buvęs Kupiškio mieste gyventojas I. Franke-
vičiaus kunygas Henrikas Paulauskas (jo pasakojimas
šiuo sekundiniame puslapyje)

Kan paraisė laiską kupiškė-
 kaitė kraštoty; laiskė vyr. medi-
 cinos sesuo Marija Tamošiūnienė,
 prašydama pateikti žinių ir poi-
 škinimų tole visų didelę pagar-
 bą pelniusi, LTSR nusipelnusi gy-
 dytoja Ipolitą Franckevičiū.

Ipolites Franckevičiū (1887-1973) patikslinau tiems (ypač) me-
 dicinos mokytojams, kurių visam gyvenimui ir veiklai buvo pa-
 skirti šiam kraštui ir jo žmonėms, kurie turėjo atlikti milžiniš-
 kame išaugoti ir perduoti kartų kartom.

Tai oš atėjau į šį pasaulį, pagal to meto sąlygas mane pri-
 miamiai pasitiko senosios rankos, o paskiau jau epidemiologas, skun-
 šortis Steponija Glemžaitė bei gydytojas Ipolites Franckevičiū.
 Žaio, kad aš tada gydytojui spyriau su koja į barzdą, o šis raudonai
 -šuo spreusė burnas ir ilgvai nepasileidė... Tada aš pats sto-
 fakto tikrai nepriešimau, lieka pasitikėti kitų patirtimais, bet aš
 pasitikėjau šioj žemėj gyvenimam Ipolitui su deklaruojam visą gyven-
 nimą, ne kartą dar jis patikdavo prie mano turimų argumentų, bet jau
 į barzdą jam spirti niekadov nebepasileidėu. Gyvenime toje patirtis
 gatrajo, beveik keičiaujantėje ir susugeš ne kartą, lenkiamai I. Fran-
 kevičiūaus namuose, klausinėjau apie Kupiškės puslį, domėjauosi gy-
 dytojo darbu ir pomėgiais. Tai buvo labai įdomus, visuomeniškas žu-
 gus, su kuriuo lengva ir malonu bendrauti. Jis turėjo, tyrinėjanti
 nie akimis jis nušveigdavo žmogų, atidėdai jį išklaudydavo ir ne-
 plūdėdai, argumentuotai jam pasiekinti, atsakyti. Užsė Halose, 1912
 metais I. Franckevičiūaus baigė Maskvos universiteto medicinos fakul-
 tetą ir trumpai dirbo Fabrikėjo, nos pradedėjus plim, jam pasauli-
 niam kerui buvo mobilizuotas ir paskirtas į lauko kareivinę. Karo
 baicūnai, žmonių kenčios labai paveikė jauno gydytojo pasaulėžiū-
 rą - jis visam gyvenimui like pacifistu, labai humanišku ir toleran-
 tišku kitų žmonių įsitikinimams, jam visados buvo aytimas bet ko
 soviniams, nacionalistams, žmonių išnaudojimas.

1913 metais atvykęs gydytojo darbui į Kupiškį I. Franckevičiū
 visą savo teisingą gyvenimą ir paskyrė šiam žemėj. Jau 1914

I. Franckevičiusi reikėjo skubiai organizuoti ligoninę vosat su d. metais šiltais. Tai buvo laikina ligoninė, nes volensiais surūšiai jos valdymo metais jokios ligoninės Kupiškėje ir jo apylinkėse ne vis nebuvę. Ilgą laiką I. Franckevičius šia buvo vienintelis gydytojas nuo 40 kilometrų spinduliu.

-Jis gal valstiotis atvažiuodavo daktaro, -sakė I. Franckevičius, -tai žino, kad ligonis labai rietas, fakstendius kasty, mal timis ir parydiais, por žimom spogus ar meišbrodama rudona kol: važiuodavau 566 valandas su arkliu, kad suteikt medicininę pagalbą: toki, koliusą laisvauai viena rankalimaisius instrumentus ir chirurginiai operacijai. Ne kartą teko operuoti prie lajines svykolis ar spingonles svivnos, nušivavinduajoni primityviose slygose. Žmogui reikia pausti, o jo legales vienas vergos. Keimoms gyvono sunkiai, verginrai, daug buvo nešvaros ir tamsumo, apnildidino, plite užtrodi nos ligos, neretos buvo epidemijos. Daug padėje keru naujų patirčių, (sigijau gerą instrumentų kolekciją. Bet kiti vienas atvejis bslavo pilnas rindos, (slyvavinduajoni, kartą moterį turėjau, n. dolodance operuoti, o b. kalyje n. buvo n. b. stalo. Iaritu vyro platas pečiai, stombas, fakludididauji, ir sut je mugeros malkė ligonę atlikau nestididiotiną operaciją.

Suprasdama, kad ne vien nuo medikalinės pagalbos priklauso žmonių sveikatingumas, kad reikia bendrai sviesti ir kultivinti žmogus, I. Franckevičius buvo vienu iš "Lietuvos sveik. žinimo draugijos" Kupiškio skyriaus (1904-1914 metais) draugijos narių, stovėjai apvarinti, autdarkyti kalstoti, tms solliati gotvane mudi ilus, pacifikavavo, kad valstiaus vadovai užskytų com nte plyteli saligatviams. Pirmaie saligatvis Kupiškėje ir laud žmogus tie I. Franckevičius ir P. Staltonio namais (uaber Gorkio gatvė), vve ti mivatelyje more elementerią tvarką buvo labai sunku- viraai- cione tai nadi rapsjo, o simtas mudių pr kiuntojū, por, irk- lių, matininkų, kurie gyvono dididime skurde, tamsoje, n. p. mudių- kmo buvo tolimas, ne visada jie suprasdavo, ko ie jų norimas.

Kai 1924-1925 metais Kupiškio gatvėse buvo pradėti sodinti medeliai, gyventojai jų nesaugojo, net tyčia naikino. I. Frankevičius medžiais vienas krentuvininkas išrovęs medelį pasakė:

-Oi, man jįsai vivešką užstojai!

Medelius teko atsodinti po 10-15 kartų ir tik įvedus nemažes būdas už sodinių naikinimą ir laužymą, Kupiškio pasipuošę medžiais Senos liepos Gedimino gatvėje yra dar I. Frankevičiaus sodintos, tuo metu ir Kupiškio piliakalniui buvo apželdintas pasodinus alyvų ir liepų.

Savo sodybą gydytojas taip pat paverčia savotišku miniatiūriais botanikos sodu, labai mėgo eksperimentuoti, išvystinti naujas sūplių ir medžių veisles. Vasarose metu šis vietas dar nuostabiu reikšmės tydejo rožes, dideliais medžiais išaugo tujos, pavasariais visus stebina skiepitų alyvų žiedai, rudeni-šukultūriai riekutų krumelį, liepenin- gės jurginų galybės. Visus žemės darbus kuo kruopščiausiai dirbo pats I. Frankevičius. Jis tarai honorarų nusilicisti savo bityno gyventojom apie sodininkystę ir vynuogių auginimą turia nūratęs jo balsą (mėgė telefono juostelę)-tai bene bus vienintelis toks indikas jo kalbos do- kumentas.

-Kodėl pas mane gerai auga ir dera vynuogės,-patikdama sau tokį klausimą, indevo siekinti Ipolitės,-nagi, jos Lietuvoje jau toks šimtas tūse yargo dar prieš mane-atvežė devarininkai ir savo oran- derijas ir paliko likimo valiai. Atspariausios išsilicikė. Taip aš iš- somų, aploistų dyrelėlių sodų ir atsirinkau geriausiai skilicikė. Tai Madlen ir Fridental veislių vynuogės. Gerais metais 1930 kilogramų wogų prisirpdavo.

Ypač I. Frankevičius didėlavosi savo agrarais- per eilę metų jam buvo pavykę išauginti visai naujas, autorines jų veisles. Gydytojas medžiai delino vaiskrėmlius ir sodinukus kaimynams, pažįstamiems, jo vynuogių atžales dabar rasėi neviešo kupiškėno sodyboje. Deja, paties gydytojo vynuogės, kaip ir visas sodas, po jo mirties liko be prie- žiūros ir sunyko. Labai gaila, kad mes net dabar sugebame aploist ir

Kai 1924-1925 metais Kupiškio gatvėse buvo pradėti sodinti medeliai, gyventojai jų nesaugojo, net tyčia naikino. I. Franckevičiaus medžiais vienas krantuviniškas išrogo medelį pasakė:

-Oi, man jįsai viveką užstoja!

Medelius teko atsodinti po 10-15 kartų ir tik, įvedus nemažes pauzės už sodinių naikinimą ir laužymą, Kupiškio "pasipuošę medžiais" Senosios liepos Gedimino gatvėje yra dar I. Franckevičiaus sodintos, tuo metu ir Kupiškio piliakalniui buvo apželdintas pasodinus alyvų ir liepų.

Savo sodybą gydytojas taip pat paverčia savotišku mažiausiu botanikos sodu, labai mėgo eksperimentuoti, išvadinėti naujas sūgalių ir medžių veisles. Vasaros metu šis vienas jos nuolatiniu palėkumu tydojo rožes, dideliais medžiais išaugo klijai, pavasariais visus stebėdamas akicpity alyvų žiedai, rudeni-ankultarinti riekutę krumelį, liopenin- gės jurginų galybės. Visus žmones darbus kuo kruopščiausiai dirbo pats I. Franckevičius. Jis žarai honorarejo nusilpinti savo bityno gyventojon aplie sodininkystę ir vynuogių auginimą turia mirties jo balsą, (nėra) ofono juosčių- tai bene bus vienintelis toks išlikęs jo kalbos do- kumentas.

-Kodėl pas mane gerai auga ir dera vynuogės, -patikdamas sau tokį klausimą, imdavo aiškinti Ipolitas, -nagi, jos Lietuvoje jau toks žinoma tije yargo dar prieš mane-atvežė dvarininkai (savo oran- derijas ir paliko likimo valiai. Atspariausios išsilikė. Taip aš iš- seau, aploistų dyrelėlių sodų ir atsirinkau geriausius eklimatizac- sias. Tai Madlen ir Fridental veislių vynuogės. Gerais metais jos 150 kilogramų uogų prisirpdavo.

Ypač I. Franckevičius didžiavosi savo agrarais- per eilę metų jam buvo pavykę išauginti visai naujas, autorines jų rasis. Gydytojas medžiai deliso vaiskrāmius ir sodinukus kairynams, paštatams, jo vynuogių atžalės dabar rasi uovieno kupiškėno sodyboje. Deja, paties gydytojo vynuogės, kaip ir visos sodas, po jo mirties liko be prie- žiūros ir sunyko. Labai gaila, kad mes net dabar sugebam aplaist ir

pasmerkti išnykimui didelas ir reikšmingas vertybes. I. Frankevičius savo didelę meilę gamtai perdavė ir dukrai-pasirinkusiai mokslininkės botanikės kelią ji vieną iš mokslinių darbų paskyrė Šepetos pelkės augalų tyrinėjimams.

I. Frankevičius buvo aistringas ir prityręs medžiotojas. Šis jo pomėgis neireiškė noru kuo daugiau nušauti žvėrių ar paukščių, nesigyrė jis didele trofejų kolekcija. Tiesiog mėgo vaikščioti po laukus ir miškus, stebėti laukinės faunos gyvenimą. Prisipažino, kad ne kartą kuleidavo šautuvo vamzdį pamatęs tetorvinių sutuoktuvinių šokių, žiemos metu jo sodyboje visados būdavo pilnos lesyklos paukščiams. Mėgo šuni bet pabrėždavo, kad šuniui turi būti šuniškas gyvenimas kieme, būdoj, o ne žmonių gyvenamoje patalpoje. Laikydavo daugiausia vilkšunius, pasakytinis iš jų buvo vardu Dulkanas, gydytojo labai gerai išdresiruotas ir išmokytas.

I. Frankevičius turėjo dar vieną pomėgi-lipdybą. Puikiai žinodamas žmogaus anatomiją iš turėdamas neabejotiną skulptoriaus gyslelę jis iš molio lipdė artimųjų skulptūrinius portretus. Kelis jo darbus esu sufotografavęs. Gabus buvo žmogus ir ką žmesis, mokėdavo padaryti iki galo kruopščiai ir išradingai.

Kraštotyrimo darbo mūsų supratimui-užrašinėti, rinkti medžiagą I. Frankevičius nedirbo, bet apylinkių praeitimi labai domėjosi ir daug žinojo iš kupiškėnų senovės. Dadaime artimu prof. Povilo Matulionio kaimynu I. Frankevičius įsiminė daug pastarojo kraštotyrimų pasakojimų. Pietvakarinę Kupiškio miestelio dalį jis vadino ne Zunte, o Žunte, kildindamas šį vardą iš žodžių "žuvanti", "žati", ar vokiečių kalbos žodžio "zunt". Puikiai žinojo Kupiškio gatvių istoriją, kurios daug kartų keitė pavadinimus-štai dabartinė Gorkio gatvė anksčiau ji vadinosi Vabalninko, Lėvens, Matulionio, Pajarskio gatvė-Grianaja, Kos. va ir t. t.

I. Frankevičius papasakodavo daug įdomių istorijų. Viena iš jų-elektrinė istorija. Pirmutinė elektrinė Kupiškyje buvo įkurta kastrinės okupacijos metais ten, kur dabartinė gaisrinė. Jo pirmoje pas-

linio karo likusias elektrines (rengimas nupirke apskirus varolininkas M. Šmidtas. Visas mašinas jis perkole ir nubaigte statyti vajini malona ir dia ikrare visq gazybini kombinata-toike miesteliui partovios srovos elektros energija, male grodus, velle ir dafte namini milq. Elektra buvo begalo brangi-kilovatas kainavo 1 litq 20 centq. I. Franckevičius buvo vienu iz elektros buikoto iniciatoriq 1935m. po kurio M. Šmidtas siek tiek atpigino elektros energijos kainq. Gydytojas neraje iz senes pagerinti kupiškėnq aprūpininq elektros ir turaje tokį sumanynq-ant Kupos reikia pastatyti nedidelq hidroelektrinq. Momentas buvo paurukus-senasis, sedinis tiltas per Kupq Gedimino gatveje jau buvo visai nukiažqs. Tuo pačiu reikaje rekonstruoti ir pediq gatvq, kuri gana stačia pakalne leidoai ir upelq, o senq mediniu namuq priebučiai ir net laiptai buvo smarkiai iškiašq ir gatvq. I. Franckevičius paskaičiavo, kad statant naujq tiltq, ne ka brangiau kainuotq uatvanlos statyba, kartu dia irogiant vandens turbinq ir elektrinq. 1936m. jis tuo reikala nuvažiavo ir Panevėžį, ir apskrities centru, pateikie konkrecius ekonominius apskaičiavimus ir savivaldybeje buvo uatikrintas, kad jo projektes bus igyvendintas. Deja, nužiemojqs apie tai M. Šmidtas komandė-automai ne tuščiemia pavalkie Panevėžis ponur ir dia jokios elektrines kupiškėje nepantatė, M. Šmidtai nebuvo jokis konkurentq. Tai ilos I. Franckevičiaus pastangos rode, kad jis buvo labai visuomeniškas, iniciatyvus ir aktyvus žmogus.

Valecniais buržuazijos valdymo metais Kupiškėje dirbo iz ir daugiau gydytojq-Kurickis, Krikščiūnas, Ankušavičius. Tu visais kolegonis I. Franckevičius gerai sutarė, turaje dideli autoritetq. Ypač I. Franckevičius jaudino tai, kad Kupiškėje nėra ligoninės. Tik per ne-
akušerės
papraštq Stefanijos Glazaitės sumanumq ir energijq jos pačios namuose buvo išteigti kuklios gydymo namai, kuriems parenti ir išlaikyti valdžiaus valdžis nekyrė nei cento.

1940 metais, atkėrus Lietuvoje Tarybq valdžiq vienas iz neatidėliotinq klausimq kupiškėnuose buvo ligoninės ikrimas. Jau ty pat metq rašoni, padedant Panevėžis apskrities sveikatos apsaugos atsakingiems:

gydytojas ir dirbo gydytoju, revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis Andrius Domaševičius sužai A. Domaševičių padedant, Kupiškėje buvo įsteigta ligoninė. Pradžioje ji turėjo tik 25 vietas, bet ir tai buvo reikšmingas fortpostas sveikatos sargyboje. I. Frankevičius šia dirbo kaip vaiko ir motynos konsultacijos vedėjas.

Skandinius pėdsakus gydytojui paliko fašistinės okupacijos metai. Apie tai jautriai ir vaistingai yra aprašęs savo spybraižų knygoje žurnalistas Vl. Jasinskas "Šaviai saulėteky". Tikrai taip buvo I. Frankevičius. savo dideliu autoritetu bandė užstoti ir apginti mirčiai pamerktas niekuo nekaltas aukas, pasisakė prieš masines žmonių žudynes. Aišku, to negalėjo atleisti karo komendantas Verneris Liuvė. Norėdami įbauginti jau seną gydytoją jie tikrai nusivare į žudynių vietą, liepė lipti į duobę neva patikrinti, ar nebėra gyvų. Tik fašistai mokėjo taip ciniškai ir įžuliai tyčiotis ir bauginti. Kai gydytojas pasakojo man šį atsitikimą jau po daugelio metų, mačiau, kaip jam drebėti rankos, jis tiesiog automatiškai griebėsi cigaretės.

-Paskutinė kiaulystė, kurią man tada iškūrė Liuvė, - pasakojo Ipolitas, - buvo tai, kad jis pavogė mano automobilį - seną Fordą. Atėjo ir pareikalavo "paskolinti". Kaip sėdo į jį - taip ir dingo! Okupacijos metais ligoninė buvo uždaryta.

Pokario metais I. Frankevičius buvo paskirtas Kupiškio rajoninės ligoninės vyr. gydytoju, dirbo kaip specialistas. Takstančiai žmonių jam liko dėkingi už sugražintą sveikatą, didžiąją daugumą jis patiko ateinant į šį pasaulį. Taip jau atsitiko, kad jo vaikai išsiblaškė toli, kituose kraštuose. Gerbdami ir mylėdami tėvą jie kiekvieną vasarą ilgai pas jį svečiuodavosi, atostogaudavo. Kartą aš gydytoją net įsidrąsinęs net paklausiau, ar netraukia jo kitur, visą laiką būt su vaikais?

-Taip, savieji labai mieli, didžiausia mano brangenybė. Bet pati didžiausia laimė - tai gyventi savo gimtinėje, matyti tuos žmones kuriems buvai reikalingas, padėjai, ragelbėjai. Einu per Kupiškį - ir kiekvienas man kelia kepurę. Kur kitur aš rasiu tokį pripažinimą.

gydytojas ir šiuos gydytojus, revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis Andrius Domaševičius sužiai A. Domaševičiui padedant, Kupiškėje buvo įsteigta ligoninė. Pradžioje ji turėjo tik 25 vietas, bet ir tai buvo reikšmingas fortpostas sveikatos sargyboje. I. Frankevičius šia dirbo kaip vaiko ir motynos konsultacijos vedėjas.

Skandalingus pėdsakus gydytojui paliko fašistinės okupacijos metai. Apie tai įdomiai ir vaizdingai yra aprašęs savo spybraižų knygoje kurnalistas Vl. Jasinskas "Šaviai saulėtoky". Tikrai taip buvo I. Frankevičius savo dideliu autoritetu bandė užstoti ir apginti mirčiai pasmerktas niekuo nekaltas aukas, pasisakė prieš masines žmonių žudynes. Aišku, to negalėjo atleisti karo komendantas Verneris Liova. Norėdami įbauginti jau seną gydytoją jie tikrai nusivare į žudynių vietą, liepė lipti į duobę neva patikrinti, ar nebėra gyvų. Tik fašistai mokėjo taip ciniškai ir įžuliai tyčiotis ir bauginti. Kai gydytojas pasakojo man šį atsitikimą jau po daugelio metų, mačiau, kaip jis smė drebėti rankos, jis tiesiog automatiškai griebėsi cigaretės.

-Paskutinė kiauulytė, kurią man tada iškrėtė Liova, - pasakojo Ipolitas, - buvo tai, kad jis pavogė mano automobilį - seną Fordą. Atėjo ir pareikalavo "paskolinti". Kaip sėdo į jį - taip ir dingo! Okupacijos metais ligoninė buvo uždaryta.

Pokario metais I. Frankevičius buvo paskirtas Kupiškio rajoninės ligoninės vyr. gydytoju, dirbo kaip specialistas. Takstančiai žmonių jam liko dėkingi už sugražintą sveikatą, didžiąją daugumą jis patiko ateinant į šį pasaulį. Taip jau atsitiko, kad jo vaikai išsiblaškė toli, kituose kraštuose. Gerbdami ir mylėdami tėvą jie kiekvieną vasarą ilgai pas jį svečiuodavosi, atostogaudavo. Kartą aš gydytojo net įsidrąsinęs net paklausiau, ar netraukia jo kitur, visą laiką būtu su vaikais?

-Taip, savieji labai mieli, didžiausia mano brangenybė. Bet pati didžiausia laimė - tai gyventi savo giminėje, matyti tuos žmones kuriems buvai reikalingas, padėjai, pagelbėjai. Einu per Kupiškį - ir kiekvienas man kelia kepurę. Kur kitur aš rasiu tokį pripažinimą,

tokią pagerbą? -į klausimą klausimu man tada atsakė I. Frankevičius. Kupiškėnai gan reikiama žmonės, greitoki kritinėm išvedom, bet niekas niekada neturėjo pretenzijų I. Frankevičiui, nors medicina neapsėina beskaudžių ir neišvengiamų atvejų. Jis padarydavo absoliučiai viską kas būdavo gero specialisto ir jautriausio žmogaus valioje.

1958m. Ipolitui Frankevičiui už įžymius nuopelnus liaudies sveikatos apsaugoje, ilgametą praktinę ir pedagoginę veiklą LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku buvo suteiktas LTSR nusipelnusio gydytojo garbės vardas.

1968m. pablogėjus sveikatai I. Frankevičius išėjo į pensiją, bet nuo rajono medikų kolektyvo neatitrako, dažnai būdavo ligoninėje, konsultuodavo. Net ir gilioje senatvės sulaukęs jis buvo labai švelnus, entuziaistiškai norėjo bendrauti su žmonėmis, būti naudingas. Maskvos universitete jis dar suorganizavo savo kurso draugų susitikimą, artiškai draugavo su kupiškėnais medikais dirbančiais Vilniuje, meno pakviestas maloniai sutiko dalyvauti televizijos laidoje.

Sekančiais metais bus gražus jubiliejus - 95-ri metai nuo Ipolito Frankevičiaus gimimo. Per metus vertėtų mūsų kraštotyrininkams, medikams, surinkti ir užrašyti kaip galima daugiau atsiminimų apie šį nuostabų ir nepamirštamą žmogų. Apie tokius sakoma: buvo, gyveno, ir visai su mumis pasiliko. Darbais ir gyvenimu, šviesia nepamirštamumo dvasia suaugo su kupiškėnų žeme.

Kupiškio medikų
kraštotyrininkams
Hen. Paulauskis
1981 gegr. 22 d.

6. SPAUDA APIS LITER RUSIPSEHUSI GYD. IPOLITA BRANKEVICIU.

Mažoji lietuvišką Tarybinė enciklopedija 507 pal.

Franckevičius Ipolitas (g.1887.II.14 Salose Rokiškio raj.)
gydytojas terapeutas, Lietuvos TSR nusipelnęs gydytojas (1958)
1913 m. baigė Maskvos universitetą. 1914-18 m. kariuomenės gy-
dytojas. Nuo 1918 m. gydytojas Kupiškų.

Vladas Jasinskis rajono laikraštyje "Stalino keliu"
"Kova už gyvybę" 1959m. Nr. 67, 68, 69.

Iš kupiškėnų žygdarbių.

Ir lietuviai, ir rusai, ir šydai - visiems jis buvo žmogus.

Ipolitą Franckevičių, kaip puikų gydytoją ir nuoširdų žmogų, pažįsta visi Kupiškio rajone gyventojai. Jam - 73 metai, ir jis jau baltas, baltas kaip pavasari obelis. Už žymius nuopelnus liaudies sveikatos apsaugos srityje, ilgametą praktiką ir pedagoginę veiklą prieš metus jam buvo suteiktas Lietuvos TSR nuopelniausio gydytojo garbės vardas. Gydytojas Franckevičius - lenkas, tačiau jis visa širdimi kovojo už lietuvių, už rusų, ir už šydų - už visų tautybių žmonių gyvybę, negailėdamas tam nei jėgų, nei triūso, neretai rizikuodamas savo galva.

"Ten mesų šaudė"

Nerimas kaukdamas nūrė padango, nerimas dūregždėjo gatvėse, nerimas liepanoje žmonių širdyse. Sušaudyta ramybė, sušaudytas pasitikėjimas žmogumi. Vokiškieji fašistai ir jų pakalikai šaudė ir žudė, naikino vienką, vienką, kas buvo gražu, šviesu, džiugominga. Mirties šmėkla slinko lėvens pakrantėmis, vis daugiau su savimi nusinešdamas gyvybių. Reikėjo nedelsiant gelbėti žmogų, reikėjo gelbėti žmonių.

Trys mažos gyvybės, drebėdamos nuo kiekvieną vakarą palydinčių šuvių, slėpėsi Ipolite Franckevičiaus codo. Kiekvieną laisvą nuo darbo valandėlį jas aplankydavo gydytojas - jau ir tada gerokai šarmos nubalintais plaukais. Jofionė kiekvieną kartą išlindusi iš serbentų krūmo ar daržinės, pasitikėdavo ir klausėdavo, ar nieko jie nesužinojęs apie jos vyrą, kurį dar pirmomis dienomis vokiečiai išvožė į Rokiškį.

- Turėk kantrybę, o vyras grįš... Rokiškyje ne taip kaip čia čia per daug žvėrių privieco... - kalbėjo Franckevičius, žinodamas, kad jos vyras sušaudytas, bet nenorėdamas lašinti ugnį į jau ir taip degančią jos širdį.

Jofionė tikėjo. Tik jos vyresnieji dukra, šeštos klasės gimnazistė, nenorėdavo patikėti. Tačiau ji nesiginčijo ir nekalbėjo,

kad netikinti. Bet viską išduodavo didelės juodos akys, bylotė by-
lodamos apie kiekvieną jos sielos paslaptį. Antrosios gi, jaunylės
Jofienės dukrelės dar niekas nežino: per daug ji buvo maža, kad
suprastų, kokios baisios nelaimės užgriuvo žmogų.

Slinko dienos - baisios ir kruvinos. Varvėjo per veidus krau-
jas ir sunkiai į sklidiną vakaros kvapų žemę.

Vieną popietę ligoninėje nervingai subirškė telefonas. Su
baisia nuojauta širdyje gydytojas Franckovičius pakėlė ragelį. Ja-
me pasigirdo sujaudintos moters balsas:

- Net keli atėjo... išniukštinėjo visur, išlandžiojo ir su-
rado... išsivedė...

- Aš tuojau pareisiu, - tik tiek pasakė gydytojas, ir jo kaktą
išsušė šaltas prakaitas.

Po kelias minutes jis atlapino iki galo kambario duris.

- Visas išvedė? - neperžengęs dar slenkečio sušuko.

- O! Nežinau... - suglumo žmona, - lyg tai Jofienę ir jos mažę-
ją...

Visi stringalviais puolė į sėdą. Apieškojo visur, išlandžiojo.
Už vieno serbentų krūmo švystelėjo balta suknelė. Visa išbalusi
kaip popierius, pasirodė vyresnieji Jofienės dukra.

Sukaupęs drąsą gydytojas įėjo vidun, už stalo, išbedęs nosį į
dokumentus sėdėjo Lievė; netoli jo žybsėjo vertėjos Kregždaitės
akys.

- Liabai malonu, daktarai... Mes, beje, kupiškėnai. Kuo galia
patarnauti?

- Aš buvau prigludęs Jofienę su dukterimi...

- Norite pasakyti, žydus?...

- Na, taip. Bet kur jūs jas išvedėte?...

Lievės veidu nuslinko klaidinga šypsena. Kregždaitė sukikeno.

- Sielai paskaityti, - komandantas atkišo lapelį popieriaus.

Atspausdintame tekste viena eilutė tvykstelėjo ugniai: "...Kas
slėpė žydus, susilauks vienodo likimo..."

- Aišku?

Nuleidęs ant krūtinės šilą galvą, Franckovičius slinko namo.

Vakare klėikiai, sukalo kulkosvaidžiai. Ir vėlai į žemę
sunkiai nekaltų žmonių kraujas. Gydytojas skubiai išbėgo į kiemą.
Jis gerai suprato, kokios baisios vienašios mergaitės, kurios sėtina
ir sesuo, gal būt, jau plusta kraujose. Tačiau nespėjo. Iš klojimo
pasigirdo sielvartingas, kraują stingdantis šaukimas:

- Ten mama! Ten mama!... Mama!...

Ji priėjo prie gydytojo, išsikniaubė į jį ir visu kūnu trukdiodama, griaudžiai griaudžiai pravirko. Riedėjo ašaras ir gydytojo rankšlėtu veidu. Paskui jos krito ant mergaitės galvos, liejosi į vieną bendrą mažytę skausmo srovėlę.

Bėgo dienos. Mergaitė slapstėsi pas Franckevičių, apsiprato, prigose ir skausmas širdyje. Tačiau vieną kartą kažkieno piktas akis nužiarėjo ją, pastebėjo jos liauną, laibą figurėlę, slankiojančią kartkartėmis tarp serbentų ir agrostų krūmų. Kažkas nepatiko, kad ji gyvena, alsuoja, džiaugiasi paskutinėmis vasaros gėrybėmis. Tas kažkas leptėrėjo liešuvį, ir, kartą grįšęs iš ligoninės, gydytojas mergaitės neberado.

Rizikuodamas savo galva, Franckevičius ryšosi dar kartą kreiptis į Liovą. Komendantas nesileido į kalbas.

- Tamsa daktare, kas užstoja šydus ar bolševikus, tas toks pat šydus ar bolševikus, ir su tokiais daroma tas pat, kaip ir su šydais ar bolševikais.

Grasinimai gydytoje nebaugino. Jis tik suprato, kad slėpdamas pamerktuosius mirti žmones savo namuose, mieste, nieko gero nelaimės. Franckevičius šmė išskoti kitokių žmonių gelbėti meto.

Vokiečiai traukėsi visu frontu, į vakarus dundėjo į vergiją vežamų tarybinių žmonių ešalonai. Vienas toks ešalonas buvo politikas Kupiškyje. Žmonėms buvo leista išsikirstyti ir apsigyventi kur kas nori. Bet neprašė nei metų, o vokiečiai ir vėl pradėjo juos rinkti ir gabenti į Vokietiją, ypač jaunos ir stiprius vyrus.

Vieną vakarą į gydytojo kabinetą įėjo subringusiais kailinukais senyvas valstietis. Valandėlę jis trypė vietoje ir niekaip neįstengė prabilti.

- Sakyk, tėvuk, kas galiu padėti? Sakyk, nedijok, - padrasino gydytojas.

- O tu neįskusi manęs? Ne? - pagaliau išsunkė valstietis.

Gydytojas nusiūpsėjo, o valstietis išvydęs šypsena, iškart padrasėjo:

- Atėjau aš daktare, mat tokiu reikalu, - pradėjo jis. - Apsigyveno mat, pas mane viena ukrainietė. Vokiečiai ją atvežė, bet vėl nori atisti. Gaila mergiutės - tokia gerutė, tylutė... Tie nevidonai kur išvežę dar nukasus... Sakau, kai pate busi toj komisijoje, gal padėtum...

Gydytojas iškart suprato, kame reikalas. Daug, labai daug žmonių jis, būdamas medicininėje komisijoje, išgelbėdavo nuo išvežimo į Vokietiją, pripažindamas jiems kokias nors nebūtas ligas.

- O ar ji sveika mergina? Sveikai atrodė? - pasiteiravo Franckevičius.

kevišius.

- Taigi, daktare, labai sveika. Ir graži labai... Nepaleis jos vokiečiai lengvai, - būkštavo valstietis.

Gydytojas susimastė. Labiausiai jam sekėdavosi malkinti vokiečius, pripažystant sveikiems, jauniems žmonėms trachomą. Su tokia "liga" visus iki vieno jie paleisdavo, bet jeigu mergina iš tiesų sveika ir, svarbiausia, graži, ar bepatikės vokiečiai? Ko gero patys pabandyt patikrinti, nors ir nesėgėjai teptis rankų su ligoniais...

Kambaryje viešpatavo tylą. Maldaujantis valstietis akys sekė gydytojo veidą. Staiga gydytojas prabilo:

- Žinai ką - kas bus, kas nebus - surizikuosime!...

- O kaip? - valstietis akys subliugėjo.

- Tegų ateina į kambarį po pietų... su pagalvėle po suknele...

Valstietis džiaugsmingai išsišiepė.

- Atseit, atseit pastojusi. Tai galvėlė josų! Ai, ai galvėlė" - lyg mažas vaikas, džiaugėsi, šis neturtingas, nuoširdus, su nubriugaisiais kailinukais žmogelis.

Kitą rytą, nežinas po pašantimi portfelium su dėžėmis ir dėgtine, gydytojas patraukė į komisiją. Pietų metu sugirdė dėgtinę komisijos nariams, ir vokiečiai iškart pasidarė žnekesni ir "minktesni". Tuo pasinaudodamas, gydytojas iš cilsės penketai vyrų pripažino trachomą, o kad tai dar labiau patvirtintų sušuko:

- Penai, juk tai baisu! Trachoma užsikrėtęs kone kiekvienas žmogus!...

- Gut, gut... - šaukė vokiečiai nekroipdami dėmesio...

Pagaliau prie gydytojo prielinko jauna, graži mergina. Ji labai jaudinėjosi, ir jos rankos nežymiai virpėjo. Neštumas buvo itin pabrėžtas. Valstietis pasistengė. Ją apžiūrint vokiečiai prapliupė juoku, ir gydytojas išsigandęs pagalvojo, kad jie suprato apgaulę.

- Įsakysit, kad nusirengtų? - paklausė gydytojas drebančia širdimi.

Vokiečiai liūvėsi kvatojėsi. Baisi tylą. Gydytojas surizikuoja: atveria už suknelės, lyg tai ruošdamasis ją apnuoginti, ir sušunka:

- Pažiūrėsim!..

Ir staiga lauktas šūkenis:

- Hei, neini!

Mergina buvo išgelbėta. Ir ne tik ji viena! Dešimtis jaunų

tarybinių žmonių išgelbėjo gydytojas nuo ištremimo į Vokietiją,
kur jų laukė baisūs vargas, badas, mirtis.

ŽALIUOJA LIKPY VAINIKAI

Pavasaris apkaišė žaliais lapais obelų, vyšnių, kriauščių šakelės, nudulkė žvelnus lietus, iš už debesėlio pasirodė saulė, nutviekdamą žoną spinduliais ir medžių žaluma pasidarė dar žalesnė, paraudo ant šakų spurgeliai, ruošdamiesi išskleisti baltus, kvėpiuosius žiedus. Senasis Ipolitas Franckevičius įbedė kastuvą ir stelsėde pavilijone, apsuptame pajudusių vijoklių šakų.

O kiek dienų, mėnesių, metų prabėgo šiame sode su kastuvu rankoje!

Poliklinikoje, ligoninėse prabėgo 47 gražiausi Ipolito Franckevičiaus gyvenimo metai. Bet vos tik jis nusivelka gydytoje charakterą, eina į sodą, kur žaliuoja įvairūs vaismedžiai, pasodinti jo kruopščia ranka.

Pasėgo Ipolitas žaliuosius žmonių draugus dar vaikystėje, o kodėl – ir pats pasakyti negali. Gal todėl, kad jo tėvas visą gyvenimą dirbo dvokiančioje dirbtuvėlyje, gamindamas odą, kur nebuvo ne tik žvelnus medžių kvapo, bet ir grynesnis oras neprasišverkėdavo į vidų. O gal pavergė jo sielą nuostabi Salų miestelio gamta, vešlios liepos, galingi ąžuolai, melancholiški beržai, kurių tiek daug jo giminėje.

– Gantoje aš išsiuosi, – sako šilagalvis senukas, – o augindamas medelius, rūpindamasis jais, patiriu tiek džiaugsmo, lyg klausyčiau nuostabios muzikos. Sodinti, prižiūrėti medelius man ne darbas, o poilsis.

Ipolito tėvas taip pat buvo aistringas gantos mylėtojas. Po sunkaus darbo jis dažnai išsivesėdavo sūnų į gražias Salų miestelio apylinkes. O kada tėvalis Kupiškyje nusipirko mažitį žemės gabalėlį, jie abu pasodino pirmąją obelį. Nebėra šiandien tos obelės, išliko tik pajudusio kamieno dalis. Bet tai brangus atminimas; juk tai buvo pirmasis medelis, pasodintas septynmečio Ipolito ranka, tėveliui patariant ir pamokant. O po metų mirė tėvelis – vieniatelis gausios šeimos maitintojas. Daug vargo teko perkelti, kol Ipolitas baigė šiaulių gimnaziją, o po to Maskvos universitetą. Atrodė vargai pasibaigė – gydytojo diplomą kišenėje. Bet lyg iš giedro dangaus perkūnija – karas, pirmasis pasaulinis karas! Daug frontų teko pereiti su karinio gydytojo uniforma karo laukuose, iki Ipolitas grįžo į Kupiškį.

Kaiserinē okupācija sunīkoja ir taip jau skurdū Kupiškio miestelī. Širdi slėgė, širdint (savo sodą, pasodintą studijū laikais, atostogų metu. Daug medžių šėšalo, o dar daugias išlaužė ganton nedrūgais. - Kas praėjo negrīs, - pagalvojo Ipolitas ir pašmė kaktuvą (rankas.

O progų padirbėti sods buvo ne tiek jau dažnai. Gydytojas tada buvo lyg oarė dykumoje - vienas valšėbioje, kartais ir apskriatyje, o ligonių ir nesuskaičiuosi. Ir visi šaukėsi gydytojo pagalbos. Ipolitas tada buvo ir terapeutas, ir chirurgas, ir neurologas ir skaušerė: Poliklinikoje - vienas gydytojas! Net po varginančio darbo jis rėsdavo poilsą savo sodelyje. Augo obelaitės, šydėjo, o kartu šydėjo ir šžiaugemas jo mylinčioje širdyje.

- Šiandien Kupiškis pasipuošęs šalaugynais, visas gatvės apodintos medeliais, o mano jaunystėje... - ir miestelī ranka senukas, išreikšomas nepacitsukinimū. Nei grūdimo, nei šaligetvio natūrė jo kupiškiočiai, o joiga tur ir augdavo oški apgranžtas medelis, tai jis teikdavo dar liūdnosū valėdą miestui. Targaus dienų pravašiuojantieji valetiečių vežimai keldavo dulkių debesis, o miestiečiai kėsdavo ašidare langus.

- Toks miestas - ligū šaltinis, - aiškino Ipolitas miesto savivaldyboje, - jei toliau taip gyvencia, viei pasidarysime ligoti.

Ir iš tikrųjų, sergančiųjų buvo labai daug. Nesirgo tik miesto "dėdės", kurie turėjo puikius ošias ir išėjęsi sodų ir ganton prieglobatyje. Po ilgų kalbų, ginčų, net grasinimų, o kartais ir apgaulės Franckevičiai pavyko paveikti miesto galvas, ir grindinys buvo sudėtas. O apie medelius jie ir klausyti necorėjo.

- Sėdėkite savo sode ir traukite gryną orą. Mes pinigų valtui neduosim, Juk girti vis tiek išleuše visus medelius - taip aiškino Franckevičiai burmistras savo pašiorą (miesto apšeldinimū.

Beliko dirbti savo jėgomis, Jaktos pagalbos iš vietos "tėmų" nebuvo ko tikėtis. Suburė tada Ipolitas visus miestelio ganton mylėtojus ir entuziastus, ir mažas barelis pasodino pirmąsias liepaites Kupiškio gatvėse. Net ir lėšas medeliam pirkti patys sėdėjo. Tai buvo 1924 metais. Sužaliavo pirmosios liepaitės, o po to atėjo ir pirmosios nušivylimo dienos. Kaip skaudu būdavo praėti gatvė, kada jis matydavo, kaip girtas pašmė laukė liepaites, arba valetietis pasidaro iš jų botogų arkliui pasivaryti. Šemėgink ir šėdžio pasėkyti - dar iškolios.

Šio pavasarį ir rudenį, o Ipolitas su savo bišuliais at-
sodindavo sužalotus medelius, sodindavo naujus, ir taip metai po
metų Kupiškėje gausėjo žaliųjų žmogaus draugų būriai, teikdami
miestui grožį, o miesto gyventojams poilsį ir jausimą. Sukrypo
Ipolito žvilgnis ir į vieną piliakalnį netoli miesto. Stūksėjo
tas senas lietuvių liaudies paminklas be jokio medelio, lyg pake-
lėje pamestas didžiulis akmuo. Nuėjo entuziastai prie jo, apsodi-
no liepomis ir beržais, papuošė jį savo rankomis, o miesto gyven-
tojai rado naują jaukią vietą poilsiui po darbo, o jaunimas - pa-
sukti, padainuoti.

Daug metų prabėgo nuo to pavasario, kada Kupiškėje prigijo
pirma liepaitė, pasodinta Ipolito ranka. Tada užtelėjo nauja šiau-
raus karo banga į šį mažą miestelį. Daug žmonių nužudė hitleri-
niai grobikai, daug nekaltų asarų sugėrė darli Kupiškio žemė. Neap-
lenkė rudasis batas ir miesto žalumynų - iškirto, sutrypė daugelio
metų trisdešimt grobiko koją. - Nebuvo kada galvoti apie medelius, -
prisimena Ipolitas, - žmogus naciams buvo bovertis padaras. Tai ką
čia bekalbėti apie beržus ir liepas.

Bet pražėdė karo audra, atėjo taikos pavasaris, ir dabar jau ne
Ipolitas Frankevičius beldėsi į įvairių įstaigų duris, siūlydamas
savo paslaugas, o konjaunuolių būrys atėjo pas jį ir paprašė jo
patarimo. Tai buvo pirma tokia diena senojo gydytojo gyvenime. Ir
jis išėjo į gatvės su jaunimo būriu, o Kupiškis pašipuošė iš naujo
žalsuliais, liepaitėmis, berželiais.

Gražu Kupiškėje pavasarį. Praeini gatvėmis ir visur matai
žalius lapus, vainikus, plečialapes šuolų karūnas. Grįžta iš politikos
linikos senasis gydytojas ir aplinkui mato, kad jo daugelio metų
trisdešimt nenuėjo veltui, o suteikė žmonėms jausimą ir pasididžiavi-
mą savo gijimoje mieste šalima.

Apie meilę gastai liudija ir senojo Ipolito sodas. Ropstinę
gai prižiūrimos obelys, vyšnios, agrastų krūmai. Gal but, pati ši-
džiausia sodo puošmena - vynuogės.

Atrodo keista, kad be Šiltadaržio šie pietų kraštų vaismedis
auga, žydi, puošiasi sirpstančiomis kekėmis. Kiek daug trisdešimt Ipo-
litas, kol šiuos vaismedžius aklimatizavo. Dabar jie nebijo šalčio
ir duoda puikių vaisių, o vienos veislės vynuogės išaugina kekes
iki 800 gramų svorio. Daug laiškų gauna senasis sodininkas iš
įvairių Lietuvos kampelių ir iš viso šalies. Jo išaugintų vynuog-
gių atšalas gavo Kauno, Vilniaus, Šiaulių sodininkai. O pavasarį
šios vynuogės nekeliavo ir į mūsų kurortinį miestą - Palangą.

Kalbėsi su šiuo sodininku-entuziastu, klausaisi jo pasakoji-

mų ir kažkaip darosi nemalonu prisiminti Kupiškėje girdėtą pasakojimą apie mokytoją Oną Linkevišienę, kuri iškirto visas savo vyšniais, kad tik nereikėtų duoti jų atžalų miesto sodininkystės draugijos nariams, kurie norėjo pakeles apšodinti šiuo tradiciniu Lietuvos kelių papuošalu. Nemalonu apie tai šnekėti, pasakojant apie puikų sodininką Ipolitą Franckevičių. Jis nežino pavydo, nes jaučia meilę gimtajai žemei, trokšta grožio visiems, o ne tik savo siaurame žemės sklypelyje - sodelyje.

- Tegu pasipuošia Lietuva sodais, tegu gatves gaubia vėsoma, o pakeles beržai ir liepaičių vainikai, - sako senasis Ipolitas.

Nors metai pražildė plaukus, nors jau nebėra to jaunystės užmojo ir energijos, bet jis pasodins dar daug medelių ir daug žinių perteiks jauniems gamtos mylėtojams.

P. Gaulė

"Mūsų sodai" 1960m. Nr.7 psl.5

KRUVINCŲJI NAKTIS

Įstrigęs į pilkėvą debesėlį, virš miesto kaboje mėnulio ragas. Žydėjo liepos, ir jų svaiginsiučio kvapo buvo pilnos gatvės. Miestas siegojo sunkiu, neramiu okupacijos siegu. Buvo tyku ir šilts. Tik retkarčiais gatvė nukankšėdavo patruliuojančių baltaraiščių kaustyti batai, nuskambėdavo girtas juokas, ir vėl stodavo tyls.

Vieną tokią liepos naktį gydytoją Ipolitą Franckevičių pažadino atkaklus telefono skambėjimas. Senukas išsiritė iš lovos ir, prisistojęs į šlepetes, nužingsėjo prie stalo. Buvo lygiai antra valanda nakties. "Kas, vėl ligonis," - pagalbojo gydytojas ir susirūpinęs pakėlė telefono ragelį.

- Gydytojas Franckevičius klausė...

- Kalba komendantas Liovė, - pasigirdo ragelyje suirzęs balsas.

Iš netikėtumo ir baimės gydytojas net pastėjo. Kaktą išmušė šaltas prakaitas, stipriai plakė širdis. "Nejaugi ir šan atėjo eilė? - perskrodė sąmonę baimi mintis. - Vadinasi, tiesą sakė žmonės: "Už žydų slėpimą nadosanos jie tau..." Sukaupęs visas jėgas, gydytojas paklausė:

- Kuo galiu būti naudingas.

- Naudingas? Chi, chi... - ragelyje nuskambėjo kraupus juokas, o po to sugriaušė įsakymas: - Tuo pat prisistatyk į komendantūrą!

- Dabar? Naktį? - nejuoksis suserisio šilagalvis gydytojas - Kas gali būti jums reikalingas?...

- Kai ateisi, sužinosi. Aišku?

Gydytojas dar ilgai stovėjo apstulbęs su pakeltu prie ausies rageliu. Pagaliau sukručio ruožtis. Išėjo į gatvę, įkvėpė vėsus, žydinčiomis liepomis kvėpiančio oro, ir pasidarė lengviai prie jo komendantūrą. "O gal sprukti, kol dar laikas?" - šmėkstelėjo sąsmonėje mintis. Bet tuo pat metu jis pajuto ant peties sunkią leteną, pasigirdo degtinę.

- Ko laikuiuojai? - sugriaušė paaušyje pragertas balsas.

Gydytojas atsigrėžė. Prieš jį, vos laikydamas ant kojų, su šautuvu ant peties kėksoje stambai žmogysta ir pancosėje šlykščiai kikeno.

- Einu pas komendantą...

- Atseit, vienu patronu daugiau reikia pasiimti, - buisiai kvatodama, žmogysta nusverdėjo į kalėjimo kiamą.

Sukaupęs paskutinius drąsos likučius, gydytojas žengė į komendantūros laukiamąjį. Viduje blausiai švietė sprokusiu stiklu lempa. Ant suolų krickė penki girti baltaraiščiai. Komendantas Liové traukdamas cigaretę, kinkavo su sąrašu rankoje po laukiamąjį. Į gydytojo pasirodymą jis neatkreipė nė mažiausio dėmesio.

- Laikas pradėti, - pasakė kažkas. - Jau aušta...

- Einas...

- Ir man? - paklausė, vis labiau nerimaujamas, gydytojas.

- Ir tau.

- Bet kur jūs mane vedate?

- Prašau tamsą eiti! - suriko komendantas ir staigiu judesiu parodė duris.

Neliko nieko kito, kaip paklusti. Įkandin išsekė baltaraiščiai ir komendantas. Pasuko prie kalėjimo. Vienas paskui kitą iš kamery buvo iššaukti trylika žmonių. Gerokai apdaužę kumščiais ir šautuvų buožėmis, apsuuginiai surikiavo juos į eilę, o jos gale įsakė stoti gydytojui. Pasišalinamas Liové sukvikštė:

- Per daug nesijaudinkite gydytojeu, kartais būna ir blogiau...

"Blogiau? - nusistebėjo mintyse gydytojas. - Nejaugi mirti tai dar ne pati didžiausia blogybė? Ne, matyt, hitlerininkai blogybėmis neišsėmiami..."

Lydiu girtų policininkų keiksmų ir smūgių, mirtininkai - penkiolikmečiai - šešiolikmečiai komjaunoliai - buvo nuvaryti į buvusias žydų kapines. Čia klojė didelė juoda duobė.

- Sėsti - staiga sugriaudė sukštus baltaraištis.

Mirtininkai susėdo, o kartu su jais ir gydytojas.

- Jūs galite stoti, - kojos spyriu prikėlė Franckevičių tas pats baltaraištis, matyt, vyresnysis.

Žilgalvis gydytojas pradėjo visiškai nebesusigaudyti.

"Nejaugi jie mane atitospė pasižiūrėti, kaip šaudoma?" - spėjo jo jis.

Tuo tarpu šeši komjaunoliai, kurių tarpe Franckevičius atpažino panevėlietį Lindą Didžiulį, buvo sustatyti prie duobės. Vainikų rūšius veidus apšvietė pirmieji tekančios saulės spinduliai. Jokios aimanos, jokios dejonės! "Iš kur toks vyriškumas?"

Juk beveik vaikai", - nenoromis pagalvojo gydytojas. Nerangiai, dvésuodami baltaraiščiai atsitraukė dešintį žingsnių, pakėlė šautuvus, ir sugriandė kurtinanti salvė. Vaikiniai, stverdami už krūtinių, nusirito į duobę.

- O mama, mąyte! - sėdinčiųjų tarpe sukliko liesutis šviesiaplaukis vaikinukas, ir nuo širdį veriančio jo rikso, rodos, sudrebėjo žemė. Staiga jis pakilo, puolė prieš žudikus ant kelių ir suriko:

- Uė kę? Uė kę jūs mus taip? Uė kę?

Supoškėjo vienišas šūvis. Vaikinas susmuko garuojančio kraujo klane. Kitus šūvis ištikė toks pat likimas.

- Lipkite į duobę! - staiga gydytoją iš baisaus košmoro grąžino tikrovės piktas vyresniojo baltaraiščio balsas.

- Į duobę? - nustebė gydytojas. - Kodėl į duobę. Šaudykit čia. Kaip juos.

Sugriandė kurtinantis juokas. O dangau! Kaip jis baisiai nesiderino su mardėjančių žmonių vaizdais.

- Lipkite ir patikrinkite, ar nėra gyvų! - rėkė tas pats baltaraiščių vyresnysis ir gresmingai mostelėjo iš vienos rankos į kitą didžiulį sauzerį.

Krečiamas drebulio, gydytojas įsliugė į duobę. Po kojomis jis pajuto sūnštus, dar nespėjusius sustingti vaikinų kūnus, ir skys šė tėti, ausyse spengė. Neklūpanies senuko rankos surado pirmojo pasitaikiusio ranką, bet pulso nejautė. Duobės kampe kažkas tyliai sudejavo "pribeikite"... Gydytojas bandė pasiekti mirštantį, bet tuo metu pro ausį pravisbė kulka, panigirdo kurtinantis trenksma, ir mirštantysis kvėptelėjęs nurimo. Gydytojas neteišlaikė: pakilo visu ūgiu ir šė šaukti:

- Šaukite gi! Ko laukiate, ar mašai dar prikankinote! Šaudykite!

Tačiasu kulkos jis vis nesulaukė, tik girdėjo kreupų, šleikštulį keliantį juoką. Budeliai kvatojosi iš jo doros širdies, virpančių rankų, juokėsi iš žmogaus, nes jie žmonėmis nebebuvo.

- Šaudykite gi! Šaudykite! - vaizdo, suklypęs ant mardėjančių konjauolių kūnų, šilaplaukis gydytojas.

- O nei mes tavo, šydų karaliau, gyvą palaidosime! - plyšojo iš visų pusių žudikai.

- Žinosi, ką reikia būti jų užtarėjui

Ir staiga kažkuris baltaraištis kojos spyriu užkrėtė žemės gydytojui skis. Nieko nesatydamas, pusiau netekęs sąmonės, Franckevičius susmuko. Lyg iš po žemių jis girdėjo trinksinčius šūvius, kraupų juoką. Paakui viskas nutilo. Rodos, praėjo visa amžinybė...

Staiga pro baisų ūgesį galvoje gydytojas išgirdo salonų balsą:

- Beži, bratok...

Mugalėdamas skausmą, senukas proplėšė skis. Lyg per rūką jis išvydo su kastuvais renkose tris tarybinius karo belaisvius, atvarytus užkasti sušaudytųjų.

- Beži, bratok, beži, poka nevidiat nacionalisty... - kalbėjo jie, tiesdami jam rankas.

Jaunos vaikinų rankos kelte iškėlė Franckevičių iš duobės.

- Ačiū, broleliai, - teištare jis, dusinamas raudos.

Kai po valandėlės, vos vilkdamas kojas, senukas pasiekė Kupos pašlaitę, kur augo tankūs alksnių krūmai, egzekucijų vietoje vėl liejosi nekaltas kraujas, sklido mirėtančiųjų ašaros.

"Beži, bratok", - šie paprastai rusiški kodžiai gydytojo ausyse skambėjo nuostabiausiu muziku, ir jam pasidarė lengviau: dar yra žmoniai! Jie sutramdys fašistinį žvėrį!

Iš Vl. Jasinsko knygos "Šūviai saulėteky" 34 psl.

Ipolitas Franckevičius rajone laikraštyje "Stalino keliu"

"LIGONINĖ - TARYBŲ VALDŽIOS DOVANA" 1961 sausio 18d.

Rajone medicinos darbuotojai šįmet švenčia rajoninės ligoninės dvidešimtmetį. Man kaip esamos ligoninės įsteigimo dalyviui, nerisi šia proga pasidalinti kai kuriais prisiminimais, viena kita mintimi.

Buržuaziniais metais Kupiškėje ligoninės nebuvo, ir negalėjo būti. Valdžias savivaldai ir kitiems ponams nerūpėjo liaudies sveikatingumas, neįaudino jų valetiešių ir darbininkų skurdas.

- "Savi marškiniai arčiau kūno", - sakydavo visokie viršaišiai ir statėsi mūriakus.

O kas laukė sunkiai suairgusio žmogaus? Tiesiai pasakysiu - baisus vargas ir net mirtis.

Galų gale per nepaprastą akušerės S. Glenskaitės sumanumą jos namuose buvo įrengtos gimdymo patalpos. Deja, prie viso šito valdžias ponai irgi neprisiėdė nei vienu centu.

Atėjo 1940 metai. Buvo atkurta Tarybų valdžia. Valstiešiams buvo pradėta dalinti žemė, lengviau atsikvėpė darbininkai. Nepėmirė Tarybų valdžia ir ligoninės įsteigimo. Jau tų pašių metų rudenį atvažiavo iš Panevėžio apskrities sveikatos apsaugos įgaliotiniai ir tuoj pat ėmėsi žygių įkurti ligoninę. Buvo sukviesti visi vietiniai gydytojai. Daug kalbėjome, daug ginčijomės, bet neveltui. Ligoninė turėjo būti. Ir štai lygiai po mėnesio įsengėme į jaukias, švarias patalpas (dabar tose patalpose rajono DŠB Tarybos vykdomasis komitetas). Nors tuo metu ligoninė labai daug ko trūko ir ji teturėjo 25 vietas, bet pradžiai mums ir to užteko. Regalvojome atsistatinti! Gimdymo skyrius taip pat ne-liko nušalyje. Jom ir toliau vadovavo niekad nepristinganti ener- gijos akušerė S. Glenskaitė.

Bet štai karas. Vokiškieji okupantai įsiveržė į Kupiškį. Prasiėdė neišpasakytai slebtingos žudynės, smurtas. Apie ligoni- nę buržuaziniai nacionalistai nenorėjo kalbėti. Teko pereikraus- tyti į buvusias kareivines. O šia mus ištikė dar vienas skau- dus smūgis: du gydytojai žydai turėjo pasitraukti. Vieną jų bur- žuaziniai nacionalistai net sušaudė Rokiškyje. Šios ligoninės, ga- lima sakyti, merdėjo.

Po kiek laiko vėl kraustėmės. Šį kartą per didelį vargą
mūsų įsileido į tas patalpas, kuriose ir dabar yra ligoninė. Prae-
žius karo audrai, likau vienas gydytojas. Ligoninė be galo buvo
apleista, išgrobstyta inventorius. Liko tik plikos sienos. Tačiau
partijos spekreičio komitetas dėjo visas pastangas, kad artimiau-
sia laiku ligoninė būtų atstatyta. Ligoninė vėl pradėjo veikti,
ėmė plėstis, netai iš metų gausėjo gydytojų, iš broliškų respubli-
kų ėmė plaukti įvairiausi medicinos preparatai. Šiuo metu ligo-
ninės neatpažinti.

○ už tai Tarybų valdžiai norisi terti didelį atlygą!

I. Franckevičius
Lietuvos TSR nusipelnęs gydytojas

Eugenija Stančikaitė rajono laikraštyje "Kosunizmo kelias"
"PERKIASDĖSINTI VIEŠERI" 1964m. birželio 13 d.

Žmogus nori gyventi. Jis meldaujandėmis akimis seka gydytoją.

- Padėkite, daktare, - žmabėda sukepusios lėpos. Gydytojo rankose žvilgs instrumentai, pasklinda vaistų kvapas. Fr. sėdėda įtempta kova už gyvybę...

Tik kelios valandos beliko iki Naujų Metų. Draugai jau tikriausia susirinko prie šventinės eglutės, už stalo tauros kelias pašįstami. O jis - čia. Už mažyčio kaip vilko akis langelis siaučia pūga, pro sienų plūšius įsikverbęs vėjas blaško lempos šviesą. Pirkia mažytė, padūnavusi, anapus partvaros gyvuliai. Asloje - dabar ji atstoja operacinį stalą kankinasi jauna moteris. Plačiai atmerktomis iš baimės ir nežinios akimis į gydytoją ir gimdyvę žiūri jos vyras. Žmogus baltu chaletu jaudinasi - dabar nuo jo priklauso šeimos likimas, dviejų žmonių gyvybės...

Pagaliau lauke šelstančios pūgos gūses, nustelbia kodikio rikamas. Virpančiose rankose laikydamas lempą, į gydytoją pakelia akis naujagimis tėvas. Skruostu nusirita vyriškai šykšti ašara. Sunku surasti žodžius, kuriais būtų galima padėkoti...

Laikraščio rodyklė sustojo ties pirma Naujųjų Metų valanda. Draugai juos sutinka už šventinio stalo, o jis gydytojas - kevoje su mirtimi. Ir jis nugalėjo.

Tai buvo tik ką pasibaigus pirmajam pasauliniam karui. Nuo tų metų praėjo daug laiko, daug žmonių pagydė ir išgelbėjo nuo mirties gydytojas Ipolitas Franckevičius. Kaip kino filme juoste prabėga visas jo gyvenimas. Kiekvienas mažytis kadras pasakoja apie pasiukojama darbą, atsidavimą ir meilę žmonėms.

Gimė gydytojas 1887 metais Salose. Greitai prabėgo vaikystės metai. Vėliau mokėsi šiaulių gimnazijoje. Ją baigęs, Ipolitas Franckevičius įstojo į Maskvos imperatoriškąją universitetą. 1913 metais jaunasis gydytojas atvyksta į Lietuvą. Pirmaisiais metais dirba Fabiržėje, paskui persikelia į Kupiškį. Sina metais po metų. Pirmasis pasaulinis karas nubloškė gydytoją į frontą. Po karo vėl dirba Kupiškyje. Čia siaučia šiltinė epidemija, vadinamas "ispaniškasis" gripas. Jis, gydytojas, tik vienas, o ligonių daug. Reikia būti ir chirurgu, ir ginekologu, ir vaikų ligų gydytoju. Hėra ligoninės, trūksta vaistų...

Tik viena tada žinojo gydytojas Ipolitas Francokevičius - reikia padėti žmonėms. Kovoiant už kiekvieną gyvybę praėjo Didžiojo Tėvynės karo, pekaris metal. Tarybinė vyriausybė aukštai įvertino gydytojo nuopelnus - 1958 metais jam suteiktas LTSR nuopelninčias gydytojo garbės vardas.

Šiandien sveikina penkiadešimt vieneri metal, kai Ipolitas Francokevičius dirba gydytoju.

Ne tik tai mediko darbą mėgsta I. Francokevičius. Visą savo laisvalaikį jis praleidžia sodelyje. Po lengvai šia auga įvairiausių rožių vynuogės, baltais ir violetiniais žiedais pulkinio skiepytos alyvos. Greitai pradės žydėti rožės.

- Tujos pasodintas pirmajiais darbe metais Kupiškityje. Mažytės buvo, o dabar kokios, - geris jomis I. Francokevičius.

Ir ko tik nėra sodelyje. Vidury klembės išsikeroję dekoratyvinis kadugys, stiepiasi į saulę gladijolės, žydinčių vaismedžių šakos dėgia bitės.

Tartum darbėti bitelė ir gydytojas Ipolitas Francokevičius - jis nėra savo darbe ir rūpesčių nektarą į bendrą žmonijos sveikatos korį.

Eug. Stanėkaitė

St. Auga rajono laikraštyje "Kommunisto kelias"
"TIEK MIEŠIŲ NUGALBĖJĖS" 1967m. Nr.73

Gerai nei mūsų mieste, nei rajone žmogaus, kuris nepažinotų seniausio Kupiškio gydytojo. Bina jis, šilutėlis, šiek tiek pūkpušas počiuose, o gatvėje jį sutikusiai nukelia kapures, linktelė galva. Ne kartą juos gydytojas Ipolitas Franckevičius nuo ligos išgydė, o gal ir mirtį ne kartą nuo jų atitolino. Per daug jau brangus žmogui gyvenimas, kad galėtų užmiršti jį išgelbėjusį.

Gimė Ipolitas Franckevičius prieš aštuoniadešimt metų Salocose. Vėliau jis mokėsi šiaulių gimnazijoje, kurią baigęs, įstojo į Maskvos imperatoriškąją universitetą. Čia, įsigijęs gydytojo diplomą, grįžta dirbti į Lietuvą. O netrukus pirmoje pasaulinio karo banga Ipolitą Franckevičių, jauną gydytoją, nubloškia į frontą.

Sproginai, juodi karo dūmai, glitūs po lietaus apkašų molis ir iš žaislos crovenantio šilto kareivio kraujas... Kareivis nori gyventi. To paties nori ir jaunas gydytojas, kuris, sproginėjam sviediniams, apkase perrišinėja sužeistojo žaislas...

Kas pavasarį prie namo Gerkio gatvėje gražysta didžiuliai alyvų kelmai - baltais, violetiniais ir tamsiai violetiniais žiedais. O už jų, namo palangėse, stiepiasi į saulę vynuogės, sodė ant šakų ilgiai šilumos maži obuoliukai ir kriaušaitės. Sodas, kuri dešimties metų sodino ir prižiūrėjo jis pats - pati geriausia gydytojo Franckevičiaus poilsio vieta. Poilsis. Jį seniai užsitaravo gydytojas, tačiau iki šiol niekaip dar negali atsiseikinti su darbu. Kasdien jį sutiksi rajoninės ligoninės ambulatorijoje. Penkiadešimt ketveri metai, kai Ipolitas Franckevičius dirba sunkų gydytojo darbą. Šiuo metu jis gauna pensiją. Tačiau, kol žmogus reikalingas kitiems žmonėms, kol turi jėgų ir sveikatos dirbti visuomenei naudingą darbą, tol jis jaučiasi gyvenęs pilnavertį ir korybingą gyvenimą.

Šiandien didžiulė rajono medikų šeima pasitinka savo šventę, pasitinka ją ir seniausias mūsų rajono gydytojas Ipolitas Franckevičius. Žmogus, kuris pirmasis rajone pradėjo tą sunkų ir kilnų mediko darbą, kuris pirmasis pasakė miršiai nei: Tegu dar daug tokit švenčių sulaukia seniausios mūsų gydytojas Ipolitas Franckevičius

Kęstutis Starinskas "DŠKOJA SUCRĪŠĀ ĢĪVENTI" -
Gimtasis kraštas, 1968a, Nr.2 (50)

Gatvėje ryškia dėme išsiskiria švytintis raudonas kryžius -
nerimo ir vilties emblema.

Gydytojas Ipolitas Franckevičius skubėdamas nusileidžia
pricangio laipteliais, sėdasi į automobilį. Kaip visuomet, jis
truputį sumerina, antakiai suraukti, šakytas, stengtųsi išvelgti,
kas jo laukia.

... Mergytei bloga. Labai bloga. Ant vaikiškos pagalvėlės
pasklidę šviesūs plaukai, kakta nuota prakaito lašeliais.

I. Franckevičius atremia į baltą lovelę lašų, sėdasi šali-
niais. Jo rankoje - karšta mažosios ranka... Tvinko! blaškosi pul-
sas.

- Kada ją paguldė? Kokius vaistus duoti?

Aplink balti chalmai. Gydytojas, seslės, slaugės. Akimiriai
I. Franckevičiui smėkšteli jaunystės prisiminimai, mokslo dienos.

Metai, metai!... Beveik šešiasdešimt pavasarį po to nu-
plaukė. Jaunystės nebėr. Tik paliko namus, kurie sienojuos rentė
dar praėjusio amžiuso kirviai, ir jaunimas, kuris neduoda
nurinti.

... Švilpė dvidešimt septintųjų gruodžio puga. Galėjo būti
po vidunakties I. Franckevičius sėdėjo be garsu slystančiose rogė-
se - grįžo nuo ligonio. Kai aprimavo vėjas, melodingai švangant
briggilams, nenugaldoma jėga užplūsdavo miegas. Ir staiga - žauko-
mas!

- Daktare, daktare! Ar jūs šia daktare?!...

Kaškas bėgo į juos klūpdamas pusnyse. Sekančią akimirką, įsit-
vėręs rogių krašte, susijaudinęs panauglys bėrė padrikus šodžius:

- Gelbėkite ją, daktare! Gulį kranjuose... Vos gyva.

- Ką gelbėti? Kas gulį kranjuose?

- Brolis kirto ceceri... Dėl žemės... Vieni metai vaidijosi,
o dabar kirto į galvą... Gelbėkit.

Jis operavo tą moterį. Šia pat - kitos išėities nebuvo. Švie-
tė aprūkusi lempa, kukčioje nusiškiai. Vilties - jokios. Jis tik
atliko pareigą, sąžiningai, kaip visuomet... Išvažiavo susikrim-
tęs ir prisilėgęs.

Gal po dešimties metų vėl teks laukytis tame kaime. Netašytų

ragų troboje skardeno naujagimio rikemas. Sukumpusi moterytė piletė daktarui arbatą. Ji pribuvėja, bet atsitikdavo taip, kad ir jos išmintis bei patyrimas netekdavo galios: ligonės silpnėdavo, beldavo jų lūpos, ir vyrai galvotrukšlūs puldavo ieškoti gydytojo. Panašiai buvo ir ši kartą.

Prieš išvažiuojant I. Franckevišų pakvietė pas gimdyvę. Ji buvo pablyškusi, bet sutiko gydytoją šypsodamasi:

- Ašiu, daktare. Jūs antrąkart išgelbėjote man gyvybę.

- Antrąkart?

Moteris palenkė galvą ir jis pamatė gilų raudą.

Kokia nepaprasta kartais žmoguje slypinti jėga. Tiesiog ant šūdų ryšulio jis pašalindavo sužeistiesiems pasaulinių karų škevelėdas, prie balanos šviesos priindavo ateinančias gyventi.

Jis sutvirtėdavo, džiugėdavo bei saule ir pavasariais.

Bet štai juodu sparnu pamojo mirtis. "Kas visa tai? - klausė jis tąkart savęs. - Kas aš stengiausi, nemigan naktimis".

Tai buvo keturiasdešimt pirmieji metai. Jau pavyko išvesti iš geto dvi moteris. Slėpė jas pas save. Manė - baltarusiščiai neišdris peržengti jo sienelėse. Apeliriko. Moteris išvarė, o ji skaudžiai išjuokė.

Tie metai paliko nuosėdas visam gyvenimui.

... Mergytei bloga. Tik jūs jos skruostelių jau nuslinko nuoraudis, I. Franckevišius laukia. Jis pasitengė prisiminti visus vaikus, kurie siegė panašia liga. Jis ilgai svarstė, ginčijosi pats su savimi, kol nusprendė.

Ne, jis jau nebevažiuoja pas ligonius į tolimus kaimus ir vienkiemius. Bet kaip vertinamas šis, moderniai įrengtoje ligoninėje, kur tiek daug jaunų gydytojų, jo puoselėtas patyrimas, netai kuriuos senklino sugrįžtančių gyventi dėkingumas.

Eltos korespondentė V. Petrauskienė "METŲ PĖDSAKAI" -
-Kommunizmo kelias, 1968m., Nr. 68

Medicinos darbuotojo dienos išvakarėse kalbėjome su seniausiu rajone amžiumi ir darbe stažu, LTSR nusipelnusiu gydytoju, visoms gerai pažįstamu Ipolitu Franckevičiumi.

Gerbiamas gydytojaus, šį pavasarį Jūs, išleidamas į užtarnautą poilsį, atsiveikinate su savo kolegomis. Prašome papasakoti apie pirmuosius darbo žingsnius Kupiškyje.

Atvykau 1918 metais, kai apylinkėse dar tebešimininkavo vokiečiai, rūko kaimuose degėsi ir šiltinės bei gripo epidemijos kankinami mirė žmonės. Buvau tada vienintelis gydytojas Kupiškyje, ir, prašydamas pagalbos žmonės kreipėsi į mane. Greit bus penkiasdešimt metų, kai vokiečius išvijus, Kupiškyje susikūrė Tarybų valdžia. Asmeniškai pažinojau revoliucionierius Vladą Rekašį, Petrą Pajarską. Ir visada su dėkingumu prisimenu, kaip jie rūpinosi, kaip padėjo mums su komisaru Kraičiku įsteigti pirmąją ligoninę. Toje dvidešimties lovų ligoninėje kartu su medicinos seserimis Rosenfeldaite ir Jackevidiene slaugėme ir gydėme šiltinę bei gripu sergančius kupiškėnus. Deja ligoninė buvo uždaryta tuojau po to, kai sutriuškino Kupiškyje tarybas. Ir iki pat keturiasdešimtyjų metų buržuazinė valdžia nesirūpino jos atidarymu, darbo žmonių sveikatingumu.

O kaip pasikeitė medicininis aptarnavimas keturiasdešimtais metais?

Tuoju pat, atkūrus Tarybų valdžią, vėl buvo atidaryta ligoninė. Šį kartą jau penkiasdešimties daugiau. Didelis buvo ir mūsų kolektyvas. Tačiau, tik iki pirmųjų karo dienų. Žydų tautybės gydytojas Kuprickas spėjo panitraukti į Rusiją, o gydytoją Kurioką sušaudė vokiečiai. Karo metais gavome įsakymą išsikraustyti iš ligoninės patalpų - jos buvo reikalingos vokiečiams. Šiaip taip susitalpinome ankštame kambaryje (naujo kuriamo dabar yra gimdyvės ir chirurginės skyriai). Tačiau ir Tarybinės Armijos spaudžiamieji vokiečiai spėjo mums pridaryti cėbių. Panitraukdami išplėšė ligoninės turtą, išsigabeno su savimi net lovas.

Vadinasi pokario metais vėl teko viską pradėti iš naujo?

Taip, visiškai iš naujo. Bet Tarybų valdžia rūpinosi mūsų dabu, žmonių sveikata. Tuoju po karo atvyko nauji gydytojai, o keturiasdešimt šeštaisiais jau turėjome 30 lovų ligoninę.

Štai prabėgo penkiasdešimt metų Jūs dirbant Kupiškėje.

Taip penkiasdešimt metų, kurie paliko didelius pėdsakus. Pasikeitė žmonės, turtingesni tapo, nepaprastai išaugo pats Kupiškis. Nebe tas ir medicininis aptarnavimas. Dabar rajone dirba 33 gydytojai, ligoninėse - 170 lovų.

Ko Jūs norėtumėte palinkėti šios šventės proga buvusiam savo bendradarbiams?

Sveikatos, ištvermės, stipraus kolektyviškumo jausmo ir meilės darbui. Nors man jau aštuoniasdešimt vieneri, nors daugiau kaip pusę šimtmečio dirbau gydytoju, dabar išsidomasis ar dirbdamas savo sodelyje, mintimis aš visada su jais, savo kolegomis.

Medicinos darbuotoje Dienos proga Kupiškis gydytojui veteranui Ipoliui Franckevičiui linkime geros sveikatos, švalesnės nuotaikos ir ilgo gyvenimo.

V. Petrauskienė

Vytautas Labanaitis "KUPIŠKŲ DAKTARAS" -
Kalba Vilnius, 1971 m. rugpjūtį 5 d.

Nusipelnęs gydytojas Ipolitas Franckevičius apie save ne
kažkiek tepasakė.

...Šiandien praėjo šimtmečio aštuoniasdešimt septintaisiais.
Mama tėviškė - Salos, netoli Rokiškio. Pirmoje pasaulinio karo
išvakarėse baigiau Maskvos imperatoriškąjį universitetą. Nuo
1918-ųjų gyvenau ir dirbu Kupiškėje...

Sėdėjau obole paunksnėje prie keturkampio akmeninio stalo.
Šėkušlavonės.

Daugiau kaip penkiasdešimt metų jis gydė kupiškėnus. Pusė
amžiaus nutėkėjo, o metalai neįveikė. Jei ne liga, ir šiandien dar
Franckevičių matytume poliklinikoje, ligoninėje tarp jaunų kole-
gų. Liga atsitraukė. Tačiau į polikliniką Ipolitas Franckevičius
jau nebeįėjo.

Dabar ankstyvą rytmetį pakilęs, šerukšnais lazdėle pasi-
ramšiuodamas, jis apėina nakties vėsa tebekvėpuojantį sodą. Ilgo-
kai sugaišta vynuogyne. Tačiau ramus poilsis neilgas. Atėina žmo-
nės.

- Mielas daktare! Atvažiuoju iš Šiaulių. Padėkoti noriu. Ka-
sin ar prisimenate?

Daug žmonių, sunkios ligos nukamutų, Ipolitas Franckevičius
ant kojų pastatė. Sveikatą jiems gražino. Plačiose apylinkėse nė-
ra kaimo, kur nebūtų lankęsis gydytojas. Apžiūrėjęs ligonį, Ipoli-
tas Franckevičius neskubėdavo namo. Apėidavo artimesnes sodybas,
pasidairydavo, kaip žmonės gyvena. Apylankėse trobose gydytojas
patardavo didesnius langus išsikirsti. "Kai saulutės ir šviežio
oro daugiau, rečiau sirgsite", - šnekėdavo. Visur, būdavo, gydytojas
pasidairo, o atsiveikindamas ir tapūnoja per petį.

- Kieno tai galėtum apsišėbėti, ir takelius smėliu pabar-
tyk. Šalin! aplinkui meliu apiplėktum, kad paviršius vandens ne-
patektų.

Tebėdėdimo po obelimi, į atmintį dedusi kiekvieną gydytojo
žodį, Ipolitas Franckevičius mena Kupiškį, dar po smūgtais sto-
gais. Pliką - be krūvo, be medelio. Pasitelkęs progimnazijos moky-
tojus, gydytojas pasodino klevus, liepaites, uosiukus. Kaukėsi tada
kupiškėnais: "Kam mums tie medaliai? Kad langus užgoštų. Daržų sy-

vus šulpti".

Naktimis pikta ranka sunaikindavo dienos triūso, ką nenulaužė - surimu laistė. Tik talkininkų kakart vis daugėjo. Atsirado gerų žmonių, kurie šmė medelius globoti.

Liemeningi plašiašakiai medžiai, žargi gėlynai puošia dabar gydytojo namą. Praėjusio amžiaus kirviai rentė šie pastata sienas. Leukiamajame stovi senovinis pušinis stalas. Pacieniuose tautytiniai tamsiai rudi suolai. Akyliu apsidairęs, šiame kambarėje pamatysį tai, ko jau niekur nebesuptiki.

Molinėje krosnyje - niša. Kad atėjusiems pas gydytoją būtų kur pirštines pasišildyti.

Už baltų durų - kabinetas. Viešas, kas šia yra, praėjusius dešimtmečius mena. Kampe kvarco lempa. Senokai nenaudojama. Anuomet buvo ši didelė retenybė. Senoviško kirpimo spintos ir ant plačių stalų medicinos įrankiai.

Ipolitas Franckevičius delnu paliečia radijo aparatą. Iš jo kupiškėnai pamaž kartą išgirdo "radijo gydytojų" patarimus, kaip gyventi, kad be laiko neišnektų jėgas, kaip maitintis, ką daryti kai sveikata šlyja. Gydytojui dabar jau sunkoka prisiminti, koliniais metais per Kauno radiją pasigirdo pirmosios "sveikatos" valandėlės. Tada dar mažai kas turėjo radiją. Valandėlių klausyti žmonės rinkdavosi pas gydytoją. Laida baigdavosi, o apie tai, ką radijas kalbėjo, plačiau pasakojo Ipolitas Franckevičius.

Dabar radijas kiekviename trobeje. Daug kur greta ir televizorius. Žmonai kupiškėnai ne vien ligų spiriami ateina pas senąjį gydytoją. Ipolitas Franckevičius gabus skulptorius. Jo pirštai molyje ir gipse išpaudžia pašėtatus bruožus. Šiurį kupiškėnai iš merginos skulptūrą, galvas kraipo:

- Tai ar šia ne Dirdos Saliamutė?

- O ten, rodo, Saltušio aprašytas Juozikas.

- Šita iš Darnutę labai panaši...

Ipolitas Franckevičius juokiasi:

- Gal ir taip. Juk "Parduotų vasarų" herojus ne kartą gydžiau. Gal todėl jų bruožai iš molį ar gipsą išsirežė.

Savą daktarą turi ne vien kupiškėnai. Našėliuose tėviškės miesteliuose, tolimose apylinkėse gydytojai vienoje vietoje gyvena ir dirba dešimtmečiais. Televizijos žiūrovams, radijo klausytojams visada įdomu susitikti, išgirsti ir ekranuose pamatyti šiuos kaimo šviestėjus. Apie kasdieninį ilgų metų darbą prašnekę jie

terai nupūšia laiko dulkes nuo gyvosios dešimtmečių istorijos.
Plačiau apie kupiškėnų daktarą išgirsite regijoje žurnale "Veika-
ta".

Vytautas Lebcasitis

Rajono med. darbuotojai Nekrologas IPOLITAS FRANCKEVIČIUS
1887-1973m. - Komunisto keliu, 1973m.

1973 metų gruodžio 18 dieną po ilgos ir sunkios ligos mirė Lietuvos TSR nusipelnęs gydytojas Ipolitas Franckevičius.

I. Franckevičius gimė 1887m. Rokiškio rajone, Salų km. 1913 metais baigė Maskvos universiteto medicinos fakultetą, pradėjo dirbti gydytoju Pabiršės miestelyje. Nuo 1918 metų atvyko dirbti Kupiškis, kur 1919 metais įsteigė infekcinę ligoninę kovai su dėmėtąja tiltine.

Tarybinės santvarkos metais, įsteigus Kupiškyje ligoninę, dirbo vaiko ir motinos konsultacijos vedėju. Vokiečių okupacijos metais, kai ligoninė buvo uždaryta, vadovavo ambulatorijai. Pokario metais buvo paskirtas Kupiškio rajoninės ligoninės vyr. gydytoju. Dirbo akušeriu - ginekologu, vėliau - chirurgu. 1968 metais pablogėjus sveikatai, išėjo į pensiją.

Gydytojas Ipolitas Franckevičius buvo gerbiamas rajone ir mieste gyventojų, medicinos darbuotojų tarpe. Už gerą ir sąžiningą darbą ne kartą buvo gavęs LTSR Sveikatos Apsaugos Ministro padėką, o 1958 metais už išymius nuopelnus liaudies sveikatos srityje, ilgametą praktinę ir pedagoginę veiklą LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo įsaku I. Franckevičiui suteiktas LTSR nusipelnusio gydytojo garbės vardas.

Penkiasdešimt penkeris metus kaip ištvėraingas karys gydytojas Ipolitas Franckevičius nesitraukė iš darbo už mūsų žmonių sveikatą ir gyvybę, pusę amžiaus jis peskyrė Kupiškio krašto žmonių sveikatos labui. Jo šviesus atminimas ilgai išliks visų jį pažinojusių širdyse.

Rajono medicinos darbuotojai

Zemona Mikšys "ŽALIEJI MEDŽIŲ VAIKAI" -
Kommunizmo kelias, 1980m. Nr. 113

Po pirmųjų šalnų, būdavo pagelsta liepos, raudoni nusidažo klevai, pajuosta sode obelių lapai. O saulė, žiurėk, visai arti horizonto. Paskutiniuose jos spinduliuose nusidažę sodas neapsakomai gražus. Tokiomis minutėmis, būdavo žilutėlis smukas Ipoltas Franckevičias pakuba užbaigti darbą daržė, įbėda kастuvą į drėgną žemę ir čia kolios minutėms į pavėsinę, tankiai apraizgytą vijoklių pynėmis. Išsisi, gėrėsi trumpalaikiu rudens lapų grožiu...

Kiek mėnesių, kiek metų prabėgo, vakarais dirbant šitas sode, o dienos - prisiminėjant ligonius. Kai 1918 metais jis atvežiavo dirbti į Kupiškį, buvo vienintelis gydytojas didžiausioje apylinkėje. Naigi darbe - begalės. Bet vis vien neatleiskė savo mirties, užvaldžiusios jį dar vaikystės metais. Ta aistra - sodinti, auginti medžius ir gėles, puošti kaspą, kurioje gyvena. Gal todėl gydytoją taip traukė į gamtą, kad, dar vaiko dienas leidamas, ilgai prisikiurksdavo tėvo dvokainioje sode dirbtuvėlyje. Vakaraais tada abu su tėvu sprukdavo į gintųjų šalių miestelio gatvių šaluną, į vešlicias liepas, ukaningais klevais ir melancholiškais beržais ošiančias šviragio pakrantes.

Paskui, kai tėvas Kupiškyje nusipirko gabalėlį žemės, jame - prisiminėdavo ir kitoms pasukdavo gydytojas - jiedu pirmausia pasodino obelį. Kitą pavasarį, obelaitė apsipylė rausvais šiedais, o tėvas, nemaišos šelms maitintojas, nebesulaukė jos pirmųjų vaisių Ipolitui tada buvo septyneri.

Nemažai laiko prabėgo, nemažai vargų teks patirti, kol baigė šiaulių gimnaziją ir Maskvos universitetą, laigijoje gydytojo specialybę. Spėjo tik pasidžiaugti diplomu ir užgriuvo pirmasis pasaulinis karas, koliosis metas išvedęs jį iš Kupiškio į sunkius fronte kelius.

Kaiserinė okupacija nemokojo ir taip jau skurdų Kupiškio miesteli. Jaunas gydytojas skaudėjo, šiorint į išlaužytus arba šaldžių pribaigtus medžius, kuriuos jis sodino būdamas vaikas ar studijų metais, parvažiavęs atostogų. Kod ir vėl po alinančios darbo dienos jis indavo į rankas kастuvą. Ilgainiui gražus tapo jo sodelis, tačiau argi tik tiek užtenka plačios sielos žmogui? Ar ga-

li jis būti patenkintas, jei, eidamas miestelio gatvėmis, nemato jose ne tikrai žalumos, bet paprasčiausio grindinio. Purgaus dienomis valstiešių vežimai kelia tokias dulkas, kad papilsoja visi miestuko namai ir net žmonių veidai.

- Toks miestas - ligų šaltinis, - ne kartą kalbėjo Frankevičius miesto savivaldyboje.

- Jei ir toliau taip gyvenim, vienas išpjaus džiova...

Is tikrųjų sergančių buvo daug. Nesirgo tikrai miestelio "dėdės", kurie turėjo puikiausius ūkius ir išėjosi savo sodų ūksmėje. Po ilgų kalbų, ginčų, o kartais ir apgaulės pavyko Frankevičiui paveikti miesto galvas, ir gatvės buvo išgrįstos akmenimis. Tačiau gydytoje kalbos apie miestelio apželdinimą vis buvo bevaisės.

- Šiekas pinigų į vėją nemėto. Nėra pinigų medeliams. O jei ir būtų - perniek darbas, girti išlaužys...

Tokios buvo daugelio turtingųjų pažiūros į miesto apželdinimą.

Beliko dirbti savo jėgomis. 1924 metais įsikūrė "Lietuvos pagrašinio draugijos" Kupiškio skyrius. Ipolitas Frankevičius - vienas aktyviausių narių draugijos, kuri stengėsi apšvarinti ir sutvarkyti miestelį, pasodinti šaligatvines medelių. Taip atsirado pirmosios liepos, kurių šali vainikai dar ir dabar mums teikia karštyje ūksmą.

Metai po metų gantės bišniuliai atkakliai dirbo savo darbus: m sodino naujus šeldinius, atsodinavo nulaužtus ir nuniokotus. Finišas dažniausiai medeliams patys iš savo kišenės susidėdavo.

Kai gatvėse prigijo pirmieji šeldiniai, entuziastų skyje nukrypo į užmiestį į tolimus ir garbingus senelių laikus primenantį piliskalnį. Jis stūksėjo niurus ir plikas tarai apsužanojęs didžiulis akmuo. Apsodino jį lieposis, beržais, kur-ne-kur įkaišioje alyvos stiebelį. Ir po keliolikos metų mieste gyventojai jau turėjo šalią ir mielą poilsi vietą.

Daug metų prabėgo nuo tų dienų, kai sušaliavo medeliams mūsų mieste gatvėse. Pradžė uraganu antrasis pasaulinis karas, šiauriai skynę žmones. Ką tada apie medžius galėjai kalbėti, kaip jų galėjai gallėtis?...

O atšventus pergalią, nebereikėjo gydytojui Ipolitui Frankevičiui, tiek metų sąžiningai budėjusiam kupiškėnų sveikatos sergyboje, belstis į visokių įstaigų duris ir siūlyti savo - gamininko, sodininko, gėlininko paslaugas. Dabar pas jį pasibeldė miestelio komjaunuoliai, prašydami patarimo: kur ir ką sodinti. Didžiausiam jaunimo būryje tais pokario metais vis sukiedavosi gydytojas, kar-

tu su jais sodinę medelius buvusioje akmeninio gristoje turgaus aikštėje (dabar Tarybų aikštė), skveruose, šaligatviuose.

Jau septyneri metai, kainulydąjo kupiškėnai savo mylimą gydytoją - Mikolius, - amžinoje poilsio vietoje. Nebėra to žmogaus, bet liko jo darbai, liko jo sodinti medžiai gatvėse ir sodyboje. Ir dabar dar Gerksio gatvėje prie namo, kuriame gyveno Franckevičius pavasariais lydi įvairiapalvės skiepytos alyvos, rudenį pašalinose noksta įvairių jo paties išvestų veislių vynuogės. Saugokim šiuos medžius, globokim juos. Ir toliau tęskim tą darbą, kurį su tokiu atsidavimu dirbo Ipolitas Franckevičius - sodinkim medžius, rūpestingai juos prižiūrėkime. Ir mieste, ir naujose kaimo gyvenvietėse, ir prie baltaplyšių gamybinių centrų. Šiame tam dideliam darbui jau ateina laikas: už sienkešio - opalis.

Benonas Mikšys

Gastos apsaugos draugijos
Kupiškio skyriaus tarybos
prezidiumo narys

H. Paulauskas km. "Kupiškėnų kraštas"
pal. 105-106

Medicininė pagalba valsčiaus gyventojams buvo sunkiai prieinama - ilgą laiką 40 km. spinduliu tebuvo vienas gydytojas Ipolitas Franckevičius (1887-1973). 1918 metais šis jaunas karo gydytojas atvyko į Kupiškį ir visą savo tolimesnę gyvenimą paskyrė kupiškėnų sveikatos apsaugai. 1919 metais I. Franckevičius įsteigė laikiną infekcinę ligoninę kovai su dėmėtąja šiltine. Buržuazijos valdymo metais Kupiškio ligoninės neturėjo; I. Franckevičius šedžiais, "jeigu jau veidavosi valstietis gydytoją į kaimą, šinok - atvejis labai sunkus, dažniausiai tekdavo ir operacijos atlikti vietoje, šviečiant lajinei žvakei ar šibalinei lompai". Š penkiasdešimt penkerius metus I. Franckevičius kaip ištvermingas karys nesitraukė iš mūšio lauko, gelbėdamas žmonių sveikatą ir gyvybę. 1958 metais už žymius nuopelnus liaudies sveikatos srityje jam buvo suteiktas LRS nusipelnusio gydytojo garbės vardas.

I. Franckevičius buvo labai išdomus ir apsišvietęs žmogus, aištringas medžiotojas ir sodininkas, puikus gantės draugas. Jo sode puikiai derėjo vynuogės, augo rėti medžiai. Šią sodybą Gorkio gatvėje reikėtų saugoti kaip pavysdinį sodą. I. Franckevičius rūpinosi Kupiškio miestu, net buvo paruošęs projektą, kaip užtventti Kupos upelį statant naują tiltą ir įrengiant nedidelę hidroelektrinę. Išsigandęs konkurencijos, valdovų ir elektrinės savininkas B. Šmidtas papirko Panevėžio apakrities viršininką, ir buvo pastatytas tiltas tik be užtvankos ir hidroelektrinės.

I. Franckevičiaus šeima pasiklido po visą pasaulį, bet jis niekada nenorėjo palikti Kupiškio ir sakėsi: "Čia daugumą žmonių aš sutikau ateinant į šį pasaulį, daugelį gydžiau, šia kiekvienas sutiktas man nukelia kepurę, todėl man šia mieliausias kraštas". Kupiškio kapinėse I. Franckevičius ir palaidotas.

Iš knygos "Pasakoja Kupiškėnai" psl. 155, psl. 166

Pasakoja Ona Matulionienė - Slawinskienė

Saulutė kaitina, aš bedžioju raudininką kopūstams, tik už mane kažkas kad plumpels, aš krūpt iš staigaus išgąsčio.

Greit man pradėjo skaudėt dešinė kojos keli, sutino visa koja. Nors ir nedidelis buvo mano išgąstis nuo tėvo ant pešiadengtės išneštų ir išneštų pelėnų už mane sugaręs, bet vici nutarė, kad įsinešė rožė. Kadangi kojoje skaudama nemanšėjo, tai greit buvo pradėta ieškoti "nukalbėtojos". Tokia "daktarka" buvo kuosenų kaimo Armonienė, kuri gydydavo tik saulei tekant arba jai leidžiantis. Pakinkė man arkli, aš sėdau vežimam ir atskubėjau į Kuosenų kaimo gele ošančią trobelę, kur gyveno Armonienė.

Jau buvo pavakarys, kai su lazda įslubšiojau į vidų ir apskėčiau savo bėdą. Senutė Armonienė žvilgtelėjo pro mažą langelį į besileidžiančią saulę, priejo prie manęs ir padėjo glostyti man skaudančią koją, laiką knabėdėti ir šegnoti. Po to ramiai pasakė:
- Rytoj, saulei tekant, atvažiuok vėl pas mane.

Grįžau namo, bet mano koja per naktį dar labiau pradėjo skaudėti.

Rytą tėvuko padedama įsėdau į ratus - ir vėl į Kuosenus. Atvažiuoju, o išlipti nebegaliu. Išėjo "daktarka" gėl glostė koją, kaką murmėjo, vėl peršegnotė ir liepė važiuoti namo. Užsimokėjusi, duobėtu ir akmenuotu keliu grįžau namo. Kiekvienam ratų trinktelėjimas man net per širdį eina, taip ta koja skauda.

Namuose įgriuvau į lovą, o skaudama nebepakeliamas. Koją išmėtė raudonom ir mėlynom dėmėm.

- Rytojaus dieną tėvelis nuvežė mane į Kupiškį pas gydytoją I. Franckevičių, kuris pasakė, kad po kelio girnelė yra palinyje, kuri skubiai reikia pjauti.

- Aš gyniausia, kad nepjautų.

- Nepjausi dabar, tai vėliau reiks pjauti visą koją - pasakė gydytojas.

Balsiausia buvo tada, kai daktaras ruošėsi, plėvė rankas, tarškino instrumentais. Nespėjau gerai išsigąsti, kaip operacija buvo atlikta. Išpiovė, aprišo, ir iš karto pajutau, kad skaudamas kojoje atlėgo

1934 metais balandžio mėnesį susirgo tėvelis. Greit paaiškėjo, kad be daktaro nebėsiaversime. Gydytojas I. Franckevičius apsiėmė ir patarė skubiai vesti į Panevėžį, o kaip gi jį skubiai nuveši, jeigu traukinys eis tik naktį.

... kol pasiekėme Panevėžio ligoninę, sulaukėme gydytojų, buvo vėlu. Sakė, kad trūkys apendicitas ir išgelbėti ligonį nebegalima.

P A B A I G A

Daug metų, keičiasi žmonės, vieni atidūrę išeina į užter-
nutą poilsį - pensiją. Į jų vietą ateina nauji žmonės tik ką
baigę mokyklas, universitetus, ir žmonės jau turi gyvenimo paty-
riną.

Jiems neteko dirbti su gydytoju I. Franckevičium, nebeteko
jį matyti. Šiandieną jo nebėra bet liko jo darbai. Jo sodinti
medžiai nieko gėvėno ir sodyboje.

Cia sukaupta medžiaga noru dalinai leis susipažinti nau-
jai atvykusiems į mūsų kolektyvą, seniai dirbantiems prisiminti
koks žmogus buvo mūsų gydytojas Ipolitas Franckevičius kantriai,
turtum darbėti bitelė nešęs savo darbe ir roperšių nektarą į
bendrą žmonių sveikatos korį. (Šiur. Komunisto kelias 1964 m.
birželio 13 d.)

P R I B D A I

Šiame skyriuje yra talpinamos laikraščių bei žurnalų straipsnių, kuriuose buvo rašoma apie gyd. I. Franckevičiaus darbą ir veiklą, sienaikraščių ir įvairių dokumentų, susijusių su jo veikla, kopijos.

1. LAIŠKRAŠČIŲ IR ŽURNALŲ KOPIJOS

LIGONINĖ — TARYBŲ VALDŽIOS DOVANA

katos apsaugos igaliotiniai ir tuoj pat emėsi žygį skirti ligoninę. Bavo sukviesti visi vietiniai gydytojai. Daug kalbėjome, daug ginčijomės, bet nevaliai. Ligoninė turėjo būti. Ir štai lygiai po mėnesio įsengėme į jautiką, svarias patalpas (dabar tose patalpose — rajono DŽD Tarybos vykdomasis komitetas). Nors tuo metu ligoninei labai daug ko trūko ir ji turėjo 25 vietas, bet pradėjai mums ir to užteko. Negalėjome atsisakyti Gimdymo skyriaus taip pat ne liko nuodalyje. Jam ir toliau vadovavo niekad neprištinganti energijos akuserė S. Glemžaitė.

Bet štai karas. Vokiškieji okupantai įsiveržė į Kupiškį. Prasidėjo neišpasakytai siaubingos žudynės, smurtas. Aple ligoninę buržuaziniai nacionalistai nenorėjo net kaibėti. Teko persikraustyti į buvusias kareivines. O čia mus užtiko dar vienas skaudus smūgis: du gydytojai žydai turėjo pasitraukti. Vieną jų buržuaziniai nacionalistai net sušaudė Rokiškyje. Mūsų ligoninė, galima sakyti, merdėjo.

Po kiek laiko vėl kraustėmės. Šį kartą per didžiulį vargą mus įsileido į tas patalpas, kuriose ir dabar yra ligoninė. Pradžus karo audrai, likau vienas gydytojas. Ligoninė be galo buvo apleista, išgrobitytas inventoriūs. Liko tik pilkos sienos. Tačiau partijos apskrities komitetas dėjo visas pastangas, kad artimiausiu laiku ligoninė būtų atstatyta. Ligoninė vėl pradėjo veikti, emė plėstis, metai iš metų gausėjo gydytojų, iš brolišką respubliką emė plaukti įvalriausi medicinos preparatai. Šiuo metu ligoninės neatpažinsi!

O už tai Tarybų valdžiai norisi tirti didelį acil!

I. FRANSKEVIČIUS
Lietuvos TSR ausipalopę gydytojas

Rajono medicinos darbuotojai 3 met šventia rajoninės ligoninės dvidešimtmetį. Man, kaip esamos ligoninės įsteigimo dalyviui, norisi šia proga pasidainuoti kai kuriais prisiminimais, viena kita mintimi.

Buržuaziniais metais Kupiškyje ligoninės nebuvo. Ir negalėjo būti. Valstiečių savivaldai ir kitiems ponams nerūpėjo liaudies sveikatingumas, neįaudino jų valstiečių ir darbininkų skurdas. «Savi morskintai arčiau kūno», — sakydavo visokie ovršalčiai ir statėsi mūrukus.

O kas laukė sunkiai susirgusio žmogaus? Tiesiai pasakyčiau — bausis vargas ir net miris.

Galų gale per nepaprastą kuberės S. Glemžaitės sumanymą jos namuose buvo įrengtos gimdymo patalpos. Deja, prie viso šito valstiečių ponai irgi neprisidėjo nei vienu centu.

Afėjo 1940 metai. Bavo atkurta Tarybų valdžia. Valstiečiams buvo pradėta dalinti žemė, lengviau atsikvėpė darbininkai. Nepamiršo Tarybų valdžia ir ligoninės įsteigimo. Jau tą pačių metų rudenį atvažiavo iš Panevėžio apskrities svei-

PENKIASDEŠIMT VIENERI

Aple gerus
žmones

Žmogus nori gyventi. Jis maldaujančiomis akimis seka gydytoją.

— Padėkit, daktare, — išbėda sukepusios lūpos.

Gydytojo rankose žvilga instrumentai, pasklianda vaistų kvapas. Prasideda įtempta kova už gyvybę.

Tik kelias valandas beliko iki Naujųjų metų. Draugai jau tikriškai susirinko prie šventinės eglutės, už stalo taures kelis pažįstami. O jis — čia. Už mažyčio kaip vilko akis langelio slaudžia pūga, pro sienų plyšius įsiskverbęs vėjas blaško lempos šviesą. Pirkia mažitę, padūnavusi, snapus per tvorą — gyvūlai. Ansoje — dabar ji atstoja operacinį stalą — knikinasi jauna moteris. Plačiai atmerktomis iš baltos ir nežalios akimis į gydytoją ir gimdyvę žiūri jos vyras. Žmogus baltu chalatu įsaudinasi — dabar nuo jo priklauso šeimos likimas, dviejų žmonių gyvybės...

Pagaliau lauke stėstančios pėgos užsėję nusitelbia kūdikių rikmas. Virpančiose rankose laikydamas lempą, į gydytoją pakelia akis naujagimio tėvas. „Skruostu nusiritis vyriskai tykėti atara. Senku surasti žodžius, kuriais būtų galima padėkoti...”

Laikrodžio rodyklė sustojo ties pirma Naujųjų metų valanda. Draugai juos sutinka už šventinio stalo, o jis, gydytojas — kovojo su mirtimi. Ir ją nugalėjo.

Tai buvo tik ką pasibaigus pirmajam pasauliniam karui. Nuo tu

metų praėjo daug laiko, daug keičius dirba gydytoja.

Žmonių pagybdė ir išgelbėjo nuo mirties gydytojas Ipolitas Francis I. Franckevičius. Visą savo laiką keičius. Kaip kino filme juosta valakį jis praleidžia sodelyje. Po prabėga visas jo gyvenimas. Kiekvienas mažitis kadras pasakoja apie pasiaukojamą darbą, atsidavimą ir meilę žmonėms.

Gimė gydytojas 1887 metais Salose. Greitai prabėgo vaikystės metai. Vėliau mokėsi Siaulių gimnazijoje. Ją baigęs, Ipolitas Franckevičius įstojo į Maskvos imperatoriškąją universitetą. 1913 metais jaunasis gydytojas atvyksta į Lietuvą. Pirmaisiais metais dirba Pabiržėje, paskui persikelia į Kupiškį. Eina metal po metų. Pirmasis pasaulinis karas nubloškė gydytoją į frontą. Po karo vėl dirba Kupiškyje. Čia slaudžia šiltinės epidemija, vadinamas „ispaniškas“ gripas. Jis, gydytojas, tik vienas, o ligonių daug. Reikia būti ir chirurgu, ir ginekologu, ir vaikų ligų gydytoju. Nėra ligoninių, trūksta vaistų...

Tik viena taša žinojo gydytojas Ipolitas Franckevičius — reikia padėti žmonėms. Kovoja už kiekvieną gyvybę praėjo Didžiojo Tėvynės karo, pokario metai. Tarybinė vyriausybė aukštai įvertino gydytojo nuopelnus. — 1958 metais jam suteiktas LTSR nusipelnusio gydytojo garbės vardas.

Šiemet suviena penkiadešimt vieneri metai. Kai Ipolitas Franc-

sių vynuogėn, baltais ir violetiniais žiedais nulinko skiepytos alyvos. Greitai pradės žydėti rožės.

— Tujos pasodintos pirmąsiais darbo metais Kupiškyje. Mažytės buvo, o dabar kokios, — gėrisi jomis I. Franckevičius.

o ko tik nėra sodelyje. Vidury klombos išsikerojo dekoratyvinti kadugys, stiepiant į saulę gladijoidės, žydinčių vaismedžių šakose dūzgia bitės.

Tartum darbšti bitėitė ir gydytojas Ipolitas Franckevičius — jis neša savo darbo ir rūpestių nektarą į bendrą žmonių sveikatos korį.

Eug. STANCIKAITE

Komunizmo kelias
1964 m. birželio 13 d.

TIEK MIRČIŲ NUGALĒJĒS...

Nuotraukoje: gydytojas I. Frankevičius poilsio metu.

Nerasi nei mūsų miestuose, nei rajone žmogaus, kuris nepažinotų seniausio Kupiškio gydytojo. Eina jis, žilutėlis, tiek tiek pakumpęs pečiuose, o gūvoje jį sūtkusieji nukelia kapures, linkėli galva. Ne kartą juos gydytojas Ipolitas Frankevičius nuo ligos išgudė, o gal ir miršį ne kartą nuo jų atitolino. Per daug jau brangus žmogus gyvenimui, kad galėtų užmiršti jį išgelbėjusį.

Gimė Ipolitas Frankevičius prieš aštuoniolika metų Nalose. Vėliau

jis mokėsi Simulų gimnazijoje, kurį baigęs, įstojo į Maskvos imperatoriškosios universitetą. Čia, įsigijęs gydytojo diplomą, grįžta dirbti į Lietuvą. O netrukus pirmojo pasaulinio karo banga Ipolitą Frankevičių, jauną gydytoją, nubloškia į frontą.

Sprogimai, juodi karo dūmai, glitus po lietais apšauk motis ir 12 balzdos stovėnantis kaitas kareiviai kraojas... Kareivis nori gyventi. Tu paties nori ir juonus gydytojas, kuris, sproginėjant, sviediniams,

apkase peritineja subeitojo balzdas...

Kas pavatarij prie namo Garkio gatvoje pražysta didžiuliai algyų kelmai — baltais, violetiniais ir tamsiai violetiniais žiedais. O už jų, namo palangėse, stiepiasi į saulę vynuogės, sode ant lubų užsėti kilmos maži žali obuolėliai ir kriaušutės. Sodas, kurį dešimties metų nesinau ir prižiūrėjo jis pats — pati geriausia gydytojo Frankevičiaus poilsio vieta. Poilsis jį seniai uždarė, naujo gydytojas, tačiau iki šiol niekaip dar negali atsisveikinti su darbu. Kasdien jį sutiksi rajoninėse ligoninėse ambulatorijose. Penkiasdešimt kelončių metų, kai Ipolitas

Frankevičius dirba sunkų gydytojo darbą. Siao metu jis gauna pensiją. Tačiau, kai žmogus rankalingas tikintis žmonėms, kol turi jėgų ir sveikatos dirbti visuomenės naudingą darbą, tol jis jaučiasi gyvenęs pilnavertių ir laimingą gyvenimą.

St. ALIGA

St. ALIGA

„Komunizmo keliu“

1967. VI. 17.

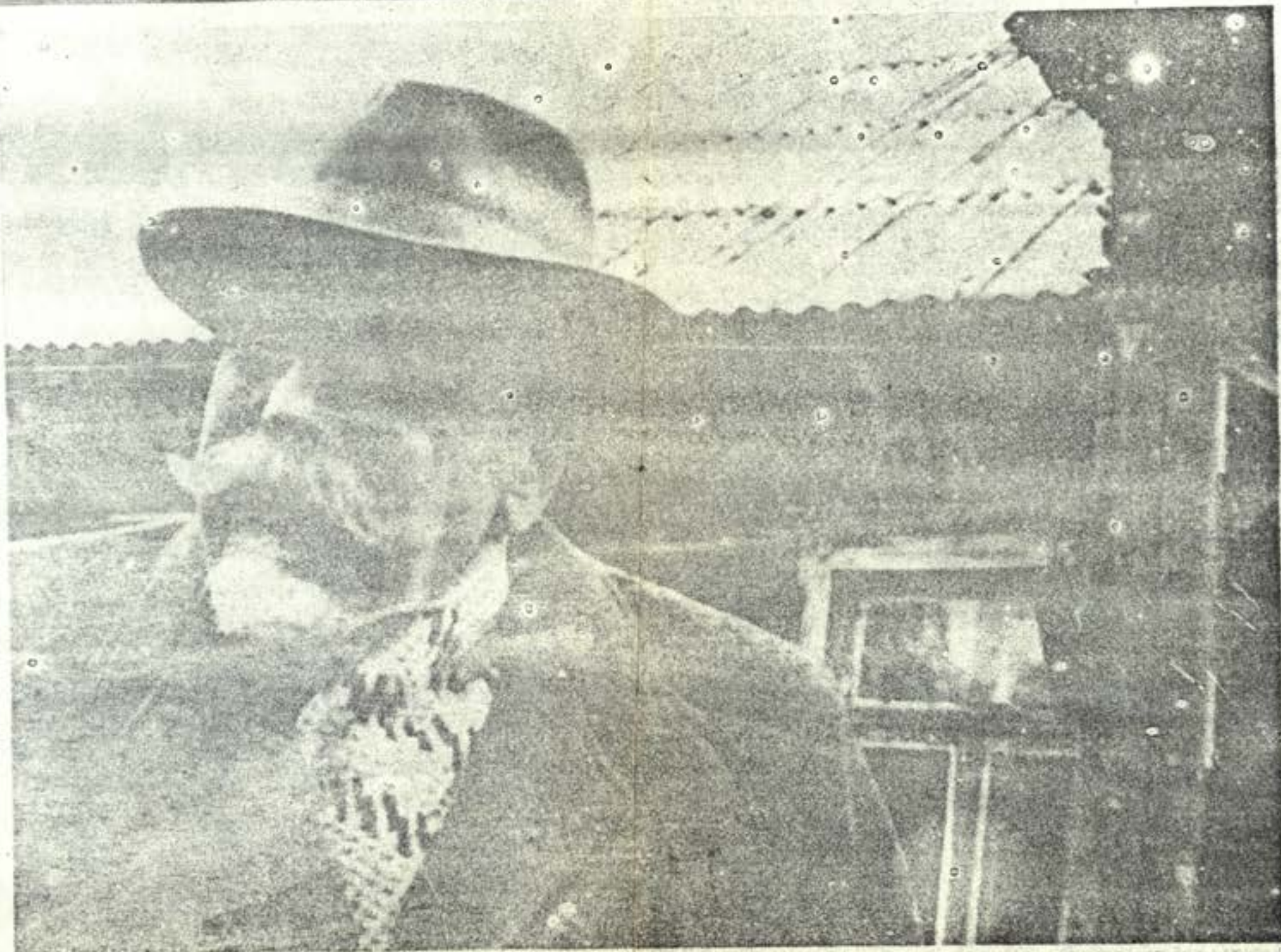
2 psl.

Gimnasis kraštas

KULTŪRINIŲ RYŠIŲ SU UŽSIENIO LIETUVIŲ TAIŠ KOMITETO LAIKRAŠTIS

Nr. 2 (50)

Vilnius, 1968 m. sausio mėn. 11 d.

Jis gydė kelias Kupiškėnų kartas... Daugiau kaip penkiasdešimt metų su baltu chalatu... Įgimtas optimizmas ir gera nuotaika padėjo gydytojui Ipolitui Frans-
kevičiui išsaugoti sveikatą ir žvalumą... Plačiau apie jį skaitykite 2 psl. VYTAUTO MILŠAUSKO nuotr.

GATVEJĘ ryškūs dėmės išskiria gyvytinis raustonas kryžius — nerimo ir vilšies emblema.

Gydytojas Ipolitas Franskevičius skubėdamas susileidžia prieangio laipteliams. Sėdasi į automobilį. Kaip visomet, jis truputį suserimęs. Ant akių suraukti. Sakytum, stengtusi išveikti, kas jo laukia.

.. Mergytel bloga. Labai bloga. Ant vaikščiokos pagalvėlės pasklidę šviesūs plaukai, kakta nusėta prakaito lašeliais.

I. Franskevičius šremia į baltą lovelę lazda, sėdasi šaliniais. Jo rankoje — karšta mažosios ranka... Tvinksi, blaškosi pulsas.

— Kada ją paguldė? Kokius vaistus duodate?..

Aplink balti chalatai. Gydytojas, seselės, slaugės. Akimirklai I. Franskevičius smėsteli jaunystės prisiminimai, mokslo dienas.

Metai, metalai... Beveik beširdė šimt pavasarių po to nuplaukė. Jaunystės nebėr. Tik paliko namas, kurio sienojus reatė dar praėjusio amžiaus kirviai ir jausmai, kuris neduoda nurimti.

.. Švilpė dvidešimt septintąjį gruodžio pūga. Galejo būti po vidurnakties. I. Franskevičius sėdėjo be garso stacionariose rogėse — grįžo nuo ligonio. Kai aprimdavo vėjas, melodingai kvangant bitzeliams, nenumaldoma jėga užgrūdavo miegas. Ir staiga — lauksmas:

— Daktare, daktare! Ar jūs ša, daktare?..

Kalkas bėgo į juos, klupdamas pusnyse. Sekančią akimirklą, išliverės rogių krašto, susijaudinęs paauglys bėrė padrikus žodžius:

— Gelbėkite ją, daktare! Guli krašt juose... Vos gyva.

— Ką gelbėti? Kas guli kraujuose?

— Brolis kirto seserį... Dėl žemės... Vieni metalai valdijosi, o dabar kirto į galvą... Gelbėkit.

Jis operavo tą moterį. Čia pat — kitos šešties nebuvo. Švietėse aprūkusi lempa, kūkčiojo namšikiat. Vilšies — jokios. Jis tik atliko pareigą. Sąžiningai, kaip visuomet... Išvažiavo susikrimtas ir prislėgtas.

Gal po dešimties metų vėl teko laikytis tame kaime. Netaisyti namų troboje skardeno naujagimio riksmas. Sukumpusi moterys pūstė daktarui arbatą. Ji pribuvėja. Bet atsisėdavo taip, kad ir jos šimtas bei patvirtimas netekdavo galios: ligonis atsidėdavo, baldavo į ją lūpas, ir vyras galvotrūkiškai puldavo leikoti gydytoją. Panašiai buvo ir šį kartą.

Prieš išvažiuojant, I. Franskevičius pakvietė pas gimdyvę. Ji buvo įblyškusi, bet sutiko gydytoją šypomasi:

— Ačiū, daktare. Jūs antrąkart išgelbėjote man gyvybę.

— Antrąkart?

Moteris paėmė galvą, ir jis pamatė gilų randą.

Kokia nepaprasta kartais žmoguje slyginti jėga. Tiesiog ant šiandien ryškio jis pašalindavo suletstiesiems pasaulinių karų skeveldras, prie balanso šviesos priimdavo atolnaučius gyvenimus.

Jie sutvirtėdavo, džiaugdavo, saule ir pavasariais.

— Bet štai juodu sparnu pamojogėvili. — Kam visa tai? — klausė jis iškarti save. — Kam aš stengiausi, nemigan naktimis?..

Tai buvo keturiasdešimt pirmajam. Jau pavyko išvesti išgelto dvi moteris. Slėpė jas pas save. Manė — butaraiščiai nebėdris perlemti jo sienščio. Apsiriko. Moteris išvarė, o ji skaudžiai išjuokė.

De metalai paliko nuosėdas, visam gyvenimui.

.. Mergytel bloga. Tik nuo jos skruostelių jau auslino nuoraudis. I. Franskevičius laukia. Jis pasistengė prisiminti visus vaikus, kurie sirgo panašia liga. Jis ilgai svarstė, ginčijosi pats su savimi, kol nusprendė.

Ne, jis jau nebevažiuoja pas ligonius į tolimuosius kaimus ir vienkiemius. Bet kaip vertinamas čia, moderniai įrengtoje ligoninėje, kur tiek daug jaunų gydytojų, jo pusės amžiaus patyrimas, metalai, kuriuos tenkino sugrįžtančių gyvenimui dėkingumas.

KESTUTIS STARINSKAS

**DĖKOJA
SUGRĮŽĘ
GYVENTI**

"Kalba Vilnius" 1971X.5

KUPIŠKĖNŲ DAKTARAS

Nusipelnęs gydytojas Ipolitas Franckevičius apie savo ne kažkiek topasakė.

„Gimiau praailgo limtmedio aštuoniolikos dešimt septintaisiais. Mano tėviškė — Sūlos, netoli Rokiškio. Pirmejo pasaulinio karo išvakarėse baigiau Maskvos imperatoriškąjį universitetą. Nuo 1918-ųjų gyvenu ir dirbu Kupiškėje...“

Sėdėjom obelis paunksmoje prie kelių-kampio akmeninio stalo. Šnokučiavomės.

Daugiau kaip penkiasdešimt metų jis gydė kupiškėnus. Pusė amžiaus nutraukė, o metai neįveikė. Jei ne liga, ir šiandien dar Franckevičių namytume poliklinikoje, ligoninėje tarp jaunų kolegų. Liga atitraukė. Tačiau į polikliniką Ipolitas Franckevičius jau neįėjo.

Daktar, nekstyvą rytmetį pakilęs, termoklinine lazdele pasiramšiuodamas, jis apolina nakties vėsa tebekvepiantį sodą, ligokai sugailta vynuogyną. Tačiau ramus poilsis neįligas. Atsina žmonės.

— Mielas daktarai! Atviliauau ir šiaulių. Padėkoti noriu, Kažin ar prisimenatė!

Daug žmonių, sunkios ligos nukamuotų, Ipolitas Franckevičius ant kojų pastatė. Sveikatą jiems grąžino. Platiose apylinkėse nėra kaimo, kur nebūtų lankęsis gydytojas. Aptūrėjęs ligonį, Ipolitas Franckevičius nekubėdavo namo. Apeidavo artimesnes sodybas, pasidalydavo, kaip žmonės gyvena. Apytamsėm trobose gydytojas palardavo didosnius langus iškerst. „Kai saulės ir šilumos ore daugiau, rečiau sirgite“. — Inekėdavo. Visur, būdavo, gydytojas pasidaro, o atsisveikindamas ir tapnioja per plotį.

— Kiemą tai galėtum apsirūbstyti, ir tinkolius smėlius paberstyti. Surinį aplinkui moliu apipiūktum, kad paviršiaus vandens nepatektų.

Tebetūdimė po obelīm. Į atmintį deduos kiekvieną gydytoją šodį. Ipolitas Franckevičius — ne Kupiškį, dar po samanotais stogais. Plūk — be krūmo, be medelio. Pasitelkęs pruginasrijos mokytojus, gydytojas pats sodriu klevus, liepaltes, vosiūkus. Reukėsi tada kupiškėnais: „Kam mums tie mo-

šlapi!

Naktimis pikta ranka sunaikindavo dienos
brilias. Ką nenulaužė — sūrimo laistė. Tik
felkininkų kaskart vis daugėjo. Atsirado ge-
rų žmonių, kurie ėmė medalius globoti.

Liemeningi plačialakiai medžiai, margi
gėlynai juosia dabar gydytojo namą. Pra-
ėjusio amžiaus kirviai rentė šio pastato sienas.
Laukiamajame stovi senovinis pušies
stalas. Pasieniuose taisyliniai tamalai rudi
suoliai. Akyliu apsidairęs, šlame kambaryje
pamatyti tai, ko jau niekur nebūptikai.

Molinėje krosnyje — niša. Kad atėjusiems
pas gydytoją būtų kur piršlines pastaldyti.

Už baltų durų — kabinetas. Viskas, kas
čia yra, praėjusius dešimtmecius mena. Kam-
pe kvarco lempa. Senokai nenaudojama.
Anuomet buvusi didelė reikenybė. Senoviška
kirpijo spintos ir ant plačių stalų Medicinos
rankiai.

Ipolitas Franckovičius dainu paleičia ra-
dijo aparatą. Iš jo kupikėnai pirmą kartą
išgirdę „radijo gydytojų“ paterimus, kaip
gyventi, kad be laiko nelikėtų jėgos. Kaip
maitintis, ką daryti, ką sveikata šlyja. Gy-
dytojus dabar jau sunkoka prisiminti, kalin-
tels metais per Kauno radiją pasigirdo pir-
mosios „sveikatos“ valandėlės. Tada dar
mažai kas turėjo radiją. Valandėlių klausyti
žmonės rinkdavosi pas gydytoją. Čia da baig-
davosi, o apie tai, ką radijas kalbėjo, pla-
čiau pasakodavo Ipolitas Franckovičius.

Dabar radijas kiekienoje troboje. Daug
kur greta ir televizorius. Nėnai kupikėnai
ne vien ligų spiriamai ateina pas senąjį gy-
dytoją. Ipolitas Franckovičius gabus skulp-
torius. Jo piršal molyje ir gipse įspaudžia
paįstamus bruožus. Žiūri kupikėnai į mer-
ginos skulptūrą, galvas kraipo:

— Tai ar čia ne Dirdos Saliamutė?

— O ten, rodo, Baltulio aprašytas juo-
zlokas.

— Šita į Dainulę labai panaši...

Ipolitas Franckovičius juokiasi:

— Gal ir taip. Juk „Parduotų vasarų“ he-
rojus ne kartą gydžiau. Gal todėl jų bruo-
žai į molį ar gipsą įlirėdė.

Savą daktarą turi ne vien kupikėnai.
Nuožaliuose tėviškės miesteliuose, tolimose
apylinkose gydytojaig tenoje vietoje gyve-
na ir dirba dešimtmeciais. Televizijos šūro-
vams, radijo klausytojams visada įdomu su-
stikti „girsi“ ir ek: vasa pamatyti šiuos
kaino tvirtėjus. Apie kasdieninį „G“ motų
darbą pradžioje, je tarsi nupučia laiko dul-
kes nuo gyvosios dešimtmecių istorijos. Ple-
čiau apie kupikėnų daktarą išgirsite radijo
šurnale „Sveikata“.

Ytisaus LARONAITIS

Ipolitas Franckevičius

1973 metų gruodžio 18 dieną po ilgos ir suaklos ligos mirė Lietuvos TSR nusipelnęs gydytojas Ipolitas Franckevičius.

I. Franckevičius gimė 1887 m. Rokiškie rajone, Salių kaime. 1913 metais, baigęs Maskvos Universiteto medicinos fakultetą, pradėjo dirbti gydytoju Pabiržės miestelyje. Nuo 1913 metų atvyko dirbti Kupiškia, kur 1919 metais įsteigė infekcinę ligoninę koval su dėmėtąja šilaine.

Tarybinės sanivarkos metais, įsteigus Kupiškėje ligoninę, dirbo vaiko ir motinos konsultacijos vedėju. Vokiečių okupacijos metais, kai ligoninė buvo uždaryta, vadovavo ambulatorijai. Pokario metais buvo paskirtas Kupiškio rajoninės ligoninės vyr. gydytoju; dirbo akušeriu-ginekologu, vėliau — chirurgu. 1968 metais, pablogėjęs sveikatai, išėjo į pensiją.

Gydytojas Ipolitas Franckevičius buvo gerbiamas rajono ir miesto gyventojų, medicinos darbuotojų tarpe. Už gerą ir sąžiningą darbą ne kartą buvo gavęs LTSR Sveikatos apsaugos ministro padėkas, o 1958 metais — išryškintus nusipelnus liaudies sveikatos srityje, ilgametę praktinę ir pedagoginę veiklą LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku I. Franckevičiui suteiktas LTSR nusipelnusio gydytojo garbės vardas.

Penktasdešimt penkeris metus kaip išvermingas karys gydytojas Ipolitas Franckevičius nesitraukė iš mūšto už mūsų žmonių sveikatą ir gyvybę, pase amžiaus jis paskyrė Kupiškio krašto žmonių sveikatos labui. Jo šviesus atminimas ligai išliks visų jį pažinojusiujų širdyse.

Rajono medicinos
darbuotojai

Artėja spalio — želdinių sodinimo mėnuo

Dieji medžių vainikai

...sėmąjį šalin. būda
...ta liepos, raudon
...klevai, pažios
...lapai. O sau
...arči hort
...sėmose jos
...sėmėdales so
...grafus.
...būda
...Ipoli
...ankoba
...be
...me
...l
...lygy
...lieti,
...zdens

vaistų. Ipolitai tada buvo septyneri.
Nemažai laiko prabėgo, nemažai vargų teko patirti, kol balgė Sautų gimnazija ir Maskvos universitete įsigijo gydytojo specialybę. Spejo tik pasidžiaugti diplomu ir užgriuvo pirmasis pasaulinis karas, kelianis metams išvedęs jį iš Kupiškio į sunkiausius fronto kelius.

Kaizerinė okupacija nuvokiokoj ir taip jau skurdų Kupiškio miesteli. Jaunam gydytojui skandėjo širdį, žiūrint į išlaužytus arba šaltiu pribaigtus medžius, kuriuos jis rodino būdamas vaikas ar studijuojantis parvažiavęs abotogų. Tad ir vėl po alianšės darbo dienos jis imdavo į rankas kustuva. Igalniui grafas tapo jo sodelis, tačiau argi tik tiek užtenka plačios sielos žmogui? Ar gali jis būti patenkintas, jei, eidamas miestelio gatvėmis, nemato jose ne tik tal žalumos, bet paprasčiausio grindinio. Turgaus dienomis valstiečių vežimai kelia tokias dulkes, kad papriekėja visi miestuko namai ir net žmonių veidai.

— Toks miestas — bga, šaltinis. — ne kartą kalbėjo Franckevičius mieste savivaldybėje. — Jei ir toliau taip gyvensim, visus špėjus dšiova.

Iš tikrųjų serganciu buvo daug. Nesirgo tik tal miestelio „dėdės“, kurie turėjo puiktausius ūkius ir sėjęsi savo sodų ūkameje. Po ilgų kalbų, ginčų, o kartais ir apgaulės pavyko Franckevičiui paveikti miesto galvas, ir gatvės buvo išgrįstos akmenimis. Tačiau gydytojo kalbos apie miestelio apželdinimą vis buvo bevaisės.

— Nekas pinigų, Vija nemeta. Nece pinigų norėliams. O jei ir būtų — parmek darbot, girti išaišlys.
Tokiais buvo vartėliai turtingųjų palūses, miesto apželdinimą.

Beliko dirbti savo įėjomis. 1924 metais įkūrė „Lietuvos pagrafinio draugijos“ kupiškio skyrius. Ipolitas Franckevičius — vienas aktyviausių narių draugijos, kuri stengėsi apšvarinti ir sutvarkyti miesteli, pasodinti šaligatviuose medelius. Taip atsirado pirmosios liepos, kurių lale vainikai dar ir dabar mūsų liekia karsyje ūkame ir deguonį.

Metai po metų gamtes bičiuliai atkakliai dirbo savo darbu: sodino naujus želdinius, atsodindavo nutautus ir nantokotus. Pini-gus dažniausiai medeliams patys iš savo kišenės susidėdavo.

Kai gatvėse prigijo pirmieji želdiniai, entuziastų akys nukrypo į užmiesti, į tolimus ir garbingus senelių laukus primenančių pilakalnių. Jis stūksojo niurus ir plikas tarai apsamanoles didžiule skaičiu. Tada jį liepėmė bevaizis, kuri ne-kur įkalstėjo alyvos stiebelį. Ir po keliųikos metų mieste gyvenojai jau turėjo žalia ir miela poilsio vietą.

Daug metų prabėgo nuo tų dienų, kai sušaltavo medžiai mūsų miesto gatvėse. Praūde uraganu akimiriai pasauinis karas, skauriai skynęs žmones. Ką tada apie medžius galėtai kalbėti, kaip jų galėtai galintis?..

O atšventus pergalių, neberetėjo gydytoju Ipolitui Franckevičiui, tiek metų

...sąžiningai kurdėjantam ku
...pikėnų sveikatos sąrybo
...je, bebtis į atsokliu pteigę
...dėm ir stabių savo — prau
...dėmės sodinuko, gerim
...ka — parlatę. Dūse
...pau ji pasibaigė mdesybu
...kompiaruočiai, padevidant

...tėje, pite mato, kuo
...gyvena Franckevičius, k
...saurials žali laukams
...veo 1930 g. r. apyrai, tū
...oj pasidūmė. Išdė, k
...je prau dūse, tū
...mėgė. Išaugdiliai žali
...medžius, ptebdim jona.

patarimo: kur ir ką sodinti. Didžiausiam jaunimo būryje tals nokarie medis vis tikrovis, o ar tūtoas. Lėr- to su jais sodinę de telius nuvusoje akmenimis gr- toje turgaus aikštėje (dabar Tarybų aikštė), skvernuose, šaligatviuose.

Jau septyneri metai, kai nulydėjo kupiškėnail savo mylimą gydytoją į Silelius, (anžinojo poilsio vietą. Nebera to žmogaus, bet il- kė jo darbai, lyko jo sodelis medžiai gatvėse ir sodybo- je. Ir dabar dar Gorkio gat-

...toliau tęskim tą darbą, ku- rį su tokiu atsidaivimu dir- bo Ipolitas Franckevičius. — tokie šitokios kiti
...pirmieji jais pildė, tū
...l. dūse, akmenimis kars- gyvovietėse, ir jėn bala- nių ganybinų centru.
Siemet tam didėliam darbu- jau atėina laikas: už šiemės- čio — spalio.

Zeconas MINSYS
Gamtos apsaugos draugijos Kupiškio skyriaus taryboje. Nėmė karsę
Algimantas RIZIUNO auotr.

2. SIENLAIKRAČĖIO KOPIJA

1887 - 1973

Grusdėlio 18 dieną po sunkios ligos, eidamas 87-olius
metų, mirė gydytojas Ipolitas Franckevičius.

Gydytojas Ipolitas Franckevičius, Teodoro, gimęs 1887 m.
Kovale kaime, Rokiškio rajone. 1913 m. baigęs Maskvos universite-
to Medicinos fakultetą, atvyko dirbti tais pačiais metais į Pa-
nevėžio miestelį, Panevėžio raj. 1914 m. buvo mobilizuotas į ca-
valleriją, kurioje įvykdė pareigas medicinos karinėse formuo-
vose. 1918 m. buvo demobilizuotas iš Raudonosios Armijos gretų
ir stažavo dėl pablogėjusios sveikatos ir pradėjo dirbti nuo
1919 m. Kupiškėje gimnazijos gydytoju. 1919 m. įsteigė Kupiškio m.
gimnazijos ligoninę, kovai su dėmėtąja šiltine, kurioje dirbdamas
pats išsikvietė su ausirgo. 1920 m. buvo pasiųstas, siunčiant epi-
demijai, įsteigti infekcinės ligoninės kovai su dėmėtąja šiltine
Rokiškyje ir Obelių apskr. ir vadovavo jų darbui. Po to vėl grįžo į
Kupiškę ir vadovavo sveikatos punktui kovai su tuberkulioze.
Nuo to laiko dirbo ambulatorijoje, ligonių kasoje bei odos-ve-
neros dispensarijuje. Tarybinės santvarkos metais, įsteigus Kupiškų
je ligoninę, 1940 m. dirbo vaiko ir motinos konsultacijos vedėju.

Vokiečių okupacijos metais uždarius ligoninę dirbo ambulatorijoje vedėju. Išvadavus Tarybinei Armijai Lietuvą iš vokiečių okupacijos buvo paskirtas Kupiškio raj. ligoninės vyr. gydytoju. Ligoninės turtas vokiečių buvo išgrobstytas, sąlygų darbui beveik nebuvo, tačiau gyd. Ipolitas Franckevičius sumanumo dėka buvo įsigytas inventoriūs. Atvykus naujiems gydytojams, dėl sveikatos pablogėjimo buvo, jam pačiam prašant, atleistas iš vyr. gydytojo pareigų ir toliau dirbo akušeriu-ginekologu, vėliau chirurgu. Dabartiniu metu nuo 1968. I. 14 d. dėl sveikatos stovio pablogėjimo, išėjo į pensiją.

Darbe buvo visuomet draugiškas, pareigingas, noriai perduodavo daugiaučio darbo patyrimą jauniems specialistams, ne-siskaitydavo reikalui esant su savo poilsio valandomis ir teikdavo pagalbą ligoniams tiek dienos, tiek ir nakties metu. Gyd. I. Franckevičius pasižymėjo nestik, kaip geras gydytojas, bet ir kaip geras organizatorius ir draugas. Gyventojų tarpe turi gerą, užtarnautą savo nuoširdžiu darbu, autoritetą. Už gerą, sąžiningą darbą turėjo eilę Sveikatos Apsaugos Ministro, vyr. gydytojo padėkų. 1958m. už išymius nuopelnus liaudies sveikatos apsaugos srityje, ilgametę praktinę ir pedagoginę veiklą LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo įsaku buvo suteiktas LTSR nusipelniausio gydytojo garbės vardas. 1966-1967 m. už gerą ilgametį darbą apdovanotas Rajono Vykdomojo Komiteto Garbės Raštais. 1967 m. - Sveikatos Apsaugos Ministerijos Garbės raštu.

Nežiūrint į didelę darbo krūvį, medicininiame darbe, gyd. I. Franckevičius laisvalaikiu dirbo sodininkystėje, yra išvedęs naujų vaisių rūšių, dalyvavęs parodose, už ką ne kartą buvo apdovanotas. 1960 m. rajono šėmės ūkio parodoje už pasiektus laimėjimus sodininkystėje - pagyrimo lapu. 1960 m. II-jo laipsnio diplomu respublikinėje vaisių parodoje už pasiekimus vystant sodininkystę. Išėjęs į pensiją mielai padėdavo savo patarimais medicinos darbuotojams.

Šviestus gydytojo atminimas ilgam išliks mūsų širdyse.

3. J. LIBCIANŲ DOKUMENTŲ KOPIJOS

Reynolds, Arthur & Francis, Thomas

Correspondence

1887m ...
 1890m ...
 1907m ...
 1917m ...
 1918m ...
 1940m ...
 1945m ...

Ed. Reynolds

57

TSR AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PREZIDIUMAS

P A Ž Y K Ė J I M A S Nr.311

Pranešama, kad drg. Franckevičiui Ipolitui, Teodoro u. Lietuvos
Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1958 m. gegužės 6 d.

suteiktas Lietuvos TSR nusipelnusio gydytojo garbės

Antspaudas Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos
Prezidiumo Sekretorius (pas) Naujalis

1958 m. gegužės 6 d.

... tikras!

DARBO CHARAKTERISTIKA

Gyd. Ipe litas Francokevičius, Teodora, gimęs 1887 m. Sa-
los kaime Rekiškio r., 1913 m. baigęs Maskvos Universitete Me-
dicinos fakultetą, atvykęs dirbti tais pačiais metais į Fabir-
šės miestelį Panevėžio r. 1914 m. buvo mobilizuotas į savą
armiją, kur ėjo įvairias pareigas medicinos karinėse formuotė-
se, 1918 m. buvo demobilizuotas iš Raudonosios Armijos gretų
į atsargą dėl pablogėjusios sveikatos ir pradėjo dirbti nuo
1918 m. Kupiškioje gimnazijos gydytoju. 1919 m. įsteigė Kupiškio
mieste infekcinę ligoninę kevali su dėmėtąja šiltine, ku-
riuje dirbdamas pats užsikrėtė ir susirgo. 1920 m. buvo pasių-
tas, siaučiant epidemijai, įsteigti infekcinės ligoninės kevali
su dėmėtąja šiltine Rekiškioje ir Obeliuose ir vadovavo jų dar-
bui. Po to vėl grįžo į Kupiškį 1920 m. ir vadovavo sveikatos
punktui kevali su tuberkulioze. Nuo to laiko dirbo ambulatori-
jeje, ligonių kaseje bei edes-ven, dispenseryje. Tarybinės sant-
varkės metais, įsteigus Kupiškioje Ligoninę 1940 m., dirbo vaiko
ir motinos konsultacijos vedėju. Vokiečių okupacijos metais už-
darius ligoninę dirbo ambulatorijos vedėju. Išvadavus Tarybi-
nei Armijai Lietuvą iš vokiečių okupacijos buvo paskirtas Ku-
piškio r. Ligoninės vyr. gydytoju. Ligoninės turtas vokiečių bu-
vo išgrebtas sąlygų darbui beveik nebuvo, tačiau gyd. I. Franco-
kevičius sumanė dėka, dalis turto buvo surasta, kita dalis
išsigyta ir ligoninė pradėjo gana sėkmingai augti. Atvykus nau-
jiems gydytojams dėl sveikatos pablogėjimo buvo, jam pačiam
prašant, atleistas iš vyr. gydytojo pareigų ir toliau dirbo
akušeriu-ginekologu, vėliau chirurgu. Dabartiniu metu nuo 1968.
I.14. dėl sveikatos stovio pablogėjimo, išėjo į pensiją.

Darbe buvo visuomet draugiškas, pareigingas, neriai po-
duodavo savo daugiamečio darbe patyrimą jauniems specialis-
tams, nesiskaitydavo, reikalui esant su savo peilis valandėmis.

ir teikdavo pagalbą ligėjams tiek dienos, tiek ir nakties metu. Gyđ. I. Francokevičius pasižymėjo ne tik kaip geras gydytojas, bet ir kaip geras organizatorius ir draugas. Gyventojų tarpe turi gerą, užtarnautą savo nuoširdžiu darbu, autoritetą. Už gerą sąžiningą darbą turėjo eilę Sveikatos Apsaugos Ministro, vyr. gydytojo padėkų. 1958 m. už išymius nuopelnus liaudies sveikatos srity, ilgametą praktinę ir pedagoginę veiklą LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo įsaku buvo suteiktas LTSR nusipelnusio gydytojo garbės vardas. 1966 m., 1967 m. už gerą, ilgametį darbą apdovanotas rajone Vykdomojo Komiteto garbės raštais. 1967 m. - Sveikatos Apsaugos Ministerijos garbės raštu.

Nežiūrint į didelį darbą krūvį medicininiame darbe, gyđ. I. Francokevičius laisvalaikiu dirbo sėdininkystėje, yra išvedęs naujų vaisių rūšių; dalyvavo parodose, už ką ne kartą buvo apdovanotas: 1960 m. rajone žemės ūkie parodoje už pasiekimus laimėjimus sėdininkystėje - pagyrimo lapu. 1960 m. II-je laipsnio diplomu respublikinėje vaisių parodoje už pasiekimus vystant sėdininkystę.

Dabartiniu metu išėjęs į pensiją, mielai padeda savo patarimais medicinos darbuotojams.

Charakteristika duota Sveikatos Apsaugos Ministerijai ir Respubl. Medic. darb. prof. komitetui dėl apdovanojimo ryšium su išėjimu į senatvės pensiją.

L. e. vyr. gydytojo pareigose
(P. GABRĖNAS)

Panevėžio Apskritys Vykdomojo Komiteto Kupiškio Apygaulės Ligoninės tarnautojų išmokėjimo lapas už 1944 m. 1-31 d.

Pavardė ir vardas	Ligoninės pareigos	Prisijungimo metai	Tarybos sk. iki 16 m.	Stažas	Mėnesinis bruto atlygin.	Išskaitymai				Išmokama suma	Paršas gavusiojo pinigų
						Pajamų mok.	Karo ind.	Beveik. ind.	Viso		
Trankevičius Ipolitas	Ligon. Ved.	1886	.	25 m.	845 + 100	34,70	31,85	25,70	102,25	142,65	Šimtas šimtas keturis dešimtys ir 65 k. / 742,65
Grudonė Eleonora	Tyr. sesuo	1909	2	10 m.	370	15,50	12,50	1,85	40,45	229,55	Šimtas šimtas dvidešimt dešimtys Rb. ir 25 k. gavan.
Čerpiūnė Aldona	Akcušė	1913	1	6 m.	300	11	15	3	49	271	Šimtas šimtas septyniasdešimt vienas Rb. gavan.
Čerpiūnė Antanina	Med. sesuo	1919	-		250	8	15	15	38	212	Šimtas šimtas dvidešimt dešimtys Rb. gavan.
Čerpiūnė Hlona	Buhalteris	1919	-		450	22	40	27	89	361	Šimtas šimtas aštuoniasdešimt vienas Rb. gavan.
Čerpiūnė Elzė	Buhalteris	1922	-		180	6,50	15	5	27,50	152,50	Šimtas dvidešimt Rb. ir 50 k. gavan.
Čerpiūnė Pranas	Ukio ved.	1907	3		400	18	22,50	-	40,50	259,50	Šimtas šimtas penkisdešimt dešimtys Rb. ir 50 k. gavan.
Čerpiūnė Koste	Tiesija	1904	-		225	6,50	15	13,50	35,50	189,50	Šimtas aštuoniasdešimt dešimtys Rb. ir 50 k. gavan.
Čerpiūnė Marijona	Tyr. slaugyt.	1911	1		195	4,72	11,50	1,57	17,79	177,21	Šimtas septyniasdešimt sešis Rb. ir 80 k. gavan.
Čerpiūnė Stasė	Slaugyt.	1919	-		195	4,72	11,50	11,70	27,92	167,08	Šimtas šešiasdešimt septynis Rb. ir 8 k. gavan.
Čerpiūnė Emilija	-	1908	-		195	4,72	11,50	11,70	27,92	167,08	Šimtas šešiasdešimt septynis Rb. ir 8 k. gavan.
Čerpiūnė Anelė	Siūbėja	1904	-		225	6,50	15	13,50	35,50	189,50	Šimtas aštuoniasdešimt dešimtys Rb. ir 50 k. gavan.
Čerpiūnė Ina	Slaugyt.	1914	-		195	4,72	11,50	11,70	27,92	167,08	Šimtas šešiasdešimt septynis Rb. ir 8 k. gavan.
Čerpiūnė Paulina	But. darb.	1909	-		200	6,87	11,50	12	28,87	170,13	Šimtas septyniasdešimt Rb. ir 13 k. gavan.
Čerpiūnė	Sargas	1892	2		200	6,87	11,50	4	18,87	711,13	Šimtas aštuoniasdešimt vienas Rb. ir 13 k. gavan.
					Σ:	4455	199,62	300,25	189,00	689,47	3805,63

Įšmokama: Rb. Šimtas šimtas keturisdešimtys aštuoniasdešimtys

šimtas penkis ir 65 k.

Opininkas
1944 m. 11 mėn. 15 d.

Prof. R. Rumbauskas
Pasevėlio ap. Sveikatos apsaugos skyriaus vedėjas

Butcheris

Sammlung Seite

Abrechnungsjahr 1890

Rechn. Nr.

370 Mark - 91.

betrieben:

Verwaltungsgeld; M. A.

für die 12 wöchl. Aufwandsarbeiten
des Verwaltungsgeldes; Depewitz

aus dem vom Dr. Franz Depewitz

aus dem
aus dem Kasse

viduirt gemacht worden.

Depewitz den 10ten August 1890

Kreisrath Dr. Kupschke

Depewitz

Notācija

KUPIŠKIO APYL. LIGONINĖ

Pl. FRANKKEVIČIUS IPOLITAS, TEODORO

A R M E N S B Y L A

Pradėta 1944.II.1

Baigta 1968.II.29

27.I.1944

ĮSAKYMAS Nr.252

Gyd. FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ nuo š.m. rugėžio mėn. 1 d. skiria Kupiškio apylinkės ligoninės vedėju su atatin-kumu atlyginimu.

(pas) V. Rumbauskas
Skyriaus Vedėjas

30.IV.45

ĮSAKYMAS Nr.453

Kupiškio apylinkės ligoninės Vedėją FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ, nuo š.m. vasario 1 d. skiria antraeilėms pa-reigoms Kupiškio apylinkės ambulatorijos vedėju su 0,5 skirto etato.

(pas) V. Rumbauskas
Skyriaus Vedėjas

30.IV.46

ĮSAKYMAS Nr.451

Kupiškio apylinkės ligoninės ir ambulatorijos Vedėją gyd. FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ, kaip repatrijuojantį į Len-kiją, nuo š.m. balandžio mėn. 1 d. iš cinamų pareigų atleidžiu.

(pas) parašas neįskaitomas
Skyriaus Vedėjas

1949.I.6
Nr.208

Kupiškio apskr. Sveikatos Apsaugos Skyriaus
Vedėjui dr. MARČIUKAIČIUI

Gydytojui FRANCKEVIČIUI IPOLITUI leidžiu dirbti Mo-tero konsultacijoje.

SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO PAV./LAZUTKA/

ĮSAKYMAS Nr.3952

Gyd. FRANCKEVIČIUS IPOLITAS leidžiamas atostogų nuo 16 dienos birželio ligi 1 d. liepos.

(pas) Marčiukaitis
Sveikatos Skyriaus Vedėjas

4.VII.49

ĮSAKYMAS Nr.44 § 5

Ryšium su padidėjusiu darbu, išvykus gydytojų eilei atostogoms gydytojui FRANKKEVIČIUI mokėti pilną atlyginimą nuo 8.m. birželio mėn. 15 dienas.

(pas) Marčiukaitis
Skyriaus Vedėjas

5.I.49

ĮSAKYMAS Nr. 2 § 1

M.G. FRANKKEVICIUS IPOLITAS skaityti gydytoje pareigose Moters Konsultacijoje nuo 1948m. gruodžio 16 dienos, išmokant atlyginimą pagal stažą.

(pas) St. Marčiukaitis
Skyriaus Vedėjas

29.II.49

ĮSAKYMAS Nr.69 § 3

Gyd. FRANKKEVICIUS skiriamas Gimdymo skyriaus Vedėju nuo 15 d. rugsėjo su tam statui skirtu atlyginimu.

(pas) St. Marčiukaitis
Skyriaus Vedėjas

1949.II.5

ĮSAKYMAS Nr. 81 § 1

Spalis Soc. revoliucijos XIII metinių proga už parodytą sąžiningumą bei sukanus atliekant tarnybines pareigas, Siems Kupiškio Apskr. darbuotojams reiškiau tarnybinę padėką.

Vaikų Konsultacijoje: FRANKKEVICIUI IPOLITUI-gydytojui.

(pas) V. Krasauskas
Skyriaus Vedėjas

1949.III.15

ĮSAKYMAS Nr.94 § 6

Gyd. FRANKKEVICIUS IPOLITĄ iš gimdymo skyriaus vedėjo pareigų nuo 8.m. gruodžio mėn. 15d. atleisti.

(Pas) V. Krasauskas
Skyriaus Vedėjas

49.III.15

ĮSAKYMAS Nr.94 § 24

Gyd. FRANKKEVIČIUI IPOLITUI nuo š.m. gruodžio mėn. 15d. mokėti atlyginimą pagal etatą iš ligoninės vidaus skyriaus vedėjo, kaip faktinai dirbančiam šiose pareigose. Atlyginimą mokėti pagal etatą.

(pas) V. Krasonskas
Skyriaus Vedėjas

1950.IV.25

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMAS Nr.261

Vilnius

Gegužės Pirmosios Šventės proga ypatingai atsidėmėjusiems Sveikatos Apsaugos Ministerijos sistemose dirbantiems reiškiau padėką įrašant į asmens bylą: Kupiškio Apk. Sveikatos Skyrius 449. FRANKKEVIČIUS - gydytojas

(PENKAUSKAS)
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Kupiškis

Sveikatos skyr. Vedėjui

22.VI.1950

Gyd. IPOLITO FRANKKEVIČIAUS

Prašau leisti man atostogas nuo 23 birželio mėn.

I. FRANKKEVIČIUS

22.VI.50

ĮSAKYMAS Nr.63 § 1

Gyd. FRANKKEVIČIUS IP. nuo š.m. birželio mėn. 23 d. leidžiamas eilinių atostogų iki š.m. liepos mėn. 13 dienos įstinais.

(pas) V. Krasonskas
Skyriaus Vedėjas

28.II.51

ĮSAKYMAS Nr.19 § 2

Nuo š.m. kovo mėn. 1 d. gyd. FRANKKEVIČIUS IPOLITAS skiriamas antrajam pareigoms infekc. skyriuje užimant laisvą pagal etatą gydytojo infekciniste ir mokant pagal etatą.

(pas) V. Krasonskas
Skyriaus Vedėjas

51.V.14

Kupiškio Sveikatos Skyriaus Vedėjui

P A R E I Š K I M A S

Prašau leisti mane atostogų nuo 1 birželio mėn.

Gyd. I. FRANCKEVIČIUS

1951.VII.16a.

Į S A K Y M A S Nr.60 § 2

Gyd. FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ iš antraeilių einamųjų vidaus ligų skyriaus vedėjo pareigų nuo 8.m. liepos mėn. 15 d. atleidsiu.

(pas) Gyd. J. Šakalienė
L.e.p. Skyriaus Vedėjas

1951.VII.16

Į S A K Y M A S Nr.60 § 6

Gyd. FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ nuo 8.m. liepos mėn. 15 d. skiriu vidaus ligų kabinete gydytojo vedėjo pagrindinėms pareigoms mokant tam etatui pilną atlyginimą.

(pas) Gyd. J. Šakalienė
L.e.p. Skyriaus Vedėjas

51.VI.2

Į S A K Y M A S Nr.47

Nuo 8.m. birželio mėn.1d. gyd. FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ leidžiu eilinėm atostogom 12 darbo dienų.
Pagrindas: pareiškimas atostogoms gauti.

(pas) J. Šakalienė
L.e.p. Skyriaus Vedėjas

1951.VII.20

Į S A K Y M A S Nr.62 § 2

Gyd. FRANCKEVIČIUS IPOLITAS leidžiamas atostogų 12 darbo dienų nuo rugpjūčio mėn. 1 dienos.
pagrindas: jo prašymas.

(pas) Gyd. Marčiukaitis
L.e.p. Skyriaus Vedėjas

buvo netaigęs eilinių atostogų
pagal įsakymą Nr.47

1951, A. 18

Į S A K Y M A S Nr. 86 § 10

Gyd. FRANCHKEVIČIUS IPOLITAS nuo 8. m. spalio mėn. 1948. skiriamas gydytojo-infekcionisto pareigoms, mokant tam etatui skirtą atlyginimą pagal turimą stažą.

(pas) V. Krascuskas
Skyr. Vedėjas

1951, A. 18

Į S A K Y M A S Nr. 86 § 11

Gyd. FRANCHKEVIČIUS IPOLITAS nuo 8. m. spalio mėn. 1948. skiriamas antrajam otolinolaringologo pareigoms užimant pusę etato ir mokant pagal stažą.

(pas) V. Krascuskas
Skyr. Vedėjas

P A Ž Y M Ė J I M A S

1. 19

Pasvyrima, kad gydytojas FRANCHKEVIČIUS IPOLITAS, s. Teodoro, dirbo nuo 1946 metų spalio mėn. 27 d. Kupiškio apylinkės ligoninės vedėju iki 1946m. balandžio mėn. 1 d. Nuo 1946m. balandžio mėn. 1d. iki 1948m. gruodžio mėn. 16 d. dirgo. Nuo 1948 m. gruodžio mėn. 16d. dirbo Kupiškio Moters Konsultacijoje gydytojo pareigose iki 1949m. kovo mėn. 15 d. ir nuo 1949m. kovo mėn. 15 d. visą laiką iki šiol dirba Kupiškio ligoninėje sujungtoje su Poliklinika

Kupiškio Rajono Sveikatos Skyriaus
Vedėjas

1951, AI. 3

Į S A K Y M A S Nr. 95

§ 1

Gyd. FRANCHKEVIČIUS IPOLITAS nuo 8. m. lapkričio mėn. 1d. iš infekcionisto ir otolinolaringologo pareigų atleistas.

§ 3

Gyd. FRANCHKEVIČIUS IPOLITAS nuo 8. m. lapkričio mėn. 1d. skiriamas otolinolaringologo pareigoms užimant pilną etatą ir mokant pagal stažą.

§ 5

Gyd. FRANCKEVIČIUS IPOLITAS nuo 8.m. lapkričio mėn. 10. skiriamas antraciliams pareigoms užimant gyd. laboranto pueq laisvo etate ir mokant pagal turimą stažą.

(pas) V. Kranauskas
Skyriaus Vedėjas

1951. XI. 12

Į S A K Y M A S Nr. 99 § 5

Gyd. FRANCKEVIČIUS IPOLITAS nuo 8.m. lapkričio mėn. 1. 15 d. iš antracilių gyd. laborante pareigų atleidžiamas.

(pas) V. Kranauskas
Skyriaus Vedėjas

1952. V. 23

DARBO CHARAKTERISTIKA

Med. gyd. Franckevičius Ipolitas, s. Teodoro, nuo 1923m. dirba Kupiškio rajono ribose. Šiuo metu dirba Kupiškio rajono ligoninėje sujungtoje su poliklinika ir eina otorinolaringologo pareigose.

Savo darbe pasižymi sąžiningumu ir pareigingumu, bei gerų medicininių žinių įsisavinimu. Gyventojų tarpe naudojasi dideliu autoritetu.

Savo ilgametį patyrimą mielai perteikia jauniems specialistams.

Aktyviai dalyvauja visuomeniniame darbe.

Sveikatos Apsaugos Skyriaus Ligoninės Vyr. Gydytojas
Vedėjas

Rajono Med. Darbuot. Profesųjungos
Pirmininkas

1952. VII. 21

Į S A K Y M A S Nr. 57 § 1

Gyd. FRANCKEVIČIUS IPOLITAS leidžiamas atostogų 12 darbo dienų nuo 8.m. liepos 22 dienos.
Priedas: jo pareiškimas.

Pasirašė gyd. Marčiukaitis

1955. VI. 20

Į S A K Y M A S Nr. 30 § 7

Gyd. FRANCKEVIČIUS IPOLITAS SKIRIAMAS 0,5 chirurgo etate nuo 8.m. birželio mėn. 21 dienos ir skiriamas dirbti akušeriniame-ginekologiniame skyriuje.

(pas) Barauskas

1954. IX. 28

P A Ą Y M Ą J I M A S

Pažymima, kad gydytojas FRANKKEVIČIUS IPOLITAS, Teodoro dirba Kupiškio rajono ligoninėje gydytojo pareigose. Nuo 1949 m. kovo mėnesio 15 d. iki 1951 m. spalio mėn. 1 d. gydytoju - Vidaus ligų skyriaus vedėju ir nuo 1951 m. spalio mėn. 15 d. iki dabartinio laikotarpio t. y. 1954 m. spalio 1 d. gydytoju otolaringologu. Pažymėjimas duotas pristatyti Socialinio aprūpinimo skyriui darbo stažo nustatymo reikalui.

Skyliaus Vedėjas

1955. VII. 17

Į S A K Y M A S Nr. 36 § 1

Gyd. FRANKKEVIČIUS IPOLITAS atleidžiamas iš entraci-
lių chirurgo pareigų nuo š. m. liepos mėn. 17 dienos
įtusiai.

(pas) Barauskas

1955. VII. 18

Į S A K Y M A S Nr. 37 § 2

Gyd. FRANKKEVIČIUS IPOLITAS nuo š. m. liepos mėn. 20 d.
leidžiamas atostogų 24 (dvidešimt keturios) darbo die-
nom.

(pas) Barauskas

Vyr. Gydytojas

1957. I. 8

Į S A K Y M A S Nr. 5

Nuo š. m. sausio 7 d. gyd. FRANKKEVIČIUS serga ir atly-
ginimas jam nutraukiamas.

(pas) Krasauskas

Ligoninės Vyr. Gydytojas

1957. I. 14

Į S A K Y M A S Nr. 6 § 2

Nuo š. m. sausio mėn. 17 dienos gyd. FRANKKEVIČIUS po
ligos grįžta į darbą užimamas pusę otolaringologo etato
Pagrindas: siulotonio uždarymas.

§ 3

Nuo š. m. sausio mėn. 17 dienos, gyd. Malšikonytė S. iš
0,5 etato otolaringologo pareigų atleidžiama.
Pagrindas: Gyd. Frankkevičius pasveikimas.

(pas) V. Krasauskas

Ligoninės Vyr. Gydytojas

1957.V.15

Į S A K Y M A S Nr.15

nuo Š.m. birželio mėn. 1d. Kupiškio rajono gydyne į-
staigų etatai sušikirstami sekančiai:

Terapeutas-antraeilėse pareigose užimant pusę šio eta-
to ir sekant 15% apkrečiavimo priedą gyd. Siaurys Ka-
simieras ir entrą pusę šio etato nemokant apkrečiavimu-
so priedo antraeilėse pareigose gyd. Petrauskas Jurgis,
Otolaringologas - pusę šio etato gyd. Francovičius I.

(pas) V. Baltaitis

Ligoninės Vyr. Gydytojas

TARNYBINĖ CHARAKTERISTIKA

Gyd. FRANCKEVIČIUS IPOLITAS, Teodoras, nuo 1918 metų,
išskyrus 1 metus, kuriais dirbo Rokiškio ligoninėje
vyr. gyd. pareigose, visą laiką gyvena ir dirba Kupiškio
rajono ribose.

Šiuo metu dirba Kupiškio rajono ligoninėje sujungto-
je su poliklinika gydytojo-terapeuto pareigose. Savo
darbe pasižymi sąžiningumu, sumanumu ir pareigingumu
bei geru medicininių žinių įsisavinimu. Naudojasi naują
jausia medicinine literatūra įsivaidamas paskutinius
mokėlo atsiekimus. Už gerą bei sąžiningą darbą pareikš-
ta Sveikatos Apaugos Ministro padėka įrašant asmens
bylon ir Sveikatos Apaugos Skyriaus Vedėjo padėka už
parodytą sumanumą atliekant tarnybines pareigas. Gyven-
tojų tarpe turi didelį pasitikėjimą. Savo ilgametį pa-
tyrinį mielai perteikia jauniems gydytojams-specialis-
tams. Aktyviai dalyvauja visuomeniniame darbe padėda-
mas ir patardamas vedovaujantiems.

IKP Kupiškio RK

Sekreterius /Paplauskas/

Kupiškio rajono ligoni-
nės Vyr. Gydytojas/Baltaitis,

1958.I.20

Į S A K Y M A S Nr. 17 61

Sutinkamai su Sveikatos Apaugos Ministro įsakymu
Nr.920 iš 1957m. gruodžio mėn.30 d. Kupiškio rajono li-
goninės darbuotojų etatus paskirstau sekančiai:

Gydytojai ordinatoriai:

4. Akušeris-ginekologas - gyd. FRANCKEVIČIUS IPOLITAS

(pas) V. Baltaitis

Ligoninės Vyr. Gydytojas

1958.III.17

ĮSAKYMAS Nr.58 § 2

Gyd. FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ nuo 8.m. kovo mėn. 17 d. kaip neišdirbančio darbo valandų nuo pusės akušerio-ginekologo etato pareigų atleidžiu paliekant dirbti ant pusės gyd. akušerio-ginekologo etato.

(pas) V. Baltaitis
Ligoninės Vyr. Gydytojas

1958.V.6d. LITUOVOS TSR AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PREZIDIUMAS
Vilnius

PAŽYMĖJIMAS Nr.311

Pažymima, kad drg. FRANCKEVIČIUI IPOLITUI, Teodoro s. Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1958 gegužės 6 d. įsaku suteiktas Lietuvos TSR nusipelnusio gydytojo garbės vardas. Antropaudas Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Sekretorius (pas) Naujalis

1958.V.15

ĮSAKYMAS Nr.101 §5

Nuo 8 m. gegužės mėn. 16 d. gyd. Franckevičių atleidžiu iš 0,5 akušerio-ginekologo pareigų ir skiriu 0,5 chirurgu ordinatoriaus.

(pas) V. Baraukas
Ligoninės Vyr. Gydytojas

1958m.

TARNYBINĖ CHARAKTERISTIKA

Gydytojas FRANCKEVIČIUS IPOLITAS, Teodoro gim. 1887 metais, baigęs Valet. Maskvos Universitete medicinos fakultetą 1913m. ir tais metais metais atvyko dirbti į Pabiršės miestelį (Panevėžio apskritis) 1914 metais buvo mobilizuotas į carinę armiją, kur ėjo (vairias vadovaujančias pareigas medicinos karinėse formuotėse (vyr. gydytojas perrišamojo būrio, vyr. ordinatorius Kauno karo hospitalyje), 1918m. demobilizuotas iš Raudonosios Armijos gretų į atsargą, kaip ligonis. Pasveikęs pradėjo dirbti Kupiškėje, dėstydamas vidurinėje mokykloje higieną ir būdamas gimnazijos gydytoju. 1919m. įsteigė Kupiškio mieste infekcinę ligoninę kovai su

dėmėtąja šiltine, kur dirbdamas pats užsikrėtė ir susirgo, 1921 m. steigė infekcinės ligoninės Rokiškyje ir Obelinose, vadovaudamas toms ligoninėms. Pasibaigus karui dirbo Kupiškio gimnazijoje ir vadovavo sveikatos punktai kaval su tuberkulioze. Be to, dirbo ligonių kasoje bei ven. dispensarijje. 1940 metais įsteigus Kupiškio ligoninę, dirbo Vaiko ir Moters konsultacijos vedėju, Vokiečių okupacijos laiku dirbo ambulatorijos vedėju. Išvadavus Tarybinei Armijai Lietuvą iš vokiečių okupacijos buvo paskirtas Kupiškio ligoninės vyr. gydytoju. Ligoninės turtas tuo metu buvo išgrobstas, sąlygų darbui beveik nebuvo, tačiau gyd. Franckevičiaus sumanumo dėka, dalis turto buvo surasta, kita dalis įsigyta ir ligoninė pradėjo gana sėkmingai augti. Atvykus jauniems specialistams, gyd. Franckevičiaus prašymu dėl blogos sveikatos buvo atleistas iš vyr. gydytojo pareigų ir dirbo akušeriu-ginekologu. Šiuo metu jis irgi neriai padeda savo dideliu patyrimu jauniems gydytojams. Gydytojas Franckevičius pasižymi ne tik, kaip geras gydytojas, bet taip pat geras draugas ir organizatorius. Gyventojų tarpe naudojasi užtarneantu autoritetu.

1958m. gegužės mėn. 6 d. LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumas suteikė jam LTSR nuopelniausio gydytojo garbės vardą už įžymius nuopelnus liaudies sveikatos srityje, ilgametą praktiką ir pedagoginę veiklą.

Nežinrint jo senyvo amžiaus, jis dar pilnas energijos ir jo patyrimo dėka dar daugeliui darbe šmonių yra grąžinama sveikata.

Kupiškio rajono ligoninės
Vyr. gydytojas

1959. I. 26

Į S A K Y M A S Nr. 7 48

Gyd. FRANCKEVIČIUI IPOLITUI gavysiam nuopelniausio gydytojo vardą nuo S. m. sausio mėn. 1d. mokėti šimtą Rbl. priedą prie pagrindinio atlyginimo.

(pas) V. Barauskas
Ligoninės Vyr. Gydytojas

1959.XI.20

Į S A K Y M A S Nr.82

§ 2

Nuo š.m. lapkričio mėn.21 d.gyd.FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ atleidiu iš 0,5 gyd.chirurgo pareigų.

§ 4

Gyd. FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ skiriu 0,5 gyd.neuropatologo pareigoms nuo š.m. lapkričio mėn.21 d.

(pas) V.Barauskas
Ligoninės Vyr.Gydytojas

1960.II.10

Į S A K Y M A S Nr.10 § 7

Nuo š.m. vasario mėn. 1d.gyd.FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ skiriu patanatomo pareigoms mokant statui skirtą atlyginimą.

(pas) V.Barauskas
Ligoninės Vyr. Gydytojas

1959.XII.18

Į S A K Y M A S Nr.89 § 2

Mediko dienos prega už gerą ir bepriekaištingą darbą koliant rajono gyventojų sveikatingumą reiškia padėką šioms medicinos darbuotojoms:

1. Gyd. Franckevičiui Ipolitui

(pas) V Barauskas
Ligoninės Vyr. Gydytojas

1960.III.12

Į S A K Y M A S Nr.20 § 4

Nuo š.m. kovo 16 d. gyd.FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ atleidiu iš 0,5 patanatomo pareigų ir skiriu 0,5 gyd.of-talmologu.

(pas) V.Barauskas
Ligoninės Vyr. Gydytojas

1960.V.26

Į S A K Y M A S Nr.43 § 3

Gyd. FRANCKEVIČIŲ IPOLITĄ atleidiu iš 0,5 gyd neuro-patologo pareigų nuo š.m. birželio 1 d.

(pas) V Barauskas
Ligoninės Vyr. Gydytojas

1960.VIII.4

Į S A R Y M A S Nr.62

§ 13

Gyd. PRASKEVIČIŲ IPOLITĄ laikinai eilinią 24 d. dienas
atostogų nuo š.m. rugpjūčio mėn. 4 dienas.

(pas) V. Barauskas
Ligoninės Vyr. Gydytojas

1960.II.25

Į S A R Y M A S Nr.9

§ 2

Gyd. PRASKEVIČIUS IPOLITAS laikinai priimtas į darbą
antradienio pareigose 0,5 gydytojo ftiziatro etato
nuo š.m. rugsėjo mėn. 26 d. iki š.m. spalio mėn. 1d.

(pas) O. Vilutytė
Subdispanserio Vyr. Gydytojas

12. METRIKA

Šiam darbui medžiaga buvo pradėta rinkti jau 1973 metais, tuojuo po Ipolito Franckevičiaus mirties. Paimta iš ligoninės archyvo jo asmens byla, nuimta sienlaikraščio medžiaga su nekrologu apie J., imta rinkti žurnalų ir laikraščių straipsniai. Daug teko ieškoti pasėdant Kupiškio rajoninės bibliotekos darbuotojams po spaudos metraščius, metraščių rodykles, pradėdant 1940 m. iki 1981 metų. Po to, pačių straipsnių ieškoti. Naudojau si rajoninio laikraščio "Komunizmo kelio" archyvą. Čia aktyviai talkininkavo reėakcijos darbuotoja ęrg. Kutrienė. Dalį straipsnių spausdintų kituose leidiniuose kaip "Gintas kraštas", "Kalba Vilnius", "Švyturys" teko išsirašyti per tarpbibliotekinį abonementą iš Respublikinės Panevėžio bibliotekos, iš Vilniaus respublikinės bibliotekos, taip pat naudotis vietos bibliotekos skaityklos archyvu.

Apklausta daugelis buvusių ligoninės darbuotojų veėikas Bimba, A. Sasnauskienė, Petronėlė Babušytė, P. Krapavičienė, A. Manienė, E. Jurėnienė, Br. Anusevičienė, A. Varpiotienė, S. Marėiukaitis, P. Kavaliauskaitė, Vera Pajuodienė, A. Matulevičienė ir kt., kurie asmeniškai pažinojo arba ęirbo su Ipolitu Franckevičiumi. Dalis sinitų darbuotojų paraėė prisiminimus tai ilgametė ligoninės darbuotoja med. laborantė Antanina Sasnauskienė. Ji visą laiką dėmėjosi kaip einasi ędarbas, nurodė daug šaltinių, kurie ką nors žino apie I. Franckevičių davė adresus tai M. Mulevičienę, medicinos sesuo Aldona Manienė, gydytojai St. Marėiukaitis, V. Krascuskas, jaunesnioji med. sesuo ligonių ęstaugymui E. Jurėnienė ir kt.

Taip pat kalbėta ir su miesto bei rajono gyventojais Karasija, Mulevičienė, P. Flaėnienė, Grigu, T. Jonuškiene, A. Minkevičiumi, O. Zumbričkienė ir kt.

Sukauptas nemaėai medėiagos ędarbas pradėtas raėyti 1980 metais, baigtas 1981 metų pabaigoje.

Darbo apimtis 147 lapai.

Darbas pailiustruotas 36 fotonuotraukomis. Daugelis foto

nuotraukų autoriai nežinomi. Kitų fotonuotraukų autoriai Jonas Karazijs, Marija Kareckienė, Sergejus Matulevičius. Nuotraukos gautos iš gyd. V. Krasausko, S. Marčiukaičio, med. sesers A. Nanienės, V. Pajuodienės, m. f. A. Matulevičienės ir Marijos Mulevičienės.

Rašant darbą panaudota ne tik žurnalų bei laikraščių straipsniai apie I. Franckevičių bet ir buvusių Ipolito Franckevičiaus bendradarbių gydytojo Stasio Marčiukaičio, Vaclovo Krasausko, med. laborantės Antaninos Sasnauskienės, med. sesers Aldonos Nanienės atsiminimais, buvusių ligoninės darbuotojų pasakojimais, vėžiko Biebos, Petronėlės Babušytės, buvusių jo pacientų ir kaimynų pasakojimais prisiminimais Tatjanos Jonuškienės, Petros Grigo, Klonos Jurėnienės, Onos Zumbričienės ir daugelio kitų žmonių, kurie patys arba jų artimieji pažinojo Ipolitą Franckevičių.

Darbą recenzavo ir daug padėjo nurodydamas daugelio žmonių adresus rajoninės kraštotyros tarybos metodistas entuziastingas kraštotyrininkas mokytojas Vladas Sasnauskas.

Daug prisidėjo prie darbo ir teikiant metodinę pagalbą rajono kraštotyros tarybos sekretorė Palmira Penkauskienė.

Darbo titulinį puslapį apipavidalino dailininkas Antanas Kalvelis.

Darbą mašinėle perrašė ligoninės medicinos sesuo Irena Gudeliienė.

Darbo autorius Marija Tamošiūnienė.

Priede laikraščių ir žurnalų straipsnių fotokopijas atliko Vitalija Čiurlienė, aktyviai tarpininkaujant ir padedant Vitalijai Kraujonienei.

L I T E R A T Ū R A

- Mašoji lietuviška tarybinė enciklopedija
t.Nr.1 psl. 507
- Vladas Jasinskas, Kova už gyvybę. "Stalino keliu" 1959 metų
Nr.67, Nr.68, Nr.69
- P.Gaulė, Žaliuoja liepų vainikai. "Mūsų sodai"
1960m. Nr.7 p.5
- "Kruvinoji naktis" iš Vladas Jasinsko knygos "Šoviai saulėteky"
psl. 34
- Ipoltas Franckevičius. Ligoninė tarybų valdžios dėvona.
"Stalino keliu" 1961 sausio 18d.
- Eugenija Stančikaitė. Penkiasdešimt vieneri. "Komunizmo
keliu" 1964 metai
- St.Auga. Tiek mirėjų nugalėjęs. "Komunizmo keliu"
1967m. Nr.73
- Kęstutis Starinskas. Dėkoja sugrįžę gyventi.
"Gimtasis kraštas" 1968 m. Nr.2 (50)
- Eltos korespondentė V. Petrauskienė. Metų pėdsakai.
"Komunizmo keliu" 1968 m. Nr.68
- Vytautas Labonaitis, Kupiškėnų daktaras. "Kalba Vilnius"
1971 m. rugsėjo 5 d. Nr. 35 p.14
- Zenonas Mikšys. Žalieji medžių vainikai. "Komunizmo keliu"
1980 m. Nr.113
- Knyga Henrik Paulausko "Kupiškėnų kraštas"
psl. 105-106 1980 m.
- Knyga "Pasakoja kupiškėnai" Matulionienės-Glavinskienės
pasakojimas psl. 155,165 1981 m.

K 614.25-051(474 51084)
Fr-72